

КРАЉЕВИНА
СРБА, ХРВАТА И СЛОВЕНАЦА

Александар I Карађорђевић
Краљ Срба, Хрвата и Словенца

Извор текста закона:
Штампарска радионица
Министарства војске и морнарице
Београд, 1929. год.

МИ
АЛЕКСАНДАР ПРВИ
ПО МИЛОСТИ БОЖЈОЈ И ВОЉИ НАРОДНОЈ
КРАЉ СРБА, ХРВАТА И СЛОВЕНАЦА

На предлог Нашег Министра Војске и Морнарице, а по слушању Председника
Нашег Министарског Савета, прописујемо и проглашујемо

ЗАКОН
о
УСТРОЈСТВУ ВОЈСКЕ И МОРНАРИЦЕ

који гласи:

ПРВИ ДЕО
ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Војска и Морнарица чине народну војну силу.

Члан 2.

Задатак је војне силе да брани Отаџбину и да буде потпора законитости у земљи.

Члан 3.

Краљ је Врховни Заповедник све војне силе.

Краљ, на предлог Министра Војске и Морнарице, прописује уредбама и правилима у законом одређеном обиму: организацију и формацију војске, морнарице, школа, надлештава, установа и завода; све што се односи на командовање, оцењивање, дужност, права, одговорност, надлежност, положај и власт лица у војсци и морнарици; наоружање и уопште сву материјалну спрему за Војску и Морнарицу; све што се односи на службу, обуку, васпитање, дисциплину у Војсци и Морнарици; на мобилизацију, концентрацију и демобилизацију војске и морнарице, као и све остало што се као потребно укаже.

Краљ, према своме нахођењу, може поверити у рату командовање Оперативном Војском једноме војводи или ђенералу, који добија назив “Командант Оперативне Војске“ и који је одговоран за свој рад Министру Војске и Морнарице.

Члан 4.

У Војничкој Застави оличени су: Краљ и Отаџбина.

Застава је највећа војничка светиња.

Облик Војничке Заставе и све остало о њој прописује Краљ Уредбом на предлог Министра Војске и Морнарице.

Члан 5.

Војници и морнари при ступању у Војску и Морнарицу полажу усмену Заклетву на верност Краљу и Отаџбини, која гласи овако:

“Ја (име и презиме) заклинам се свемогућим Богом, да ћу Врховном Заповеднику све војне силе, Краљу Срба, Хрвата и Словенаца **Александру Првом**, свагда и у свима приликама, бити веран, свом душом одан и послушан; да ћу се за Краља и Отаџбину јуначки борити; да Војничку Заставу нигде и никад нећу изневерити и да ћу заповести свих претпостављених ми старешина слушати и верно извршивати. Тако ми Бог помогао!”

Једном положена Заклетва важи за све време обавезе служења у Војсци и Морнарици.

Ново-произведени и ново-примљени официри подносе још и писмену Заклетву. Новом Владаоцу полаже се поново Заклетва.

Чиновници у Војсци и Морнарици полагају Заклетву прописану за чиновнике грађанског реда.

Члан 6.

Сва војна сила или њени делови могу бити у једном од ова четири стања: *редовно, приправно, мобилно и ратно.*

Редовно стање је кад је стални кадар у својој редовној, формацијом и буџетом одређеној јачини.

Приправно стање је када су прилике такве, да је Отаџбина пред опасношћу. Према потреби и степену опасности приправно стање објављује се целокупној војној сили или једном њезином делу.

Мобилно стање је кад је сва Војска и Морнарица, или неки њихови делови, у ратној јачини и у и у потпуној готовости за одбрану Отаџбине и вођење рата.

Ратно стање је кад је Отаџбина у рату.

Прелаз из редовног у приправно, у мобилно или у ратно стање и обратно наређује се Краљевим Указом на предлог Министра Војске и Морнарице и у сагласности са Председником Министарског Савета.

Кад се нареди приправно или огласи мобилно стање, онда Министар Војске и Морнарице, у сагласности са Председником Министарског Савета, може забранити војним обвезницима удаљавање из Отаџбине и са територија њихових војних округа а наредити и све друге потребне мере и радове ради спреме и готовости земље, народа и војне силе за одбрану Отаџбине.

У приправном, мобилном и ратном стању, ради одбране Отаџбине и вођења рата, војној управи стоје на расположењу: сва војна сила, цео народ и сва финансиска, економска, индустриска и остала материјална средства Државе и њезиних држављана.

Ближе одредбе по овоме прописују се Краљевом Уредбом.

ДРУГИ ДЕО ВОЈСКА

ПРВИ ОДЕЉАК ОБАВЕЗА СЛУЖБЕ У ВОЈСЦИ

Члан 7.

Обавеза службе је у војној сили општа, и сваки држављанин Краљевине има право и дужност да у њој служи.

Држављани, способни за службу, служе лично и не могу се замењивати другим лицима, нити се могу од обавезе откупити.

Држављани, неспособни за личну службу, подлеже плаћању војнице по одредбама овог Закона.

Лице које нема грађанске части не може служити у војној сили, али подлежи плаћању војнице и употребава се за радове у позадини у мобилном и ратном стању.

Члан 8.

Нико не може иступити из држављанства Краљевине, док не одслужи свој рок у кадру, изузев по одлуци Председника Министарског Савета.

Члан 9.

Обавеза служења у војној сили почиње од 21. године и траје до навршене 50. године живота, а распоређена је овако:

- а) У Оперативној Војсци од двадесет прве до навршене четрдесете године; и
- б) У Резервној Војсци од навршене четрдесете до навршене педесете године.

Члан 10.

У приправном стању Министар Војске и Морнарице може задржати у сталном кадру војнике и морнаре који одслужују свој рок у кадру, но највише за месец дана и то време рачуна им се као вежбање. Исто тако, а у сагласности са Председником Министарског Савета, Министар Војске и Морнарице може позвати на службу у војсци и морнарици и потребан број обвезника из Оперативне Војске и Оперативне Морнарице.

У мобилном и ратном стању Министар Војске и Морнарице може позвати на службу у војсци и морнарици и младиће од навршене 18. године па до навршене 20. године старости. Време проведено на служби у војсци и морнарици рачуна се овако позваним младићима у рок службе у сталном кадру.

Исто тако, у мобилном и ратном стању, а када је то потребно, Министар Војске и Морнарице може позвати на службу за позадинске дужности и лица од 17. до 55. године старости, која нису обвезници војне силе, или су као неспособна ослобођена службе у војсци и морнарици, али су за ову службу способна.

Члан 11.

У мобилном и ратном стању и када је рат у изгледу не врши се превођење обвезника.

Члан 12.

Стални кадар је увек под Заставом и он је школа за спрему војске за рат. Но, поред овога главног свог задатка, војници у сталноме кадру обучаваће се и у: писмености, пољопривреди, економији и познавању своје Отаџбине и свога Народа према програму, који изради Министар Војске и Морнарице.

Члан 13.

Величина војске и морнарице у сталном кадру на обавезном року служења, као и оних лица предвиђених формацијом војске и морнарице, а која нису на обавезном року, одређује се буџетом сваке године.

Члан 14.

Године за службу у Војсци и плаћање војнице рачунају се према целој календарској години.

Члан 15.

У мобилноме и ратноме стању рекрути и војни обвезници, који су железничари, бродари, стручни радници у извесним фабрикама и рудницима као и потребан број чланова Главног Одбора Друштва Црвеног Крста С. Х. С., не морају се позивати у своје јединице, већ могу остати на својем редовном послу и тако обезбедити рад своје установе.

Овако запослени радници потпадају под војну дисциплину, немају право да напусте свој посао и сматрају се у свему као да су на војној дужности. Ако у то време по годинама старости подлеже кадровској служби, време, проведено на овим дужностима, рачунаће им се у рок службе.

Детаљи по овојме регулисавају се Краљевом Уредбом.

ДРУГИ ОДЕЉАК УСТРОЈСТВО ВОЈСКЕ

Члан 16.

У миру је Војска устројена у команде, јединице и установе, чији се назив, број и састав прописује Уредбом о формацији војске у мирно доба.

Члан 17.

У Војсци има родова војске и струка. Родови војске деле се на главне и помоћне.
Главни су родови војске:

Пешадија,
Артилерија,
Коњица,
Инжињерија и
Ваздухопловство.

Помоћни су родови војске:

Саобраћајне трупе,
Интендантске трупе,
Санитетске трупе,
Техничке трупе,
Неборачке трупе и
Специјалне трупе: Гранична Трупа и Жандармерија.

Жандармерија је саставни део војске само у погледу организације и дисциплине.

Струке су ове:

Ђенералштабна,
Економска,
Техничка,
Санитетска,
Судска,
Свештеничка,
Ветеринарска и
Музичка струка.

1. Ђенералштабна струка

Члан 18.

Ђенералштабна струка је орган Министра Војске и Морнарице за спремину земље и народне војне силе за одбрану Отаџбине и њених интереса. Она служи у миру и рату као орган за командовање и за вођење војске и морнарице.

Ова је струка заједничка за целу народну војну силу.

На челу је Ђенералштабне струке Начелник Главног Ђенералштаба. Он се стара о вршењу службе ове струке, о њеном попуњавању и усавршавању.

Члан 19.

Ђенералштабна струка се попуњава официрима родова Војске и Морнарице, који имају вишу војну спремину и припремом у Главном Ђенералштабу оцењени су као способни за вршење Ђенералштабних послова. Ову службу врше они повремено и за време вршења исте задржавају униформу свога рода војске, односно морнарице, а нижи официри за време вршења Ђенералштабних послова у Главном Ђенералштабу односно Министарству Војске и Морнарице, или у вишим штабовима, уживају хонорар наставника војних школа, чију величину одређује Министар Војске и Морнарице, у границама буџета.

Организација и све остало о овој струци прописује се Краљевом Уредбом о Главном Ђенералштабу и Ђенерал-штабној струци.

2. Економска струка

Члан 20.

Економска је струка заједничка за целу народну војну силу.

Њен је задатак да снабдева народну војну силу, у миру и рату, свима економским потребама.

На челу економске струке је Начелник Економског Одељења Министарства Војске и Морнарице. Он се стара о правилном вршењу службе ове струке, о њеном попуњавању и усавршавању и врши економско-индустриску припрему земље за мобилизацију и рат.

Економска се струка дели на интендантску и контролну грану.

а) *Интендантска грана* организује и управља пословима око снабдевања војске и морнарице новцем, животним и свима осталим економским потребама, у миру и рату; обавља све послове профитајнтске, благајничке, одећне и слагалишне, као и књиговодство код трупа, установа и завода војске и морнарице; израђује буџет војске и морнарице, распоређује кредите, издаје налоге за исплате, у границама одобрених кредита, и врши све припреме за снабдевање војске и морнарице економским потребама у току мобилизације и рата.

Интендантску грану чине интендантски официри.

б) *Контролна грана* врши ликвидацију буџета војске и морнарице, као и контролу: утрошка буџета, новчане и материјалне администрације и набавка извршених у земљи и на страни за потребе војске и морнарице; стара се о правилном чувању и трошењу државне имовине и о прибирању прихода у војсци и морнарици и решава све административне спорове.

Контролну грану чине војни контролори.

Сем ових, постоје, за обе гране економске струке, још и војни писари.

Члан 21.

Економска струка попуњава се:

а) *Интендантска грана:*

1. - Активним официрима родова војске и морнарице, који успешно сврше Вишу Школу Интендантске Академије код нас или одговарајућу школу на страни и на

једногодишњем практичном раду код интендантура обласних, односно морнаричких команда, буду оцењени као спремни и способни за вођење интендантских послова;

2. - Активним официрима родова војске, који сврше Вишу Школу Војне Академије и на двогодишњој интендантској припреми код интендантура обласних, односно морнаричких команда покажу спрему и способност за вођење интендантских послова, а по свршеној припреми положе и прописан испит за превод у струку; и

3. - Свршеним питомцима наше Ниже Школе Интендантеке Академије.

б) *Контролна грана:*

1. - Активним официрима родова војске и морнарице и економске струке, који претходно издрже двогодишњу припрему и положе прописан испит за ову грану, после чега се преводе у војне контролоре одговарајуће класе, према чину који су имали. Ову припрему нису обавезни издржати официри економске струке, који су раније у вишим официрским чиновима провели најмање четири године и оцењени су као способни за послове контролне гране.

2. - Лицима грађанског реда, која имају најмање средњу школску спрему а прослужила су најмање четири године у државној служби и обављала послове финансиске или рачунско-контролне гране. Она се примају као привремени чиновници грађанског реда, па када издрже двогодишњу припрему и положе прописан испит, постављају се за војне контролоре одговарајуће класе, према плати и годинама службе у грађанској државној служби, но закључно са I нижом класом.

в) *Војни писари:*

Превођењем подофицира војске и морнарице, који су прослужили најмање 10 година у подофицирским чиновима и на једногодишњој припреми код интендантура дивизиских обласних команда показали спрему и способност за вршење административних послова и положили прописан испит.

Све остало о економској струци, у погледу њене организације, припреме официра и подофицира и лица грађанског реда за поједине гране струке, полагања испита, њиховог превођења и службовања, као и у погледу устројства и уређења Интендантске Академије и других школа и курсева. економске струке, прописује се Краљевом Уредбом о економској струци.

3. Техничке струке

Члан 22.

У техничке струке спадају: артилериско-техничка струка, инжињерско-техничка струка, ваздухопловно-техничка струка и геодетска струка.

А. Артилериско-техничка струка

Члан 23.

Артилериско-техничка струка врши све послове око испитивања, набављања и израде: оружја, муниције, експлозива, возова, као и сировина за израду целокупне убојне спреме. Она снабдева војску целокупном државном убојном спремом и материјалом по артилериској грани, и то како у миру тако и у рату, и прати развој савремене артилериске технике.

Артилериско-техничку струку чине: артилериско-технички официри, технички чиновници војног реда са стручном техничком факултетском, са вишом и са средњом стручном техничком спремом за ову струку, чиновници грађанског реда са стручном техничком факултетском, са вишом и са средњом стручном техничком спремом за

ову струку, и службеници грађанског реда са нижом стручном техничком спремом за ову струку.

На челу је ове струке Начелник Артилериско-техничког Одељења Министарства Војске и Морнарице. Он руководи пословима ове струке, стара се о њеном усавршавању и попуњавању стручним техничким особљем. Он се стара о усавршавању и управљању целокупном службом у земаљским оружним фабрикама и радионицама, као и у фабрикама муниције и експлозива. Он врши све припреме за рат, као и за мобилизацију домаће индустрије за ратне сврхе по артилериској грани.

Члан 24.

Ова се струка попуњава:

1. - Официрима који сврше вишу артилериску школу или стручни факултет у земљи или на страни и на двогодишњој практичној припреми код наших артилериско-техничких установа покажу спрему и способност за превод у артилериско-техничку струку. Они се преводе у струку са чином и рангом који су и дотле имали.

2. - Лицима грађанског реда са стручном техничком факултетском, или са вишом стручном или са средњом стручном техничком спремом за ову струку. Она се примају као привремени чиновници грађанског реда, па када издрже двогодишњу припрему код наших артилериско-техничких установа и буду оцењени као способни за струку постављају се за сталне ниже војно-техничке чиновнике артилериско-техничке струке, и то они са свршеним факултетом у III класу а остали у IV класу, ако долазе одмах по завршеној школи; иначе, ако долазе из које друге гране државне службе или из приватне професије, онда за нижег војно-техничког чиновника оне класе, која одговара њиховом дотадањем положају у грађанству, но закључно са I нижом класом.

3. - Лицима грађанског реда са стручном техничком факултетском спремом или са вишом стручном, или са средњом стручном техничком спремом за ову струку; и

4. - Лицима грађанског реда са нижом стручном техничком спремом за ову струку и свршеним питомцима војно-занатлиске школе, који по свршеној школи као државни мајстори и надзорници прослуже успешно пет година по војно-техничким заводима.

Лица под 3. и 4. примају се као чиновници и службеници грађанског реда, према одредбама Закона о чиновницима и осталим државним службеницима грађанског реда.

Б. Инжињерско-техничка струка

Члан 25.

Инжињерско-техничка струка има задатак да пројектује и извршава све фортификациске, грађевинске, машинске, електротехничке и саобраћајне радове, потребне војсци у мирно и ратно доба, и да прати развој савремене инжињерске технике, као и да набавља и израђује целокупну инжињерску спрему потребну војсци у миру и рату.

Инжињерско-техничку струку чине: инжињерско-технички официри, технички чиновници војног реда са стручном техничком факултетском, са вишом и са средњом стручном техничком спремом за ову струку, чиновници грађанског реда са стручном техничком факултетском, са вишом и са средњом стручном техничком спремом за ову струку.

На челу је ове струке Начелник Инжињерско-техничког одељења Министарства Војске и Морнарице. Он руководи пословима ове струке, стара се о њеном усавршавању и попуњавању стручним особљем. Он се стара и о подизању, одржавању и о служби инжињерских и инжињерско-техничких установа, радионица и арсенала у земљи, потребних војсци.

Он врши све припреме за рат, као и за мобилизацију земаљске индустрије и средстава за ратне сврхе по инжињерској грани.

Члан 26.

Ова струка се попуњава:

1. - Официрима који сврше вишу војну инжињерску школу у земљи или на страни и на двогодишњој практичној припреми код нас буду оцењени као спремни и способни за превод у струку. Они се преводе у инжињерско-техничку струку са чином и рангом који су и дотле имали.

2. - Лицима грађанског реда са стручном техничком, факултетском, или са вишом стручном, или са средњом стручном техничком спремом за ову струку, која по свршеној школи успешно пробаве на пракси у грађанству најмање две године и положи прописан испит за војно-техничког чиновника инжињерско-техничке струке. Она се примају са III класом ако имају свршени факултет, а остала у IV класу, ако долазе одмах по завршеној школи и издржаној двогодишњој пракси у грађанству; иначе, ако долазе из које друге гране државне службе, или из приватне професије онда за нижег војно-техничког чиновника оне класе која одговара њиховом дотадањем положају у грађанству, но закључно са I нижом класом.

3. - Лицима грађанског реда са стручном техничком факултетском спремом или са вишом стручном, или са средњом техничком спремом за ову струку; и

4. - Лицима грађанског реда са нижом стручном техничком спремом за ову струку и свршеним питомцима које војно-занатлиске школе, који по свршеној школи као државни мајстори прослуже пет година по војно-техничким заводима.

Лица под 3. и 4. примају се као чиновници и службеници грађанског реда према одредбама Закона о чиновницима и осталим државним службеницима грађанског реда.

В. Ваздухопловно-техничка струка

Члан 27.

Ваздухопловно-техничка струка руководи свима пословима техничке природе потребним ваздухопловству; прати развој ваздухопловне технике; стара се да материјал ваздухопловства стоји увек на савременој висини.

У задатак ваздухопловно-техничке струке долазе сви послови: око конструисања, израде, оправке, контроле израде, набавка, употребе, чувања и одржавања свега ваздухопловног материјала.

Ову струку чине: ваздухопловно-технички официри, технички чиновници војног реда са стручном техничком факултетском спремом, са вишом и са средњом стручном спремом за ову струку, чиновници грађанског реда са стручном техничком факултетском, са вишом и са средњом стручном техничком спремом за ову струку, и службеници грађанског реда са нижом стручном техничком спремом за ову струку.

Пословима ове струке руководи Командант Ваздухопловства. Он се стара о њеном усавршавању и попуњавању стручним особљем, за правилан ток и усавршавање

целокупне службе у земаљским војним фабрикама и радионицама ваздухопловног материјала и врши све припреме за рат, као и за мобилизацију домаће индустрије за ратне сврхе по ваздухопловно-техничкој грани.

Члан 28.

Ова се струка попуњава:

1. - Официрима који су свршили вишу ваздухопловно-техничку школу или стручан факултет у земљи или на страни и добили диплому инжињера ваздухопловства, као и официрима који се по свршеном маишном одсеку на универзитету у земљи или на страни специјализирају за ваздухопловно-техничку струку у специјалним школама или фабрикама. Поред тога, за све важи још и услов: да на двогодишњој практичној припреми код наших ваздухопловно-техничких завода покажу спремност за превод у ваздухопловно-техничку струку. Они се преводе у струку са чином и рангом који су дотле имали.

2. - Лицима грађанског реда, дипломираним ваздухопловним инжињерима, као и инжињерима других грана и лицима са стручном техничком факултетском спремом, која су се нарочито специјализирала за разне гране ваздухопловне службе најмање две године и која положи испит за ову струку. Она се примају за нижег војно-техничког чиновника ваздухопловно-техничке струке, и то у III класу ако долазе одмах по завршеној школи; иначе, ако долазе из друге гране државне службе или из приватне професије, онда за нижег војно-техничког чиновника оне класе, која одговара њиховом дотадањем положају у грађанству, но закључно са I нижом класом.

3. - Подофицирима ваздухопловства чина наредника или вође, који су у тим чиновима провели укупно најмање четири године и поред тога најмање две године успешно вршили чисто техничке радове код команада, завода и установа ваздухопловства и положили прописан испит за нижег војно-техничког чиновника IV. класе, у коју се класу и унапређују, ако иначе испуњавају и остале услове овога Закона.

4. - Лицима грађанског реда са свршеним стручним техничким факултетом или са свршеном вишом или са свршеном средњом стручном техничком школом у земљи или на страни, која по свршетку школе проведу на раду најмање годину дана по војним или приватним ваздухопловно-техничким заводима.

5. - Свршеним питомцима нижих војних или морнаричких или грађанских техничких школа, који по свршетку ових школа као државни мајстори и надзорници прослуже успешно пет година у ваздухопловним јединицама, арсеналима и заводима.

Сва ова лица под 4. и 5. примају се као чиновници и службеници грађанског реда према одредбама Закона о чиновницима и осталим државним службеницима грађанског реда.

Г. Геодетска струка

Члан 29.

Геодетска струка има задатак да врши све послове око премеравања и снимања земљишта; она израђује и репродукује карте наше државе и њезиних поморских зона, као и карте осталих држава за потребе војске и морнарице. Сем тога, геодетска струка обавља све остале послове и научне радове, који су у вези са њезиним основним задатком и са развојем геодетске науке.

Геодетску струку чине: геодетски официри, технички чиновници војног реда са стручном техничком факултетском спремом, са вишом и са средњом стручном спремом за ову струку, чиновници грађанског реда са стручном техничком факултетском спремом, са вишом и са средњом стручном техничком спремом за ову струку и службеници грађанског реда са нижом стручном техничком спремом за ову струку.

На челу је ове струке Начелник Војног Географског Института. Он руководи пословима ове струке, стара се о њеном усавршавању и попуњавању и прати развој савремене геодетске технике.

Члан 30.

Ова се струка попуњава:

1. - Официрима са свршеном војно-геодетском школом у земљи или на страни, који на двогодишњим практичним радовима код Војног Географског Института покажу спрему и способност за превод у струку. Они се преводе у геодетску струку са чином и рангом који су и дотле имали.

2. - Лицима грађанског реда са стручиом техничком факултетском, или са вишом стручном, или са средњом стручном техничком спремом за ову струку. Ова се лица примају као привремени чиповници грађанског реда, па када на двогодишњим практичним радовима буду оцењени као способни и положи прописан испит за струку, постављају се за сталне ниже војно-техничке чиновнике геодетске струке и то они са свршеним факултетом у III класу а остали у IV класу, ако долазе одмах по завршеној школи; иначе, ако долазе из које друге гране државне службе или из приватне професије, онда за нижег војно-техничког чиновника оне класе, која одговара њиховом дотадањем положају у грађанству, но закључно са I нижом класом.

3. - Лицима грађанског реда са стручном факултетском, или са вишом или са средњом или са нижом стручном спремом за ову струку. Она се примају за чиновнике и службенике грађанског реда одговарајуће категорије и групе, по одредбама Закона о чиновницима и осталим државним службеницима грађанског реда.

4. Санитетска струка

Члан 31.

Санитетска је струка општа за целу народну војну силу. Њен је задатак: старање о здрављу људства у војсци и морнарици и његовом лечењу, вршење бактериолошких и апотекарско-хемиских послова, справљање лекова, чување санитарског материјала за војску и морнарицу и спровођење стручне наставе код санитарских јединица, санитарских школа и у трупи.

На челу санитарске струке је Начелник Санитарског Одељења Министарства Војске и Морнарице. Он се стара о правилном вршењу и контролисању службе санитарске струке, о снабдевању лековима и осталим санитарским и апотекарским материјалом и потребама, о попуњавању струке особљем и о његовом усавршавању, о свима санитарским јединицама, установама и школама, као и о спреми земље за рат у санитарском погледу.

Санитетска се струка дели на лекарску и апотекарску грану.

а) *Лекарску грану* чине: санитарски официри, лекарски помоћници и службеници грађанског реда, стручни за послове ове гране. Овој грани припадају: санитарске

трупе, војне болнице, амбулаторије и дезинфекциони заводи, санитарски заводи, слагалишта и санитарске школе.

б) *Апотекарску грану* чине: апотекарски официри свршени магистри фармације са факултетском спремом и службеници грађанског реда, стручни за послове апотекарске гране. Овој грани припадају војне апотеке као и војно-санитетска слагалишта.

Члан 32.

Ова се струка попуњава:

а) *Лекарска грана:*

1. - Лекарима, докторима медицине, који имају право праксе код нас а испуњавају и остале услове овог Закона. Они се примају са чином санитарског поручника.

2. - Лекарским помоћницима, од лица која по свршеној војно-санитарској школи у земљи прослуже као болничарски наредници најмање четири године и положи прописан испит за санитарског помоћника IV класе, у коју се класу и унапређују ако одговарају и осталим условима овог Закона.

б) *Апотекарска грана:*

Магистрима фармације или дипломираним хемичарима са факултетском спремом а испуњавају и остале услове овог Закона. Они се примају у чину апотекарског поручника.

5. Судска струка

Члан 33.

Задатак је судске струке: вршење војног правосуђа и правних послова у војсци и морнарици.

Судску струку чине судски официри.

Ова је струка општа за целу народну војну силу.

На челу је ове струке Начелник Судског Одељења Министарства Војске и Морнарице. Он се стара о уредном и тачном вршењу послова ове струке, као и о њеном усавршавању и попуњавању.

Члан 34.

Ова се струка попуњава:

1. - Лицима из грађанства, дипломираним слушаоцима правног факултета у земљи или на страни, који положи и прописан испит за пријем у ову струку а испуњавају и остале услове овог Закона. Они се примају са чином судског поручника.

2. - Нижим активним официрима војске и морнарице, који сврше правни факултет у земљи или на страни. Они се преводе у струку са чином и рангом који су и дотле имали, пошто претходно положи и прописан испит за прелаз у струку.

6. Свештеничка струка

Члан 35.

Свештеничка струка стара се о верском неговању душе и морала и о свима верским потребама људства у војсци и морнарици.

Свештеничка струка је општа за целу народну војну силу и састоји се из сталних и хонорарних војних свештеника признатих вероисповести.

Стални су војни свештеници само референти за вероисповести при Министарству

Војске и Морнарице и то по један референт за дотичну вероисповест. Остали су свештеници у војсци и морнарици хонорарни.

Референти за вероисповести при Министарству Војске и Морнарице старају се о правилном и уредном вршењу верских обреда у народној војној сили у миру и рату, као и о попуњавању ове струке духовним особљем, у границама формације за мирно и ратно доба.

Члан 36.

Свештеничка се струка попуњава свештеницима мирског реда у земљи, законима признатих вероисповести, који су наши држављани и који имају подобности за свештеничку службу у војсци и морнарици а првенствено онима са факултетском спремом.

Референти за вероисповести при Министарству Војске и Морнарице постављају се и унапређују Краљевим Указом, на предлог Министра Војске и Морнарице.

Хонорарне војне свештенике поставља и разрешава Министар Војске и Морнарице.

7. Ветеринарска струка

Члан 37.

Задатак је ветеринарске струке: старање о чувању здравља стоке у војсци и о њеном лечењу; вршење свих ветеринарских послова; снабдевање војске: стоком, поткивачким алатом и материјалом, у миру и рату; као и припрема земље за рат у ветеринарском погледу.

Ветеринарску струку чине: ветеринарски официри, ветеринарски помоћници и мајстори поткивачи. Овој струци припадају и све ветеринарске школе и установе.

На челу је ове струке Начелник Ветеринарског Одељења Министарства Војске и Морнарице. Он се стара о правилном вршењу службе ове струке и њеном усавршавању и попуњавању.

Члан 38.

Ова се струка попуњава:

1. - Ветеринарима који су свршили ветеринарски факултет у земљи или на страни, имају право праксе код нас а испуњавају и остале услове овог Закона. Они се примају у чину ветеринарског поручника.

2. - Ветеринарским помоћницима, свршеним питомцима војно-ветеринарске школе, који у чину наредника прослуже мајмање четири године код војно-ветеринарских установа и трупа на ветеринарским дужностима и положе прописан испит за нижег војно-ветеринарског помоћника IV класе, у коју се класу и унапређују, ако иначе испуњавају и остале услове овог Закона.

3. - Поткивачима:

а) Подофицирима, свршеним питомцима војно-поткивачке школе, који по завршетку школе пробаве шест година на поткивачким дужностима и положе прописан мајсторски испит; и

б) Поткивачима из грађанства.

И једни и други постављају се за мајсторе поткиваче по прописима Министра Војске и Морнарице а сходно и одредбама Закона о чиновницима и осталим државним службеницима грађанског реда.

8. Музичка струка

Члан 39.

Задатак је ове струке да у војсци и морнарици подмирује музичко-етичке потребе и да негује народну музичку вештину. Музичку струку чине: капелници, музичари и музички приправници. Овој струци припадају све музике у војсци и морнарици, као и војне односно морнаричке музичке школе.

Ова је струка општа за целу војну силу.

На челу је ове струке Референт за музику у Министарству Војске и Морнарице. Он се стара о правилном вршењу службе ове струке, о њеном усавршавању и попуњавању.

Члан 40.

Музичка се струка попуњава:

1. - Капелницима: лицима са свршеним конзерваторијумом или којом музичком школом равном конзерваторијуму код нас или на страни, као и музичарима који са најмање врло добрим успехом заврше диригентски курс наше војно-музичке школе. Сви се ови примају за нижег војног капелника IV класе ако положе и прописан испит за то, а испуњавају и остале услове овог Закона.

Капелници носе официрску униформу.

2. Музичарима: лицима која су са успехом свршила нижу музичку војну или грађанску школу у земљи или на страни, као и лицима из грађанства, која, према оцени стручне комисије имају одговарајућу музичку стрему.

Музичари који се примају из грађанства, примају се у одговарајуће класе према музичким способностима.

Музичари могу бити стални и контрактуални. Стални музичари могу бити само држављани С. Х. С.

ТРЕЋИ ОДЕЉАК ВОЈНО-ТЕРИТОРИЈАЛНА ПОДЕЛА ЗЕМЉЕ

Члан 41.

У војно-територијалном погледу земља се дели на армиске области, а ове на дивизиске; дивизиске се области деле на војне округе, који се деле на војне срезове.

Колико ће бити армиских и дивизиских области, војних округа и војних срезова, као и све остало по овоме, прописује се Уредбом о формацији војске.

ЧЕТВРТИ ОДЕЉАК СТАЛНИ КАДАР

а) Редови

1. Обавеза служења у сталном кадру

Члан 42.

Служба у сталном кадру почиње у оној календарској години, у којој регрут навршује 21. годину живота и траје осамнаест месеци за све родове војске и струке, изузев морнарицу и ваздухопловство, код којих служба у сталном кадру траје две године.

Дан ступања регрута у стални кадар одређује Министар Војске и Мориарице.
Рок службе у сталном кадру рачуна се од дана када регрут ступи у команду сталног кадра.

Члан 43.

Младић способан за службу у војсци односно у морнарици, који жели ступити добровољно раније у стални кадар, може ступити већ после навршене 18. године старости, али само по дозволи родитеља или старатеља. Он служи пун рок у кадру, без обзира на његово имовно и задружно стање, а упућује се у кадар са осталим регрутима дотичног рода војске односно у морнарицу.

Члан 44.

Она лица која су постала или постану држављани Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца, а нису навршила двадесет пету годину, обавезна су одслужити прописани рок у сталном кадру, ако су за службу способна и ако нису у држави, из које су дошла, одслужила рок у сталном кадру; иначе се уписују у Оперативну, односно Резервну Војску, према годинама старости.

Члан 45.

Ко намерно избегне службу у сталном кадру служиће три године ако се ухвати до навршене своје 40. године старости. Од дана када је требао ступити у кадар, па док не ступи на службу, од његовог имања или прихода наплаћује се војница по одредбама овог Закона.

Лица, која ради зараде живе стално ван наше државе у Европи, сем земаља у нашем непосредном суседству, као и она лица, која ради зараде живе стално ван Европе у Прекоморским Земљама као одсељени, или тамо прирођени, или ако у тим земљама живе и привремено, али су отишла на пет година пре регрутовања, неће се сматрати да избегавају службу у сталном кадру, ако се у времену њиховог регрутовања па пајдаље до павршене 25. године њихове старости јаве нашим војним, односно цивилним представницима у дотичним земљама где живе, и регулишу своју војну обавезу. Сва ова лица која се до навршене 25. године њихове старости не врате из исељеништва у Отаџбину на стално или привремено становање, ослобођавају се за време мира службе у кадру, ако нарочите потребе не би изискивале њихово позивање у кадар, о чему решава Министар Војске и Морнарице а у сагласности са Председником Министарског Савета. На случај мобилизације и рата, сва ова лица дужна су да се одмах врате у Отаџбину и пријаве својим командама, ако и даље подлеже обавези служења по одредбама овог Закона и ако су способна за службу у војсци. Она од ових лица, која то не ураде, као и она, која до навршене 25. године њихове старости не регулишу своју војну обавезу код наших тамошњих војних односно цивилних представника, сматраће се као војни бегунци.

Свима лицима из другог става овог члана Закона дозвољава се, да за време трајања обавезе служења у сталном кадру могу доћи у Отаџбину сваке треће године, ради својих приватних послова и бавити се највише до три месеца, после кога се рока имају вратити у земљу из које су и дошла и у којој су и раније живела. Она од ових лица, која се у остављеном року од три месеца буду понова вратила, као и она лица, која се из исељеништва поново врате у Отаџбину на стално или привремено становање, служиће, ако су способна за службу, и то:

1. - Сва лица, која се врате до навршене 27. године старости рок који им по Закону припада;

2. - Сва лица, која се врате после навршене 27. године па до навршене 32. године старости рок од девет месеци, ако у том времену према задружним околностима буду подлежала кадровској служби; и

3. - Сва она лица, која се врате после навршене 32. године старости неће служити кадар, већ ће се уписати, као обвезници, у Оперативну Војску.

Као обвезници Оперативне Војске распоредиће се и она одсељена лица по другом ставу овога члана Закона, која се до навршене 32. године старости не буду вратила у Отаџбину на стално становање.

Сва помеиута лица у овоме члану Закона, а наши држављани, која добровољно ступе у војску стране државе, у коју су се стално или привремено настанила или одселила а без одобрења Председника Министарског Савета, па ово буде утврђено од наших војних или цивилних представника у дотичној држави, онда самим тим губе држављанство и престају бити наши поданици.

За одлазак у иностранство не смеју се издавати путне исправе младићима, који у дотичној календарској години иавршавају 18 година старости и све дотле док не одслуже свој обавезни рок у кадру, или док не регулишу своју војну обавезу.

Члан 46.

Војник или морнар који побегне из сталног кадра, кад се ухвати, поред казне предвиђене Војно-казним закоником, дослужује у кадру онолико времена колико је провео у бегству.

Не рачуна се у службу у сталном кадру, те се има дослужити, и време које војник проведе у затвору по судској осуди, као и време које проведе у притвору за време редовне кривичне истраге и под судом, ако се нађе да је оптужени крив и извршном пресудом за преступно или злочино дело буде осуђен, или ослобођен казне из недостатка довољних доказа.

Члан 47.

Нико не може бити државни, самоуправни или општински чиновник, нити постати ђакон, свештеник, монах или у опште духовно лице, нити отпочети радити ма какав посао на своје име, за који се тражи одобрење од државне или самоуправне власти, ако није одслужио у сталном кадру обавезни рок, осим ако је по одредбама овог Закона стално или привремено ослобођен од службе у кадру.

За пријем у поменуте службе или за добијање одобрења за ма какав јаван рад на своје име, мора се поднети војничка исправа о одслужењу рока у сталном кадру или уверење да је од службе у сталном кадру ослобођен, а ко подлежи плаћању војнице онда и уверење да је ова плаћена.

За лица, која нису навршила 21. годину не важе одредбе овога члана у погледу вођења самосталних послова.

Члан 48.

Регрут, који као привремено неспособан добије државну службу па до навршене 24. године буде оглашен за способног за војну службу, дужан је да одслужи прописан рок у сталном кадру, ради чега се мора отпустити из државне службе, док свој рок не одслужи. По одслужењу обавезног рока и по отпусту из кадра ова лица имају првенство на пријем односно на повраћај у државну службу.

Регрут, који као привремено неспособан добије по законским прописима духовно звање, па по одредбама првог става овог члана Закона буде оглашен за способног за војну службу, одслужује свој обавезни рок у сталном кадру у болничарима.

2. Скраћивање рока у сталном кадру и ослобођавање

Члан 49.

Изузетно од члана 42. овог Закона рок службе у кадру скраћује се:

а) *На девет месеци:*

1. - Лицима која су свршила или сврше универзитет, или средњу школу, или неку стручну школу равну средњој школи, или вишу од ове, или најмање шест разреда гимназије или реалке и овима равних школа, и то, ако у року од девет месеци службе у сталном кадру успешно сврше школу за резервне официре, односно за резервне војне чиновнике, и положи испит за резервног официра односно резервног војног чиновника. Ко не положи овај испит служи четрнаест месеци.

Регрути ђаци могу, но само по дозволи родитеља или старатеља, ступити и раније на одслужење свога рока са навршеном 18. годином старости, ако у том времену имају услова из претходног става за ђачки рок.

Богослови са свршеним факултетом односно богословијом или којом верском школом признатих вероисповести а равном богословији, који ће се доцније примити свештеничке службе, служе шест месеци у болничарима. Но ако за четири године по свршетку школе ие ступе у свештенички чин, дужни су дослужити до пуног рока од 14 месеци у роду војске где се према способностима одреде.

Ђаци осталих нижих верских и монашких школа служе онај рок који им према задружном и имовном стању припада, и то они који се до времена успособљена за службу не приме свештеничког односно монашког чина, служиће свој рок у родовима војске, према својим способностима, а они, који до тог времена приме свештенички односно монашки чин, служиће свој законски рок у болничарима.

2. - У задругама (породицама), где има више мушких задругара, првенцу регруту одређује се скраћен рок службе, ако у задрузи (породици) првенац регрут има живог оца (стрица или деду) испод 60 година старости, а првенац регрут нема млађег брата, нити задруга (породица) кога другог мушког члана задруге (породице) са најмање пуних 17 година старости. Следећа два способна задругара по реду служе пун рок и тако наизменце редом. Но ако у оваквим задругама, регрут првенац има млађег брата или задруга (породица) има кога мушког члана задруге (породице) са најмање пуних 17 година старости, онда регрут, као првенац и његов следећи задругар по реду, служе пун рок, а трећи после њих по реду скраћени, и тако наизменце редом. У задругама (породицама) где у опште нема оца (стрица или деде), или их има али су стари преко 60 година, првенац регрут служи скраћен рок, ако има млађег брата или задруга (породица) кога другог мушког члана са најмање пуних 17 година старости. Следећа два задругара по реду служе пун рок и тако наизменце редом. Задругари који су одслужили пун рок службе у сталиом кадру па умрли у задрузи, утицаће на скраћење рока млађим задругарима.

Ђаци у опште, док су још у школи и док нису одслужили свој рок у сталном кадру, не рачунају се у задругаре. По свршетку или напуштању школе и по одслужењу свог кадровског рока рачунаће се и они у задругаре, ако од задруге нису у законском року и законитим путем одељени. Њихова служба у сталном кадру утицаће на одређивање рока следећим задругарима, на тај начин, што ће се рок од девет месеци рачунати као скраћен, а рок од четрнаест месеци као пун.

Исто тако у задругаре не рачунају се ни питомци војних школа, док су у школи, а по завршеној школи, као официри односно подофицири, рачунаће се у задругаре само ако се од задруге у законском року и законитим путем нису одделили, а сматраће се као задругари са одслуженим пуним роком службе у кадру.

3. - Самохранима или самцима, који су наследили какво земљорадничко имање или радњу и морају га лично обрађивати, односно водити радњу.

4. - Онима, којима у рату погину или умру на војној служби два или више задругара. Ово важи за оног регрута, који се после рата регрутује из такве задруге, а први је као способан по реду за пун рок службе у кадру према одредбама овог члана Закона.

Ова одредба важи и за рат од 1912. - 1920. године, закључно са 1938. годином.

5. - Регрутима, регрутованим на пун рок службе, којима би се у току њихове службе у кадру или у времену до њихове навршене 25. године старости ако дотле још нису из оправданих разлога упућени у стални кадар, променило задружно и имовно стање, те имају услова из овог члана Закона за скраћење рок службе у кадру. Обратном овоме, регрутима регрутованим на скраћени рок, ако им се поправи за дружно и имовно стање за време док служе у сталном кадру односно до њихове навршене 25. године старости, ако дотле нису упућени у стални кадар, рок се повишава према одредбама овога Закона.

б) *На дваест месеци:*

Регрутима регрутованим на пун рок за ваздухопловство, који код нас или на страни добију сведоштво о свршеној основној пилотажи или за помоћника аеропланског механичара, а који у времену од 12 месеци службе у кадру покажу спреме и способности и испуне услове за звање дипломираног пилота (хидропилота), односно аеропланског механичара 1 класе.

Члан 50.

Од службе у сталном кадру ослобођавају се:

а) Стално неспособни;

б) Привремено неспособни, ако до навршене 25. године старости не постану способни; и

в) Регрути, који су до навршене своје 25. године старости једини храниоци неспособних задругара, а живе од земљорадничког имања или од личног рада и плаћају 120 динара или мање непосредне порезе (рачунајући са допунском) на: земљиште, зграде, радњу, занимање или на капитал.

У неспособне задругаре (чланове породице) рачуна се женскиње у опште, а од мушких они испод навршених 17 и преко навршених 60 година старости, као и у опште сви задругари, без обзира на године старости, који стручном војном комисијом буду оцењени за стално неспособне.

Но као једини хранилац у опште неће се рачунати онај, који би се после регрутовања, односно успособљења, а пре ступања у кадар, издвојио из задруге и оженио, па тиме постао једини хранилац своје жене.

Члан 51.

Војник, односно морнар, отпушта се из сталног кадра и пре одслужења одређеног му рока:

а) Кад постане стално неспособан за службу у војсци односно у морнарици;

б) Кад постане привремено неспособан за службу у војсци односно у морнарици, с тим, да се накнадно позове на дослужење рока у сталном кадру, ако до навршене 24. године старости постане способан за војну службу. Они, који се и по навршеној 24. години старости нађу као привремено неспособни, прегледаће се у 31. години, па ако се нађу за способне, распоређују се у Оперативну Војску односно у Оперативну Морнарицу, а ако се оцене опет као привремено или стално неспособни, ослобођавају се сасвим личне обавезе у војсци односно у морнарици.

Оцена способности врши се према Краљевој Уредби.

Стална и привремена неспособност утврђује се стручном војном комисијом;

в) Који буду осуђени иа робију или затвор са губитком грађанске части за свагда, као и они који буду осуђени на робију или затвор, па казну не би могли издржати или повратити грађанеку част ни до навршене своје 27. године старости. Овако осуђени отпуштају се из кадра кад казна постане извршна;

г) Регрути, код којих би се у току њихове службе у кадру задружно и имовно стање погоршало, те као једини храниоци имају по овоме Закону услова да се ослободе службе у сталном кадру; и

д) Кад Министар Војске и Морнарице у време мира нађе за нужно и корисно, или у интересу штедње и иначе, да отпушта привремено известан број војника, било у току њихове службе у сталном кадру, било пре одслужења њиховог прописног рока. Овакви остају војници сталног кадра све до истека њиховог обавезног рока у кадру.

3. Одлагање службе у сталном кадру

Члан 52.

Служба у сталном кадру може се регруту одложити у овим случајевима:

а) Ако је регрут редован ђак које државне или повлашћене школе у земљи или на страни, која у смислу члана 49. овог Закона даје права на ђачки рок, или свршава прописане школе и спрему кандидата за официра трговачке односно речне пловидбе, па га регрутовање затече у току школовања и моли да му се служба у сталном кадру одложи ради довршења школовања. Ово одлагање може бити најдаље до његове иавршене 27. године старости;

б) Ако у истој задрузи или породици, која заједно живи, поред регрута има само још један за рад способан задругар, који се већ налази на служби у сталном кадру, онда се регруту одлаже служба док његов задругар не одслужи обавезни рок у кадру односно док се не отпусти из сталног кадра;

в) Ако се из једне задруге или породице, која заједно живи, упућују исте године на службу у стални кадар два или више регрута, и ако задруга или породица изјави жељу да сви не служе једновремено, служба у сталном кадру одлаже се половини броја регрута, док друга половина не одслужи, ако је број регрута паран; а ако је број регрута непаран, онда се упућује на службу у кадар половина више један, а осталима се одлаже служба док први не одслужи;

г) Ако регрут издржава судску осуду, одлаже му се служба у сталном кадру до издржане казне или помиловања, едиосно док му се не поврати грађанска част. Но ако је овакав регрут навршио 27 година старости а казну до тог времена не издржи или не поврати грађанску част, неће се упућивати на службу у стални кадар, већ употребити на службе по члану 7. овог Закона, а но издржању казне или повратку грађанске части уписати у обвезнике Оперативне односно Резервне Војске, према годинама старости;

д) Ако је регрутов задругар нестало у рату и за његову се судбину не зна, а регрут се услед тога налази у положају храниоца задруге, одлаже му се служба до цавршене његове 27. године старости, па ако се дотле стање не измени, регрут се не упућује на службу у стални кадар, већ одмах уписује и распоређује као обвезник Оперативне Војске; и

ђ) Ако се према члану 45. овог Закона нареди позив у кадар и регрута који живе ван Отаџбине, може се таквом регруту, на његову молбу, одложити служба у сталном кадру, и то најдаље до навршене његове 23. године старости ако живи стално или привремено у Европи (сем земаља у нашем непосредном суседству) а најдаље до навршене 27. године старости, ако живи стално или привремено у Прекоморским Земљама.

4. Регрутовање

Члан 53.

Рекрутовањем врши се: пописивање, преглед младића за службу у сталноме кадру, одређивање рока у сталном кадру и назначење појединаца за родове Војске и за Морнарицу.

Рекрутовању подлеже сви младићи који у календарској години, у којој се оно врши, навршују 20. годину старости.

Рекрутовање врше сваке године нарочито одређене комисије, а према Правилу које прописује Министар Војске и Морнарице.

За одређивање рока службе у сталном кадру као основ служи задружно и имовно стање регрута. У задругу регрута рачунају се сви мушки и женски задругари.

Од мушких задругара за одељеног сматра се само онај задругар, за кога се докаже, да је законитим путем одељен од задруге на пет година пре регрутовања, односно успособљења регрута. Тако исто, као одељен сматра се и онај задругар, који оде у иностранство, па се за 20 година не врати, а надлежне власти потврде да са задругом за све то време не одржава везу нити је материјално помаже.

Код задруга, које немају никакво имање, сматра се за одељеног онај задругар, за кога надлежне општинске власти потврде да живи од осталих одвојено и да са ранијом задругом нема никакве везе на пет година пре регрутовања нити је за ово време материјално помагао.

Сам регрут сматраће се за одељеног од своје задруге само у случају, ако је та деоба законитим путем извршена на пет година пре његовог регрутовања или успособљења.

Регрут, пасторак свога очуха, сматра се као његов задругар само ако је од свог очуха законитим путем усињен, без обзира на време кад је то усиновљење извршено. Остали усињеници, не пасторци, смаграће се као задругари само ако је ово усиновљење извршено на пет година пре регрутовања или успособљења регрута.

Члан 54.

Молбе регрута за скраћење рока, одлагање службе у кадру, ослобођење или отпуст из кадра, као и жалбе по свима случајевима који су у вези са регрутовањем, подносе се надлежном команданту војног округа најдаље у року од три месеца од дана извршеног регрутовања или саопштења решења, односно од дана кад је наступио узрок молби или жалби. Доцније поднете молбе и жалбе неће се узимати у поступак.

Решење по свима овим предметима доносе у првом реду надлежни команданти дивизиских области, сем случаја где је то право, према одредбама овог Закона, остављено самом Министру Војске и Морнарице.

Члан 55.

При упућивању у стални кадар, рекрути се сами издржавају, док не стигну у команду војнога округа; сиромашне издржава општина. Даље њихово издржавање око упућивања у одређене команде пада на терет државе.

Путовање регрута железницом и лађом до команде војног округа и даље до команде у коју се упућују пада на терет државе. Тако исто, при отпусту из сталног кадра путовање железницом и лађом од команде до куће о државном је трошку.

За регруте који живе стално или привремено у Европи, путовање од границе наше државе до доласка у команду и ради повратка од команде до наше границе, пада на терет државе, а остало на њихов трошак, но под условом, ако се ради одслужења обавезног рока враћају у Отаџбину у времену, када су према члану 42. овог Закона обавезни да ступе у стални кадар на одслужење свога рока.

За регруте који живе стално ван Европе у Прекоморским Земљама, путовање ради доласка у команду и ради повратка кући, по одслужењу обавезног рока, пада на терет државе ако се позову у кадар на одслужење рока по одредбама другог става члана 45. овог Закона. За све остале, који не буду позвати по одлуци Министра Војске и Морнарице, већ се сами добровољно враћају у Отаџбину и пријављују за ступање у кадар, путовање пада на њихов трошак.

О начину превоза и издржавању регрута и обвезника који живе у иностранству, а који се на случај мобилизације и рата имају вратити у Отаџбину по одредбама члана 45. овог Закона решава Председник Министарског Савета на предлог Министра Војске и Морнарице.

Све остало око позива и упућивања регрута у стални кадар прописује Министар Војске и Морнарице.

Члан 56.

За све младиће који подлеже регрутовању, као и за све регруте који се прикривају и избегавају војну обавезу, одговорне су и старешине њихових задруга-породица, послодавци и месне власти.

Сви су ови дужни да такве младиће пронађу, пријаве и упуте у њихову команду војног округа у ниже означеном року:

1. - Младиће који се регрутују: до последњег дана регрутовања у њиховој општини или најдаље за 15 дана после завршеног регрутовања у истој години.
2. - Регруте који се упућују на службу у стални кадар: најдаље за 15 дана после одређеног дана за ступање у кадар.

Овако су исто дужни поступити старешине задруга-породица, послодавци и месне власти и за војнике сталног кадра односно обвезнике кад побегну из команде својој кући. У овом случају старешина задруге-породице дужан је да ово учини у року од 24 часа, а кмет и председник општине најдаље уроку од пет дана од времена, кад војник односно обвезник, дође својој кући. Ако војник, односно обвезник, побегне у које друго место, а не у место свог сталног становања, ову исту дужност имају старешине задруге-породице, послодавци и општинске власти места где се бегунац бави.

У свима напред поменути случајевима, ако одговорна лица покажу нехат, или се ислеђењем докаже да су помагала да се овакав регрут прикрије, или су нарочито отежавала или ометала да се регрут односно младић пронађе упуту у команду, или то буду радила са војним бегунцем и војним обвезником у опште, казниће се у миру затвором од десет до тридесет дана или одговарајућом новчаном казном, рачунајући за један дан затвора 100 динара. Одговорни органи полициске власти казниће се, у овом случају, дисциплински новчаном казном, по Закону о чиновницима и осталим државним службеницима грађанског реда. Ове казне изриче командант дивизиске области. Новчана казна иде у корист ремонтско-коморског фонда. Противу изречене казне кажњени се може жалити у року од 15 дана надлежном команданту армиске области, чије је решење извршно.

За наговарање војника на бегство и потпомагање у овоме, поменута лица одговараће по одредбама Војно-казненог законика и одредбама Општег Кривичног Закона. Овако ће исто одговарати и у случају, ако би поступци наведених прелазили у тежи род кривице.

За време мобилизације и рата, сва поменута лица и власти подлеже одговорности према одредбама Војно-казненог законика.

Члан 57.

Војници и морнари на одслужењу рока у сталном кадру, пуштају се у редовном стању на одсуство, и то тек по истеку шест месеци од дана ступања у кадар, сем случаја смрти у породици. Колико ће се дана војник односно морнар пустити на одсуство, одређује надлежни старешина, према томе какав је војник, но с тим, да ни у ком случају не може бити пуштен на одсуство мање од 15 ни више од 30 дана за време свог служења у кадру. Ако се војник - морнар пушта преко 30 дана, сходно члану 51. овог Закона под д), онда ће се за све ово време водити на привременом отпусту.

Свакоме војнику - морнару припада за одлазак и повратак бесплатна возња на железници и лађи само за једно одсуство за време његовог служења у кадру.

б) Старешине у сталном кадру

І Чинови

Члан 58.

А. Старешински су чиновни у војсци:

1. Каплар,	}	Подофицири
2. Поднаредник,		
3. Наредник,		
4. Наредник-водник		

У ваздухопловству у место чина наредника-водника постоји чин: вођа III, II и I класе.

5. Потпоручник,	}	нижи фицири
6. Поручник,		
7. Капетан II класе,		
8. Капетан I класе	}	виши официри
9. Мајор,		
10. Потпуковник,		
11. Пуковник,		

12. Бригадни ђенерал,
13. Дивизиски ђенерал,
14. Армиски ђенерал,
15. Војвода.

} Генералитет

Чиновни до бригадног ђенерала закључно воде се по родовима војске (пешадиски потпоручник, артилериски капетан I класе, коњички мајор, инжињерски пуковник, пешадиски бригадни ђенерал, коњички бригадни ђенерал за ђенералштабне послове); остали чиновни: дивизиски ђенерал, армиски ђенерал и војвода су општи за све родове војске.

Члан 59.

Б. Старешински су чиновни у струкама:

а) Капларски и подофицерски, за струке које имају своје јединице, са додатком дотичне струке - јединице: пекарски поднаредник, болничарски наредник и т. д.

б) Нижи и виши официрски чиновни, са додатком струке на пр.: санитетски капетан II класе, артилериско-технички капетан I класе, инжињерско-технички потпуковник и т. д.

в) Генералски су чиновни у струкама:

1) Бригадни ђенерал дотичне струке, на пр.: ђенерал-штабни бригадни ђенерал, санитетски бригадни ђенерал, артилериско-технички бригадни ђенерал и т. д.

2) Генерал дотичне струке, на пр.: инжињерско-технички ђенерал, индентантски ђенерал, геодетски ђенерал.

Овај чин је дивизиског ранга.

II Ранг

Члан 60.

Ранг је саставни део чина. Он се стиче стварним служењем у активној служби. Ранг одређује старешински однос официра и подофицира једнога истог чина.

Официри који сврше Вишу Школу Војне Академије односно Вишу Школу Интендантске Академије или равне школе на страни долазе по рангу на чело своје класе са ниже школе, а они који заврше успешно припрему у Главном Генералштабу долазе на чело другова своје класе са Ниже Школе а који су свршили Вишу Школу Војне Академије. Између себе задржавају ранг са Ниже Школе Војне Академије.

Официрима, примљеним у активну службу из грађанства рачуна се ранг од дана указа. Но ако су претходно били као привремени чиновници у војсци и морнарици, онда им се све време проведено у привременој служби рачуна за одређивање ранга када пређу у активну службу, а тако исто и у године службе за стицање права по одредбама овог Закона.

Члан 61.

Ако се административним или судским путем утврди да је официр односно подофицир заостао од унапређења без своје кривице, он ће одмах бити унапређен и то са рангом, који би му припадао да је на време унапређен и са свима правима, која су са овим чином и рангом скопчана, као да је стварно прослужио у вишем чину, но без материјалних накнада.

III Каплари

Члан 62.

Капларски чин постоји у свима родовима војске и у оним струкама које имају своје трупне јединице, и то како у сталном кадру, тако и у резерви.

За унапређење у чин каплара потребно је, да је као редов одслужио шест месеци у кадру и да је успешно свршио приправничку школу у својој јединици, а за каплара значара да је положио и прописан испит.

Од ових услова за унапређење у чин каплара изузимају се питомци војних школа и регрути на ђачком року, за које важе посебни услови из члана 65. овог Закона.

Право унапређивања у чин каплара има командант батаљона и претпостављене старешине њему равног положаја.

IV Подофицири

A) Попуњавање подофицирима

Члан 63.

Подофицерски чиновни постоје у свима родовима војске и у оним струкама које имају своје трупне јединице; ови се чиновни називају по дотичном роду војске односно струке.

Члан 64.

Подофицири се добијају из трупе и из подофицерских школа дотичног рода војске и струке.

Б) Унапређивање подофицира

Члан 65.

За добијање подофицерских чиновна ови су услови:

а) Општи:

1. Општи: јачина карактера, ревност у вршењу службе, физичка способност за службу, врло добро владање и понашање и стручна способност.

2. - Да има препоручљиве оцене за последње две календарске године;

3. - Да у времену кад стиче право на унапређење није под редовном судском истрагом или под судом уопште, а тако исто да није ни под претходном кривичном истрагом за кривична дела која повлаче за собом казну већу од две године дана.

б) Посебни:

1. За поднаредника: да је прослужио најмање годину дана као каплар, да је успешно вршио службу и да је са успехом свршио подофицерску школу или школу у команди.

2. - За наредника: да је у чину поднаредника са успехом прослужио најмање три године од којих најмање годину дана у строју, и положио прописан испит.

3. - За наредника водника: да је у чину наредника успешно прослужио најмање шест година.

4. За ваздухопловног вођу:

а) III класе: да је успешно прослужио најмање шест година у чину наредника;

б) II класе: да је успешно прослужио најмање три године у чину вође III класе; и

в) I класе: да је успешно прослужио најмање три године у чину вође II класе.

Од прописаних рокова за подофицерске чиновне изузимају се питомци војних

школа, као и војници који служе ђачки рок. Они добијају ове чинове према прописима о уређењу дотичних школа.

У ваздухопловству рокови служења у чиновима за подофицире, који припадају летећем особљу у пола су мањи од рокова прописаних за ове чинове у осталим родовима војске.

Члан 66.

Музичара има седам класа: четири ниже и три више.

Унапређивање музичара из једне у наредну класу бива: у нижим класама после прослужене најмање две године, а у вишим класама после прослужених пет година у једној класи. За III вишу класу потребно је да је прослужио најмање две године у I нижој класи и да је положио прописан испит.

Сем ових класа музичари имају и подофицирске чинове у које се унапређују по одредбама члана 65. овог Закона, но без испита. Чин каплара добија се: по успешно завршеној музичкој школи, навршеној 18. години старости и по положеној заклетви.

Члан 67.

Значари добијају подофицирске чинове по одредбама члана 65. овог Закона, а по положеном стручном испиту.

Члан 68.

У Жандармерији и Граничној Трупи постоје подофицирски чиновници као и у родовима војске, са називом дотичне категорије трупе.

Унапређивање у подофицирске чинове код Жандармерије и Граничне Трупе прописује се специјалном Уредбом, а полагање испита за њих бива према програму и правилима, које прописује Министар Војске и Морнарице са надлежним Министрима.

Члан 69.

Право унапређивања у чин поднаредника има командант пука и претпостављене старешине њему равног положаја.

Право унапређивања у чин наредника има командант дивизије, односно командант дивизиске области, односно претпостављени старешина положаја равног команданту дивизије.

Право унапређивања у чин наредника водника има командант армије, односно командант армиске области, односно претпостављени старешина положаја равног команданту армије.

Право унапређивања подофицира у ваздухопловству прописује Уредба о војном ваздухопловству.

Колико се у коме роду војске или у струци може унапредити у подофицирске чинове, за сваку годину, одређује Министар Војске и Морнарице, у границама формације и буџета.

Члан 70.

У рату подофицир може бити унапређен у наредни чин без обзира на рокове и испите, и то само за осведочену храброст и за особите заслуге у борбама.

Ближе одредбе по овоме прописују се Краљевом Уредбом.

В) Поновни рок

Члан 71.

По одслужењу свога обавезног рока у сталном кадру, каплар може остати и даље да служи у сталном кадру на поновним роковима.

Поновних рокова за капларе има свега један и траје две године. Каплар, који до краја првог поновног рока не испуни услов за унапређење у чин поднаредника не може остати на другом поновном року, већ се отпушта из кадра.

Поновних рокова за подофицире има пет. Прва су четири сваки од по две године, а пети је неограничен, но не може бити мањи од две године. Ови се рокови зову: први, други, трећи, четврти и пети поновни рок и рачунају се од почетка служења на првом поновном року. Први поновни рок почиње са даном унапређења у чин поднаредника. Од тога дана рачуна се први поновни рок и поднаредницима подофицирских школа.

За одобрење останка на сваком од поновних рокова потребни су општи услови из тачке 1. и 3. члана 65. овог Закона и препоручљива оцена најмање за последњу календарску годину.

Подофицир, коме се одобри останак на поновном року, дужан је да одслужи прописно време у дотичном року, а подофицири који се добијају из подофицирских и овима равних школа, још и обавезно време према уредби о дотичној школи.

Поновни рокови музичара исти су као и подофицира.

Време проведено у затвору по судској осуди и време проведено у притвору за време редовне кривичне истраге и под судом, ако се нађе да је оптужени крив и извршном пресудом буде осуђен а не изгуби чин, или буде ослобођен казне из недостатка довољних доказа, као и време проведено у бегству, не рачуна се подофициру у службу.

Члан 72.

Остајање на поновним роковима капларима и подофицирима одобравају оне претпостављене старешине, које имају право унапређивања у дотични чин по одредбама члана 62. и 69. овог Закона.

Члан 73.

Подофицир, који изиђе из сталног кадра са препоручљивом оценом, ако је здрав и за службу способан, а није жењен, нити је провео ван војске више од две године, и при том још није старији од 30 година, може понова ступити у стални кадар, са чином који је имао. Таквом се подофициру наставља рок који је на реду, а ранг му се рачуна по времену стварно проведеном у сталном кадру и у чину у коме се прима.

Музичари, који су изашли из кадра са препоручљивом оценом, могу се понова, по њиховој молби, примити у активну службу и ступити у војне музике, без обзира на напред наведене услове за подофицире, само ако су физички здрави и за службу у музици способни. Они се примају са чином и класом које су и раније имали и настављају рок који им је по реду, а ранг им се рачуна по времену стварно проведеном у сталном кадру и у чину који су имали.

Подробније о поновном пријему у војску оваквих подофицира и музичара прописује Министар Војске и Морнарице.

Г) Осигурање подофицира**а) Службом****Члан 74.**

1. - Подофицир који наврши десет година непрекидне а ваљане подофицирске службе у сталном кадру, па жели да из овога изађе, има права да добије одговарајућу указну или неуказну грађанску државну службу. Овакви подофицири претходно ступају као привремени службеници грађанске државне службе и у току једне године дужни су, да заврше припрему и испуне и остале услове за прелаз на сталну службу дотичне струке и категорије грађанске државне службе. За ово време подофицир остаје на припадностима код своје кадровске команде и сматра се као да је на одсуству. Проведено време на припреми не рачуна му се као служба на поновном року.

Ову припрему одобрава Министар Војске и Морнарице, а издржава се код установа које одреди надлежни Министар.

Подофицир, који у току припреме за грађанску службу буде оцењен као способан за ову, поставља се у почетку прве наредне буџетске године за сталног службеника дотичне грађанске службе, ако зато има буџетске могућности, и то у ону категорију и групу које по одредбама Закона о чиновницима и осталим државним службеницима грађанског реда одговарају његовим квалификацијама и годинама подофицирске службе.

Сваки ресорни Министар дужан је буџетом сваке године обезбедити онолики број места за овакве подофицире колко буде захтевао Министар Војске и Морнарице.

Подофицир, који на припреми буде оцењен као неспособан, враћа се у своју јединицу и више не може добити одсуство за поновну припрему.

2. - Подофицирима, окатегорисаним за неборачку канцеларску службу, као и осталим подофицирима који желе а имају услова, даваће се прилика и могућност да испуне услове по овоме Закону за прелаз у ниже војне чиновнике или у војне писаре.

3. - Жењени подофицири могу становати са својом породницом у државним зградама-становима, ако и где ови буде, уз одговарајућу накнаду, коју одређује Министар Војске и Морнарице.

4. - Подофицирска деца, која су физички здрава, а при том су добри ђаци, могу добијати помоћ од државе ради школовања, али су обавезна ступити у одговарајуће војне школе или школе које им се према њиховој спреми и способности одреде, ако испуњавају и остале услове за пријем у поменуте школе. Ову помоћ одређује Министар Војске и Морнарице, у границама буџета.

б) Пензијом**Члан 75.**

Подофицир и музичар стиче право и може бити стављен у пензију када наврши десет година непрекидне и ваљане подофицирске службе и то:

1. - По сопственој молби, ако му се молба може уважити без штете по интересе службе. Но ако има навршених 35 година признате службе за пензију или је навршио 60 година старости, на његов захтев, ставља се одмах у пензију.

2. - Кад после непрекидног боловања од године дана I не оздрави, што се утврђује стручном војном комисијом, а стекао је право на пензију.

3. - Када према оцени стручне војне комисије буде оглашен као стално неспособан за ма какву службу у војсци, а стекао је право на пензију.

4. - Када нема спреме ни способности за ма какву службу у војсци, која би одговарала његовом чину, а стекао је право на пензију.

Пензионисање подофицира у свима наведеним случајевима врши Министар Војске и Морнарице на предлог претпостављених старешина.

Подофицир у пензији задржава титулу чина који је имао у активној служби са додатком у "пензији" и ужива сва грађанска права.

Кад се подофицир стави у пензију, ако је способан за службу у војсци, преводи се у резерву са истим чином и распоређује према способностима у одговарајуће категорије војске.

Д) Оцењивање**Члан 76.**

Оцењивање подофицира врши се на основи Краљеве Уредбе.

Ђ) Боловање и одсуствовање**Члан 77.**

Подофицир и музичар може без прекида боловати годину дана, за које време задржава све припадности. Ако после овог рока не оздрави, или не буде способан за активну службу у војсци, а стекао је право на пензију, он се пензиониса у духу члана 75. овог Закона, а ако није стекао право на пензију, онда се отпушта из сталног кадра по одредбама члана 79. овог Закона.

Подофицирима и музичарима на поновном року припада одсуство сваке године 20 дана. За време овог одсуства теку им све њихове редовне припадности.

Е) Женидба подофицира**Члан 78.**

Женидба подофицира регулише се Краљевом Уредбом.

Ж) Отпуштање подофицира из сталног кадра**Члан 79.**

Подофицир и музичар отпушта се из сталног кадра:

1. - По одслужењу поновог рока, ако не изјави жељу да остане на наредном поновном року, или му се овај не одобри, а није стекао право на пензију.

2. - Ако својом кривицом онеспособи за војну службу што се утврђује стручном комисијом, а није стекао право за пензију.

3. - Ако после непрекидног боловања од године дана не оздрави, или ако према оцени стручне комисије буде оглашен за стално неспособног а неспособност није наступила његовом кривицом. Оваквим подофицирима и музичарима, ако нису стекли право на пензију, при отпуста и кадра, издаје се помоћ по одредбама овог Закона.

4. - Кад за узастопне три календарске године, или укупно за шест година његове подофицирске службе, има непрепоручљиве оцене.

5. - Кад због рђавог владања, небрежења у служби порока и у опште начина живота, штети интересе војске или уди угледу и достојанству подофицира, па за ове кривице буде кажњен судски или дисциплински затвором ил притвором у току једне календарске године са 60 дана уједанпут, или у више махова, или у току две узастопне календарске године са 90 дана, уједанпут, или у више махова, а његове

претпостављене старешине, према делу: које је кажњен, владању и вршењу службе налазе, да његов даљи остатак у кадру штетан по ред и дисциплину у војсци. Овакав се подофицир и музичар одмах отпушта из кадра; и

6. - Кад изгуби чин.

Отпуштање подофицира бива по предлогу претпостављених старешина, а отпуштају их оне старешине, које су надлежне и за њихово унапређивање.

Подофицир отпуштен из кадра по тачци 5. и 6. овог члана Закона губи отпустом и право на пензију.

Отпуштени подофицир преводи се у одговарајућу категорију војске према његовим способностима и са чином који је и у кадру имао.

3) Губљење чина

Члан 80.

Подофицир и музичар губи чин:

1. - По судским осудама;

2. - Кад је извршном судском пресудом осуђен на затвор дужи од шест месеци;

3. - Када, служећи на обавезном или поновном року, изврши бегство, па се у року од 15 дана не врати и јави команди. Решење по овоме доноси старешина који је надлежан и за унапређивање у тај чин. Такав подофицир и музичар подлежи и кривичној одговорности по одредбама Војно-казненог законика.

Са губитком чина по овоме члану Закона, подофицир и музичар губи право и на пензију.

Подофицир и музичар, који изгуби чин, служи као редов у одговарајућој категорији војске, према годинама старости. Он може у рату, ако се нарочито одликује, опет добити изгубљени чин и на тај начин задобити сва права која је и раније у кадру имао до дана губитка чина, али без права на ма какве материјалне накнаде.

V Официри

A) Попуњавање официрима

Члан 81.

Активни потпоручник може постати:

I У родовима војске:

1. - Свршени питомац Ниже Школе Војне Академије.

2. - Свршени слушалац које војне школе на страни равне нашој Нижој Школи Војне Академије, ако је пак држављанин и ако се у току прве године по свршетку школе јави за пријем у нашу војску и положи прописан испит а поред тога испуњава и услове тачке 3. под г), д), е), ж) и з) овог члана Закона.

3. - Наредник, наредник водник и ваздухопловни вођа из кадра, који:

а) у чину наредника проведе укупно најмање четири године а од тога најмање годину дана у строју;

б) строгим избором официра на командантским и командирским положајима: свога пука, штаба, завода или установе, буде оцењен да заслужује да му се одобри полагање испита за чин потпоручника;

в) положи испит за чин активног потпоручника, према прописаном програму и правилу;

г) није жењен;

д) није старији од 30 година;

ђ) за последње две календарске године има препоручљиве оцене;

е) за последње време од две године није судски кажњен, рачунајући од дана када је пресуда постала извршна;

ж) у времену када стиче право на унапређење није под редовном судском истрагом или под судом уопште, а тако исто није ни под претходном кривичном истрагом за дела која повлаче за собом казну већу од две године затвора; и

з) који је физички здрав и способан за трупну службу, што се утврђује стручном војном комисијом.

II У Економској струци:

1. - Свршени питомац Ниже Школе Иитендантске Академије; и

2. - Свршеии слушалац које војно-економске школе на страни равне иашој Нижој Школи Иитендантске Академије ако је наш држављанин и ако се у току прве године по свршетку ове школе јави за пријем у нашу војску и положи прописан испит, а поред тога испуњава и услове под I из тачке 3. под г), д), е), ж) и з) овог члана Закона.

Члан 82.

Превођење официра из једног у други род војске или струке, као и из рода војске у морнарицу и обрнуто, може се вршити само по потреби службе и на празна места по формацији.

Превод официра родова војске у струке може бити само по претходно испуњеним условима, према одредбама овог Закона. Превод из струка у родове војске не може бити, изузев из ђенералштабне струке.

Члан 83.

Превод официра из родова војске и морнарице у ваздухопловство, њихово службовање у ваздухопловству, као и враћање из ваздухопловства у родове војске и морнарице, прописује се Краљевом Уредбом о ваздухопловству.

Б. Унапређивање официра

Члан 84.

Унапређивање официра врши се:

1. - По старешинству - општем рангу, закључно са чином потпуковника;

2. - За више чинове од потпуковника - по избору, дајући при том првенство оним официрима истога чина, који имају јаче квалификације; и

3. — На празна места по Уредби о формацији, с тим да испуне још и ове услове:

а) Општи услови

Члан 85.

1. - Чврстина карактера, ваљаност у вршењу службе, општа и стручна спрема, подобност и владање, што се утврђује оцеиама за сваког официра;

2. - Ратне заслуге у ратовима, ако је официр учествовао у рату;

3. - Да за последње две календарске године има препоручљиву оцену, и то за звање - положај - на коме је обема оценама, а за виши наредни чин најмање у последњој оцени;

4. - Да за последњу годину није судски кажњен, раћунајући од дана када је пресуда постала извршна;

5. - Да у времену кад стиче право на унапређење није под редовном судском истрагом или под судом уопште, а тако исто да није ни под претходном кривичном истрагом за злочинство и остала кривична дела која повлаче за собом казну већу од две године затвора;

6. Да је одслужио овај број година и то:

а) *Код родова војске и ђенералштабне струке:*

У чину потпоручника 4 године.

У чину поручника 4 године.

У чину капетана II класе 3 године.

У чину капетана I класе 3 године,

или укупно 6 година у чину капетана II и I класе.

У чину мајора 4 године.

У чину потпуковника 4 године.

У чину пуковника 4 године.

У чину бригадног ђенерала 3 године.

У чину дивизиског ђенерала 4 године.

б) *Код струка сем ђенералштабне:*

у чину потпоручника 4 године.

у чину поручника 4 године.

у чину капетана II класе 3 године.

у чину капетана I класе 3 године,

или укупно 6 година у чину капетана II и I класе.

У чину мајора 5 година.

У чину потпуковника 5 година.

У чину пуковника 5 година.

У чину бригадног ђенерала 3 године.

Члан 86.

Код струка, код којих официри ступају у војску из грађанства, дужни су ови: да претходно одслуже свој прописан рок у сталном кадру и положи испит за чин резервног официра; да по својој спреми и свом дотадашњем положају у грађанству, као и обзиром на породичне прилике, ако су жењени, заслужују да се приме у активну службу; а лекаридоктори медицине, поред осталог, још да су стекли и опште право лекарске праксе.

б) Посебни услови ЗА ГЛАВНЕ РОДОВЕ ВОЈСКЕ

Члан 87.

1. - За поручника: да је као водник служио у строју најмање две године.

У ваздухопловству: да је као потпоручник добио звање дипломираног пилота или извиђача.

2. - За капетана II класе: да је прослужио у строју најмање четири године, да је према служби у строју оцењен да може командовати основном јединицом дотичног рода војске и да је положио прописан испит за овај чин.

У ваздухопловству: да је као поручник добио звање војног пилота или војног извиђача, да је оцењен за способног да може командовати основном јединицом у ваздухопловству и да је положио прописан испит за овај чин.

Од полагања испита за капетана II класе ослобођавају се кандидати, који сврше са успехом Вишу Школу Војне Академије или школу равну овој на страни.

3. - За капетана I класе: да је са успехом командовао основном јединицом свога рода војске најмање једну годину.

У ваздухопловству: да је као ваздухопловни капетан II класе најмање једну годину имао звање војног пилота или војног извиђача и да је успешно командовао основном јединицом у ваздухопловству најмање годину дана.

4. - За мајора: да је као капетан са успехом командовао основном јединицом најмање две године као и да је положио прописан испит за овај чин.

У ваздухопловству: да је као ваздухопловни капетан I класе имао звање војног пилота или војног извиђача најмање две године, да је најмање годину дана успешно командовао основном јединицом у ваздухопловству и положио прописан испит за чин ваздухопловног мајора.

5. - За потпуковника: да је са успехом командовао у пешадији и инжињерији батаљоном, у артилерији дивизионом, најмање две године, а у коњици ескадром најмање три године.

У ваздухопловству: да је као ваздухопловни мајор имао звање војног пилота или војног извиђача најмање годину дана и да је успешно командовао ваздухопловном групом односно одговарајућом ваздухопловном јединицом најмање две године.

6. - За пуковника: да је свршио Нижу Школу Војне Академије или школу равну овој на страни, да је као потпуковник у пешадији и инжињерији командовао батаљоном а у артилерији дивизионом, или био на положају помоћника команданта пука свога рода војске - укупно најмање две године, а у коњици да је био на положају помоћника команданта пука најмање годину дана, и да према служби у строју има услове за командовање пуком у своме роду војске.

У ваздухопловству: да је свршио Нижу Школу Војне Академије, да је укупно најмање две године као потпуковник командовао ваздухопловном групом или одговарајућом ваздухопловном јединицом, или био на положају помоћника команданта ваздухопловног пука и да према служби у ваздухопловним јединицама има услова за командовање ваздухопловним пуком.

Осим тога, за све родове војске: да је као потпуковник успесио извршио једно командантско путовање под руководством комисије, чији је председник један командант армиске области, а чланови: инспектор оног рода војске, коме припада кандидат и један официр ђенералштабне струке на бригадном положају, и да је оцењен као способан за командовање пуком у своме роду војске. За ваздухопловне офицере Председник комисије је Командант Ваздухопловства а чланови су: један начелник одељења Главног Ђенералштаба на бригадном положају и начелник штаба Команде Ваздухопловства.

7. - За бригадног ђенерала: да је свршио Нижу Школу Војне Академије или школу равну овој на страни; да је у пешадији, коњици, артилерији или ваздухопловству успешно командовао пуком најмање две године, а у инжињерији да је толико времена командовао одговарајућом командом у томе роду војске или толико времена успешно вршио службу у вишим штабовима; да је успешно извршио једно командантско путовање под руководством комисије, чији је председник Начелник Главног Ђенералштаба, а чланови: један његов помоћник и инспектор оног рода војске, коме припада кандидат, односно Командант Ваздухопловства, и да је оцењен као способан да може командовати највећом организацијом свога рода војске и да може бити унапређен у чин бригадног ђенерала.

8. - За дивизиског ђенерала: да је свршио Вишу Школу Војне Академије или школу равну овој на страни; да је успешно командовао јединицом бригадног ранга најмање две године; да је као бригадни ђенерал са успехом командовао дивизиском облашћу или трупом дивизиске организације најмање једну годину и успешно извршио једно командантско путовање под руководством комисије, чији је председник Начелник Главног Ђенералштаба, а чланови: један командант армиске области и један помоћник Начелника Главног Ђенералштаба; да је оцењен као способан да може командовати дивизијом и да може бити унапређен у чин дивизиског ђенерала.

У ваздухопловству: да је свршио Вишу Школу Војне Академије или школу равну овој на страни; да има вишу ваздухопловну спрему; да је успешно провео на бригадном или дивизиском положају у ваздухопловству најмање две године и успешно извршио једно командантско путовање под руководством комисије, чији је председник Начелник Главног Ђенералштаба а чланови: Командант Ваздухопловства и један помоћник Начелника Главног Ђенералштаба да је оцењен као способан за командовање ваздухопловнош дивизијом, да има спреме и способности за организовање и командовање целокупним ваздухопловством војске и да може бити унапређен у чин дивизиског ђенерала.

Потпуковници, пуковници и бригадни ђенерали, који су у рату за успешно командовање и показане резултате у борбама са пуком, односно бригадом и јединицама у рангу бригаде, односно дивизијом или здруженим одредима ранга ове, били похваљени армиском похвалом, ослобођавају се овог командантског путовања по тачци 6., 7. и 8. овог члана Закона, у току од две године по демобилизацији.

9. - За армиског ђенерала: да је успешно командовао дивизиском облашћу или трупом дивизиске организације најмање годину дана, а као дивизиски ђенерал да је успешно командовао и армиском облашћу најмање годину дана, или да је за толико исто време са успехом отправљао послове на ком другом положају, важнијем од дивизиске области, и да је оцењен да има спреме и способности за највише командовање.

10. - У чин војводе може се за време рата унапредити армиски ђенерал, који се у рату нарочито истакне успешним радом, од којег зависи успех рата или једног ратног периода,

Члан 88.

За унапређивање активних официра, који припадају Граничној Трупи, важе општи услови члана 85. овог Закона и са роковима служења у појединим чиновима као и код родова војске.

За унапређивање официра родова војске, окатегорисаних и употребљених на канцелариске службе, као и официра ваздухопловства, који не припадају летећем особљу, важе општи услови члана 85. овог Закона, но са роковима служења у појединим чиновима као код струка.

Официрима окатегорисаним за канцелариске службе, ако имају услова и способности, даваће се могућност за прелаз у поједине струке. Они од ових, који остану и даље у своме роду војске, и буду одређени на канцелариске службе и друге административне дужности, унапређиваће се са роковима служења као код струка.

За даље унапређивање свих официра из првог, другог и трећег става овог члана Закона важе посебни услови члана 87. овог Закона, предвиђени за официре

њиховог рода војске, с тим, што ће се као услов успешног командовања одређеним формациским јединицама, предвиђеним овим Законом, узимати у оцену њихово командовање, односно рад око обављања послова на положају, на коме су према формацији.

ОФИЦИРИ ЗА ЂЕНЕРАЛШТАБНЕ ПОСЛОВЕ

Члан 89.

За унапређивање ђенералштабних официра, односно официра родова војске за ђенералштабне послове, важе општи и посебни услови члана 85. и члана 87. овог Закона, предвиђени за официре родова војске, стим:

1. - Да је време командовања у трупи најмање упола од времена прописаног у члану 87. овог Закона за официре родова војске;

2. - Да положени испит, прописан за ђенералштабну струку, важи и као положени испит за чин мајора у роду војске, односно у морнарици;

3. - Да се за чин пуковника ослобођавају испитног путовања из тачке 6. члана 87. овог Закона;

4. - Да је за чин бригадног ђенерала успешно извршио једно командантско путовање под руководством комисије, чији је председник Начелник Главног Ђенералштаба, а чланови: један његов помоћник и један начелник одељења Главног Ђенералштаба на бригадном положају.

Кандидат, којина овоме путовању не покаже довољно спреме за бригадног ђенерала у ђенералштабној струци преводи се у један од родова војске. У овом случају извршено путовање сматра му се као испуњени услов за унапређење у чин бригадног ђенерала рода војске, у који буде преведен;

5. - Да је за чин дивизиског ђенерала успешно командовао јединицом бригадног ранга најмање годину дана или да је за толико време успешно отправљао послове начелника ђенералштаба у команди армиске области односно у команди ваздухопловства, или био на одговарајућим положајима у Главном Ђенералштабу или у Министарству Војске и Морнарице, а као бригадни ђенерал да је успешно командовао најмање годину дана дивизиском облашћу, или трупом дивизиске организације, и успешно извршио једно командантско путовање према тачци 8. члана 87. овог Закона.

ЕКОНОМСКА СТРУКА

Члан 90.

1. - За интендантског поручника: да је као потпоручник провео на дужностима интендантске гране код слагалишта и код трупа најмање две године и за све време у чину потпоручника успешно отправљао додељене му послове.

2. - За интендантског капетана II класе: да је у чину потпоручника и поручника провео на дужностима интендантске гране код слагалишта, радионица и код трупа најмање четири године, да је за све време успешно отправљао додељене му послове, да је оцењен као способан за самостално отправљање нижих послова интендантске гране, предвиђених формацијом за чин интендантског капетана II класе, и да је положио прописан испит за овај чин.

Од ових услова ослобођавају се интендантски официри и официри родова војске и морнарице чина поручника који успешно сврше Вишу Школу Интендантске Академије или равну школу на страни, као и они који сврше Вишу Школу Војне

Академије, издрже припрему и положи прописан испит за прелаз у струку.

3. - За интендантског капетана I класе: да је у чину капетана II класе био најмање годину дана на самосталним дужностима и за све време успешно отправљао додељене му послове на дужностима предвиђеним формацијом војске за чин интендантског капетана II класе.

4. - За интендантског мајора: да је провео најмање две године на самосталним дужностима, да је за све време у чину капетана отправљао успешно додељене му послове, да је оцењен да има спреме и способности за вршење послова интендантске гране у дивизиским и вишим штабо-вима или заводима и установама овима равним или у Министарству Војске и Морнарице, који одговарају чину мајора, и да је положио прописан испит за овај чин.

5. - За интендантског потпуковника: да је као интендантски мајор провео најмање три године на служби: код интендантура дивизиских и армиских области, управе завода и установа или у Министарству Војске и Морнарице и за све време успешно отправљао додељене му послове, као и да је оцењен да има спреме и способности за самостално руковођење пословима интендантуре у команди дивизиске области, односно на положајима предвиђеним формацијом војске за чин интендантског потпуковника.

6. - За интендантског пуковника: да је свршио Нижу Школу Интендантске Академије или Нижу Школу Војне Академије или Поморску Војну Академију, или школу равну овима на страни; да је провео на положају начелника интендантуре команде дивизиске области најмање две године, а за остало време да је био на положајима или шефа одсека у Министарству Војске и Морнарице, или на положајима равним овима према формацији војске; да је све додељене му послове успешно отправљао; да је успешно извршио једно путовање под руководством комисије, чији је председник један командант армиске области а чланови: Начелник Економског Одељења Министарства Војске и Морнарице или Управник Интендантске Академије и један официр за ђенералштабне послове на бригадном положају и да је оцењен да има спреме и способности за организовање и самостално вођење послова интендантске гране у штабу армиске области и на одговарајућим положајима у Министарству Војске и Морнарице.

7. - За интендантског бригадног ђенерала: да је свршио Вишу Школу Интендантске Академије код нас или равну овој на страни, или Вишу Школу Војне Академије код нас или равну овој на страни, са интендантском припремом и положеним испитом за превод у струку, или Нижу Школу Војне Академије или Поморску Војну Академију код нас, а поред ове и коју интендантску школу на страни, равну нашој Нижој Школи Интендантске Академије; да је најмање две године руководио са успехом пословима дивизиске интендантуре или шефа одсека у Министарству Војске и Морнарице; да је успешно извршио једно путовање по тачци 7. члана 87. овог Закона, под руководством комисије, чији је председник Начелник Главног Ђенералштаба а чланови: један његов помоћник и Начелник Економског Одељења Министарства Војске и Морнарице или Управник Интендантске Академије и да је оцењен као способан да руководи пословима армиске интендантуре или пословима интендантске гране ранга ове.

8. - За интендантског ђенерала: да је најмање две године успешно руководио и управљао пословима интендантске гране у армиском штабу, да је према тачци 8. члана 87. овог Закона успешно извршио једно путовање и оцењен као способан за

највише управне интендантске положаје у војсци, као и да по својој научној спреми, својим научним радовима и организаторским способностима заслужује да буде на челу струке.

ТЕХНИЧКЕ СТРУКЕ

Члан 91.

1. - За капетана II класе артилериско-техничке, инжињерско-техничке, ваздухопловно-техничке и геодетске струке: да је у чину потпоручника и поручника провео у трупи најмање годину дана као официр рода војске и да је испунио услове члана 24., односно 26., односно 28., односно члана 30. овог Закона за прелаз у дотичну струку.

2. - За капетана I класе: да је у чину капетана II класе успешно отправљао стручне послове на положајима предвиђеним формацијом за чин капетана II класе и радио на пословима конструктивне природе, као и да је оцењен за способног за вршење свих стручних послова, па и за самостално руковање мањим техничким пословима своје струке.

3. - За мајора: да је као капетан био на самосталним службама по одговарајућим техничким установама, или да је по овим установама самостално руководио повереним му радовима укупно најмање две године, да је за све време у чину капетана успешно отправљао додељене му послове, да је оцењен да има спреме и способности и за руковање већим техничким пословима своје струке као и да је положио прописан испит за овај чин.

4. - За потпуковника: да је најмање две године успешно управљао којом већом радионицом, или одговарајућом техничком устаномом, или специјалним радовима своје струке, односно да је био на одговарајућим положајима по формацији, да је за све време показао успех у раду, као и способности за веће самосталне техничке послове и управу.

5. - За пуковника: да је свршио Нижу Школу Војне Академије или школу равну овој на страни, да је провео најмање три године на вишим самосталним положајима по војно-техничким заводима и установама своје струке, или био на одговарајућим положајима по формацији, и да је за све ово време успешно отправљао додељене му послове.

6. - За техничког бригадног ђенерала: да је свршио вишу артилериску, односно вишу војно-инжињерску, односно вишу ваздухопловно-техничку школу, односно вишу војно-геодетску школу или стручни факултет у земљи или на страни, према тачци 1. члана 24. и тачци 1. члана 28. овог Закона; да је успешно управљао пословима по војно техничким заводима и установама своје струке на одговарајућим положајима предвиђеним формацијом за чин пуковника и да је од начелника дотичне струке оцењен, да може самостално руководити пословима у највишим установама дотичне струке и бити произведен у чин техничког бригадног ђенерала дотичне струке.

7. - За техничког ђенерала: да је свршио вишу војну односно вишу стручну техничку школу своје струке, односно вишу војно-геодетску школу у земљи или на страни да је дотадањим својим радом и успешним вршењем службе у највишим надлештвима и установама, на одговарајућим положајима по формацији, као и својим научним радовима и пројектима, доказао вишу техничку спрему и организаторску способност за успешно руковање свима техничким установама у погледу техничке

организације, конструкције и реконструкције по гранама одговарајуће струке, као и да по својој спреми и стручним способностима заслужује да буде на челу струке.

САНИТЕТСКА СТРУКА

Члан 92.

а) Лекарска грана

1. - За санитарског поручника: да је испунио услове члана 32. и 86. овог Закона за пријем у струку и да одговара и условима под I тачке 3. под е), ж) и з) члана 81. овог Закона.

2. - За санитарског капетана II класе: да је као поручник провео најмање годину дана као трупни лекар, да је успешно отправљао додељене му послове, показао вољу и ревност око неговања и лечења људи и да је положио прописан испит за овај чин.

3. - За санитарског капетана I класе: да је провео најмање две године као трупни лекар или као секундарни лекар у којој од војних болница и да је за све време успешно отправљао додељене му послове и показао вољу и ревност у испуњавању своје лекарске дужности.

4. - За санитарског мајора: да је у ранијим чиновима провео на дужностима трупног и секундарног лекара најмање три године, да је успешно отправљао додељене му послове и показао вољу у испуњавању својих лекарских дужности и да је оцењен као способан за самосталан рад и за положај управника привремене војне болнице, или шефа одељења дивизиске сталне војне болнице, као и да је положио прописан испит за овај чин.

5. - За санитарског потпуковника: да је као мајор, у дужности управника привремене војне болнице, или шефа одељења дивизиске сталне војне болнице или у специјалним санитарским заводима, успешно обављао послове најмање две године; да се својим стручним радом истакао и да је оцењен као способан за управника дивизиске сталне војне болнице, или референта санитета дивизиске обласне команде, или за шефа одељења армиске сталне војне болнице, као и да је способан за самосталан рад и за управу санитарских завода и установа предвиђених према формацији за чин санитарског потпуковника.

6. - За санитарског пуковника: да је као санитарски потпуковник или мајор најмање две године са успехом отправљао дужност: шефа одељења дивизиске сталне војне болнице или и других разних санитарских завода и установа, или управника дивизиске сталне војне болнице, или дужност референта санитета дивизиске обласне команде, да се својим стручним и научним радом истакао и да је оцењен као способан за управника армиске сталне војне болнице, или за референта санитета у армији, или шефа одељења у Главној Војној Болници.

7. - За санитарског бригадног ђенерала: да је најмање две године са успехом отправљао дужност управника армиске сталне војне болнице, или да је за толико време са успехом вршио дужност референта санитета у армиској команди, или шефа одељења у Главној Војној Болници, или отправљао послове санитарске струке у централној војној управи; да је успешно извршио једно путовање по тачци 7. члана 87. овог Закона, под руководством комисије, чији је председник Начелник Главног Ђенералштаба, а чланови један његов помоћник и Начелник Санитарског Одељења Министарства Војске и Морнарице, и да је оцењен да може самостално руководити пословима у највишим установама своје струке и бити унапређен у чин санитарског бригадног ђенерала.

8. - За санитарског ђенерала: да је најмање две године са успехом вршио дужност референта санитета у армији, или толико исто времена да је успешно управљао једном од армиских војних болница или Главном Војном Болницом; да се нарочито одликовао и истакао својом стручном спремом и научним радовима, као и организаторским способностима; да је под председништвом Начелника Главног Ђенералштаба, према тачци 8. члана 87. овог Закона, успешно извршио једно командантско путовање, и да по својој научној спреми и свом научном раду, као и дотадањој служби, заслужује да буде на челу струке.

б) Апотекарска грана

1. - За апотекарског поручника: да је испунио услове члана 32. и 86. овог Закона за пријем у струку и да одговара и условима под I тачке 3. под е), ж) и з) члана 81. овог Закона.

2. - За апотекарског капетана II и I класе: да је успешно вршио додељене му апотекарске послове, а за капетана II класе да је положио и прописан испит.

3. - За апотекарског мајора: да је као капетан успешно вршио додељене му апотекарске послове предвиђене формацијом за чин капетана, да је показао спреме и способности и за самосталан рад, да је оцењен као способан за шефа апотеке војне болнице, шефа одсека, слагалишта, завода или лабораторија и да је положио прописан испит.

4. - За апотекарског потпуковника: да је као мајор успешно вршио и отправљао дужности шефа апотеке, шефа слагалишта, завода или лабораторија, а тако исто успешно вршио послове у Министарству Војске и Морнарице, предвиђене за чин апотекарског потпуковника, и да је оцењен као способан за самосталан рад и управу вишим војно-санитарским слагалиштима.

5. - За апотекарског пуковника: да је као потпуковник са успехом управљао војном апотеком, или хемиском лабораторијом, или санитарским слагалиштем и другим равним апотекарским установама, или да је вршио дужност шефа одсека у Министарству Војске и Морнарице, да се својим научним радом и спремом нарочито истакао и показао спреме и способности да буде на челу апотекарске гране, односно на положају предвиђеном по формацији за чин апотекарског пуковника.

СУДСКА СТРУКА

Члан 93.

1. - За судског поручника: да је испунио услове члана 34. и 86. овог Закона за пријем у струку и да одговара и условима под I тачке 3. под е), ж) и з) члана 81. овог Закона.

2. - За судског капетана II класе: да је као поручник успешно вршио додељене му послове, да је најмање две године отправљао дужност војног иследника и положио прописан испит за чин капетана II класе.

3. - За судског капетана I класе: да је најмање три године у чину поручника и капетана II класе вршио дужност иследника и био на служби у судском одељењу дивизиске обласне команде, или у коме првостепеном војном суду, или на служби у Министарству Војске и Морнарице, и успешно вршио додељене му послове.

4. - За судског мајора: да је као капетан најмање две године вршио дужност иследника или пословође у војном суду, да је оцењен да има спреме и способности за судију У првостепеном војном суду и да је положио прописан испит.

5. - За судског потпуковника: да је као мајор успешно вршио послове на

положајима предвиђеним Уредбом о формацији војске за чин судског мајора и да је оцењен као способан за послове референта судства у дивизиској обласној команди, као и за судију у војним судовима, односно шефа одсека у Министарству Војске и Морнарице.

6. - За судског пуковника: да је као судски мајор и потпуковник провео најмање две године као референт судства код обласне дивизиске команде, а толико исто као судија у коме од војних судова или на одговарајућем положају у Министарству Војске и Морнарице, да је све ове послове са успехом отправљао и да је оцењен као способан за референта судства у армиском штабу и за судију Великог Војног Суда, односно за одговарајући положај по формацији војске у Министарству Војске и Морнарице.

7. - За судског бригадног ђенерала: да је најмање две године успешно вршио послове референта судства у армиском штабу или сталног судије Великог Војног Суда, односно одговарајућег положаја по формацији војске у Министарству Војске и Морнарице.

8. - За судског ђенерала: да је за све време као судски бригадни ђенерал успешно отправљао послове на одговарајућим положајима по формацији војске, да се својом стручном и научном спремом и радом нарочито истакао и да има спреме и способности да може доћи на чело струке.

ВЕТЕРИНАРСКА СТРУКА

Члан 94.

1. - За ветеринарског поручника: да је испунио услове из члана 38. и 86. овог Закона за превод у ветери-нарску струку и да одговара и условима под I тачке 3. под е), ж) и з) члана 81. овог Закона.

2. - За ветеринарског капетана II класе: да је провео најмање две године као трупни ветеринар и једну годину на служби у марвеним болницама, да је успешно отправљао додељене му послове и положио прописан испит.

3. - За ветеринарског капетана I класе: да је провео најмање чегири године као трупни ветеринар и у војним марвеним болницама и да је додељене му ветеринарске послове успешно вршио.

4. - За ветеринарског мајора: да је провео најмање шест година као трупни ветеринар и на служби у војним марвеним болницама, да је додељене му ветеринарске послове успешно вршио, да је оцењен да има спреме и способности за самосталан рад и за управника дивизиске марвене болнице, односно одговарајуће положаје према формацији војске, и да је положио прописан испит за чин ветеринарског мајора.

5. - За ветеринарског потпуковника: да је најмање две године са успехом управљао дивизиском марвеном болницом, а тако исто да је најмање годину дана био и успешно вршио дужност референта ветерине код дивизиске обласне команде или био на одговарајућој служби у Министарству Војске и Морнарице.

6. - За ветеринарског пуковника: да је најмање две године био управник марвене болнице, а толико исто времена провео и као референт ветерине у армиској обласној, команди, односно на одговарајућем положају у Министарству Војске и Морнарице, да се је истакао својом спремом организаторским способностима и својим научним радовима и да је оцењен да може бити на челу струке.

в) Опште одредбе о унапређивању официра

Члан 95.

Чланови Краљевског Дома добијају чинове и положаје у војсци и морнарици према Краљевој одлуци.

Члан 96.

За време рата официри могу бити унапређени у наредни виши чин без обзира на рокове, школе и испите, но само за осведочену храброст и за особите заслуге у рату што ће се прописати нарочитом Уредбом.

Члан 97.

Време које официр проведе као слушалац у војним школама у земљи или на страни, као и време проведено на припреми за ђенералштабну струку, рачуна се као командовање јединицом која одговара дотичном чину, а за официре струка ово време рачуна се као вршење службе, која се посебним условима по овоме Закону тражи код појединих струка.

Члан 98.

Држављани Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца који су као официри служили у војсци које стране државе могу бити примљени у нашу војску, по предлогу Министра Војске и Морнарице, само у чину нижег официра, који одговара чину који су имали у странијој војсци, и то ако се за пријем у нашу војску јаве у току прве године по изласку из дотичне стране војске и ако потпуно владају нашим језиком.

Члан 99.

Официри страних, савезничких војска, који се у току заједничког рата одликују нарочитим заслугама за нашу војску и државу, могу добити почасни чин официра наше војске, са правом ношења униформе, а са припадностима тога чина, само за време трајања рата.

Члан 100.

Жандармериски официри унапређују се када испуне услове из члана 85. и 87. овог Закона са применом на Жандармерију и службе у овој и са роковима као и код родова војске, а поред ових испуњавају још и услове које прописује Закон о Жандармерији за сваки чин посебно.

Унапређивање жандармериских официра бива закључно са чином жандармериског бригадног ђенерала, стим, да је за капетана II класе и за мајора, поред осталих услова, потребно да је положио и прописан испит, а за пуковника и бригадног ђенерала да је свршио Нижу Школу Војне Академије, или школу равну овој у земљи или на страни.

Прелаз официра рода војске у жандармерију бива са истим чином и рангом који је дотле имао, а после испуњених услова, који се Законом о Жандармерији траже, као и по положеном испиту за чин у који се преводи, или ако овог за тај чин нема, онда за претходни нижи чин, за који се испит у жандармерији тражи.

Прелаз жандармериских официра у родове војске не може бити, а за превод у струке потребно је да дотични официр испуни све услове који се по овом Закону за прелаз у дотичну струку траже.

Члан 101.

Унапређивање официра врши се Краљевим Указом, на предлог Министра Војске и Морнарице.

В. Служба Официра

Члан 102.

Сваки официр, према своме чину, мора заузимати један од положаја (звања), који је предвиђен Уредбом о формацији војске.

На командантске и њима равне положаје официри се постављају Указом, а на остале положаје наредбом Министра Војске и Морнарице.

Члан 103.

На расположењу Министра Војске и Морнарице - без распореда - официр, осим војводе, не може остати дуже од шест месеци; ово му се време рачуна у активну службу; за то време официр прима све принадлежности чина у коме је, а после овога времена, ако не добије распоред, ставља се у пензију.

Члан 104.

Официру, који непрекидно и дуже од три месеца успешно заступа претпостављенога или кога официра на којем другом положају, рачуна се то време у вршење одговарајуће службе за његово унапређење.

Члан 105.

Официри, који су се школовали или специјалисали за поједине службе, не могу се употребљавати на службе, које немају везе са њиховом стручном спремом.

Члан 106.

Време, проведено у затвору по судској осуди и удаљење од службе, не рачуна се у активну службу, нити за стицање права за унапређење. За ово време официр губи и ранг.

Члан 107.

Официри струка, сем ђенералштабне, не могу командовати јединицама родова војске.

Г. Оцењивање

Члан 108.

Оцењивање официра врши се на основу Краљеве Уредбе.

Д. Боловање и одсуствовање

Члан 109.

а) Официр може боловати без прекида до једне године, рачунајући од дана када је престао долазити на службу, или укупно за две узастопне године највише 15 месеци. За ово време припадају му редовне принадлежности његовог чина. После овога времена официр се ставља у пензију.

б) Официру припада одсуство сваке године најмање 20 дана.

Ђ. Женидба

Члан 110.

Официр се не може женити док не буде унапређен у чин поручника. Ближе одредбе о женидби официра прописују се Краљевом Уредбом.

Е. Пензија

Члан 111.

Официр је у пензији када је разрешен од активне службе у војсци односно у морнарици.

Официр у пензији задржава титулу чина који је имао у активној служби, са додатком "у пензији"; ужива сва грађанска права и има право ношења униформе за годину дана од дана пензионисања.

Када се официр ставља у пензију, ако је способан за службу у војсци или морнарици, може бити преведен у резерву са истим чином.

Члан 112.

Официр се ставља у пензију:

1. - Када наврши десет година указне активне службе, па моли за пензију, а молба му се може уважити без штете по интересе службе;

2. - Када наврши 35 година активне војничке службе, по одбитку обавезног пуног рока у сталном кадру који је овим Законом предвиђен за пешадију, рачунајући двогубо ратне године, или кад наврши 60 година старости. Овакав официр може се ставити у пензију било по својој молби, било по указаној потреби службе. У случају да сам моли, овакав официр се одмах ставља у пензију;

3. - Кад за узастопне три календарске године, или за шест година укупно, нема препоручљиве оцене;

4. - Кад је редовним судом осуђен за дело, које штети угледу официра, а чин није изгубио, и то пошто пресуда постане извршна;

5. - Кад после боловања по члану 109. овог Закона не оздрави, што се утврђује прегледом стручне војне комисије;

6. - Кад умно или физички постане неспособан за ма какву активну службу у војсци која његовом чину одговара, што се утврђује прегледом стручне војне комисије;

7. - Послеведеног времена на расположењу по члану 103. овог Закона, ако за то време не буде распоређен на службу која одговара његовом чину и рангу;

8. - Кад нема спреме ни способности да може успешно вршити додељену му дужност која одговара његовом чину и у опште, кад његово владање или начин живота штети угледу и достојанству официра или штете интересе војске

9. - Кад у опште више не подноси за активну службу

Пензионисање официра по тачци 3., 4., 5., 6. и 8. овога члана Закона бива по предлогу претпостављених старешина.

Члан 113.

Пензионисање официра врши се Краљевим Указом на предлог Министра Војске и Морнарице.

Члан 114.

Пензионисани официр, ако тражи, може бити враћен у активну службу, ако је био пензионисан због болести или телесне неспособности па се понова успособио

за активну службу, или ако је пре његове навршене 35. године активне војничке службе, односно пре навршене 60. године старости, био по молби пензионисан, па тражи да се врати, а према оцени стручне војне комисије способан је за активну службу.

У оба ова случаја пензионисани официр се може вратити у активну службу само ако има празних места по формацији.

Време, које официр проведе у пензији не рачуна му се у активну службу, а за толико, колико је провео у пензији, губи и у рангу.

Члан 115.

Пензионисани официри, који нису преведени у резерву, а способни су још за службу у војсци, могу се распоредити, према потреби, на службе и у категорије војске, које одговарају њиховом чину и способности.

Ж. Оставка

Члан 116.

Официр може да поднесе оставку на службу у војсци ако је испунио обавезе према држави.

Оставка се официру не уважава: кад није испунио обавезу према држави, када је под судом или редовном судском истрагом, као и за време приправног, мобилиог и ратног стања.

Но ако је официр, који подноси оставку, штетан по углед официрски, или у опште по службу у војсци, оставка ће му се уважити у сваком случају и без обзира на одредбе другог става овог члана Закона.

Члан 117.

Официр, коме се уважи оставка, разрешава се од сваке активне службе у војсци. Такав официр губи сва права стечена у активној служби.

У грађанству он може задржати титулу чина, који је имао у активној служби, са додатком "у оставци", само ако узрок због којег му је оставка уважена није нечастан.

Официр, коме је уважена оставка по првом ставу члана 116, овог Закона, може бити преведен у резерву са чином који је имао, а у одговарајућу категорију војске, према годинама старости.

Официр, коме је оставка уважена из разлога изнетих у трећем ставу члана 116. овог Закона, преводи се у одговарајућу категорију војске, и то без чина, а распоређује на службе које одговарају његовим способностима.

Члан 118.

Официр из оставке може бити изузетно враћен у активну службу, ако узрок уважења његове оставке није било његово неупутно и по интересе војске штетно понашање, ако има празних места по Уредби о формацији војске и ако је према оцени стручне војне комисије способан за активну службу. У томе случају, официру се враћају сва права, која је раније имао у активној служби, само губи у рангу онолико, колико је провео у оставци.

Члан 119.

Оставка се уважава Краљевим Указом, на предлог Министра Војске и Морнарице.

3 Губљење чина

Члан 120.

Официр губи чин:

а) Када је дисциплинским судом кажњен губитком чина, или када по пресуди суда изречена казна повлачи губитак чина;

б) Кад у редовном стању недопуштено напусти службу и не јави се на ову у року од 15 дана, после кога рока престаје бити официр. О овоме доноси решење Министар Војске и Морнарице и то службено и објављује. Такав официр подлежи и даље кривичној одговорности, као и материјалној обавези, ако ову није испунио.

Ко напусти службу у мобилном и ратном стању, или кад је рат у изгледу, сматра се још и за војног бегунца,

Губљењем чина официр губи и сва права која су везана са чином.

Члан 121

Официр, који изгуби чин, не може га више добити у мирно време. Он служи и даље у одговарајућој категорији војске, према годинама старости, и то без обзира на чин који је имао.

Но у рату, за нарочите заслуге и осведочену храброст, може му се вратити чин и права која су са овим скопчана, као и право на раније проведене године у активној служби до дана губитка чина, али без права на ма какве материјалне накнаде за време од дана губитка па до дана повратка чина.

в) Старешине у војсци из резерве

1. Ревервни подофицири

Члан 122.

Подофицерски чиновници у резерви исти су као и у сталном кадру по члану 58. овог Закона.

Члан 123.

Резервни подофицир може бити:

1. - Подофицир, који је изишао из сталног кадра са подофицерским чином;
 2. - Обвезник војске у опште, који буде унапређен у резервни подофицерски чин.
- Број резервних подофицира одређује се по стварној потреби обзиром на формациско стање војске.

Члан 124.

Унапређивање резервних подофицира врши се по одредбама овог Закона као и подофицира сталног кадра, тим, што се прописани испити замењују ревносним и успешним вршењем службе на вежби или у рату.

Ранг резервних подофицира одређује се и води на исти начин као и ранг подофицира сталног кадра.

Резервни подофицир млађи је по рангу од подофицира активне службе истога чина.

Члан 125.

Резервни подофицири служе у категоријама војске према годинама старости, као и остали обвезници.

Позивање и упућивање резервних подофицира на вежбања и на службе у војсци, бива по одредбама овог Закона.

Члан 126.

Према потреби, резервни подофицир, по изјављеној жељи, може се примити на службу у стални кадар са чином који има у резерви:

1. - Ако је раније био подофицир у активној служби, у смислу члана 73. овог Закона.

2. - Ако није био подофицир у активној служби, већ је постао подофицир у резерви према члану 123. и 124. овог Закона, дућан је претходно да положи испит за дотични подофицирски чин активне службе, стим још, да није жењен и да није старији као поднаредник од 25 а као наредник од 28. година.

Ступањем у кадар ови подофицири, предвиђени тачком 2. овог члана Закона, почињу службу на првом року и теку права из чланова: 65., 70., 71., 73., 74., 75., 77. и 79. овог Закона.

Члан 127.

Резервни подофицир се разрешава од чина резервног подофицира:

1. - Кад онеспособи за службу резервног подофицира.
2. - Кад добије духовно звање;
3. - Кад по своме занимању, владању и понашању штети углед подофицира или интересе војске.

Члан 128.

Резервни подофицир губи чин по одредбама члана 80. овог Закона, а које су прописане и за губљење чина подофицира у сталном кадру.

2. Резервни официри

Члан 129.

Резервни официр у војсци може постати:

1. - Официр у пензији или оставци, ако из активне службе није изишао због околности из тачке 3., 4., 5., 6., 8. и 9. члана 112. и из последњег става члана 116. овог Закона.

2. - Ђак наредник, који по одслужењу ђачког рока у сталном кадру положи испит за резервног потпоручника свога рода војске, односно струке, или са успехом сврши школу за резервне официре и наредне године, на двомесечној вежби у своме роду војске, односно струци, буде повољно оцењен од претпостављених старешина да по спреми и способностима заслужује да буде унапређен у чин резервног потпоручника, ако иначе одговара и осталим условима под I тачке 3. под е), ж) и з) члана 81. и тачке 1. члана 85. овог Закона.

3. - Резервни: судски, санитарски, апотекарски и ветеринарски потпоручник, као и резервни иотпоручник: економске, артилериско, иинжињерско и ваздухопловно-техничке струке, може постати само онај ђак наредник, који је поред осталих услова предвиђених тачком 2. овог члана Закона свршио и одговарајући стручни факултет или коју вишу стручну школу ранга факултета. За судску и екоиомску струку као и за артилериско, инжињерско и ваздухопловно-техничку струку узимаће се првенствено ђаци, оглашени за ограничено способне, који по својој стручној спреми или професији одговарају дотичним струкама.

4. - резервни наредник или резервни наредник водник, који је у овим чиновима провео укупно најмање четири године, издржао претходно двомесечну вежбу у свом роду војске, строгим избором официра сходно члану 81. под I тачке 1 под б), где је био на вежби, оцењен, да заслужује да се пусти на полагање испита за чин резервног потпоручника и положи овај испит, а испуњава и остале услове под. I тачке 3. под е), ж) и з) члана 81. и тачке 1. члана 85. овог Закона.

Члан 130.

Чинови резервних официра иду постепено и са роковима активних официра одговарајућих родова војске и струка, почев код свију са чином потпоручника, па иду закључно са чином потпуковника, изузимајући активне више официре, који би приликом пензионисања или оставке били преведени у резерву са чином вишим од потпуковничког као и оне резервне официре, које овај Закон затече у већем чину од чина резервног потпуковника.

Члан 131.

Унапређивање резервних официра врши се Краљевим Указом, на предлог Министра Војске и Морнарице а по одредбама чланова: 84., 85., 87., 90., 91., 92., 93. и 94. овог Закона, сем услова наведених за командовање, односно управу појединим установама, или вршење специјалних послова, који су прописани за унапређење активних официра. На место ових услова, за унапређење резервних официра у чин капетана I класе и у чин мајора служиће поред положеног испита успешно издржана вежба, за које време дотични официр треба да је оцењен као способан за командовање већом наредном јединицом, односно за руковање пословима, који се од активних официра дотичног чина таже као и да према показаном раду на овој вежби и по својој спреми и способностима заслужује унапређење у наредни чин.

1

Члан 132.

Ранг резервних официра одређује се на исти начин као и ранг официра активне службе.

Резервни официр млађи је у рангу од официра активне службе истога чина.

За резервне официре води се у Министарству Војске и Морнарице засебна ранглиста, као и за официре активне службе.

Члан 133.

Резервни официр, који раније није био активни официр, може се према потреби, а по изјављеној жељи, и ако има празних места по формацији војске, превести у активну службу војске, са чином који је имао у резерви и са рангом од дана превода у активу, закључно са чином капетана I класе, ако поред тога испуњава још и ове услове:

1. - Да је за службу активног официра физички здрав, што се утврђује стручном војном комисијом;
2. - Да као резервни официр има најмање за последње две календарске године препоручљиве оцене;
3. - Да није под судом или редовном судском истрагом;
4. - Да уопште није судски кажњаван;

5. - Да претходно на двомесечној вежби и у практичном раду буде оцењен да по својој спреми и способности заслужије да се пусти на полагање испита;

6. - Да од стране његове команде, јединице или установе, код које је био на вежби - раду -, буде препоручен, да обзиром на дотадањи његов положај и стање у грађанству, као и обзиром на његове породичне прилике, ако је ожењеи, заслужије да уђе у ред активних официра; и

7. - Да положи прописан испит за чин активне службе у који се може активирати, или ако овог по Закону за тај чин нема, онда за претходни нижи чин активног официра, за који се тражи испит по овоме Закону.

Резервни официри, који су раније били као официри активне службе, могу се, према потреби, а по њиховој изјављеној жељи, вратити понова у активну службу, по одредбама члана 114. односно члана 118. овог Закона.

Оним резервним официрима, који су за време рата већ одслужили извесно време на војној дужности у чину са којим се преводе, односно активирају, рачунаће се све ово време при одређивању ранга.

Члан 134.

Резервни официри распоређују се на дужности према својим способностима.

Обавеза служења резервних официра траје и преко 50. године старости, само ако су за ма какву службу у војсци способни, но тада се распоређују на неборачке и позадинске службе и дужности.

Члан 135.

Резервни коњички официр, за време обавезе службе у војсци, држи о свом трошку прописног јахаћег коња и јахаћи прибор.

Члан 136.

Кад резервни официр, без своје кривице, на самој служби у војсци, у миру, буде тако повређен да постане неспособан за даљу службу, признаје му се за пензију време, које је до тада провео у служби и још десет година, ако је државни службеник; а ако није државни службеник и сиромашан је, добија према проценту онеспособљености, по оцени стручне војне комисије, пензију у висини 50% износа плате (основне и положајне) официра активне службе у истом чину, а онај који потпуно онеспособи за ма какав рад у опште, добија на име помоћи пуну пензију официра активне службе истога чина.

Кад резервни официр на самој служби у војсци, миру, а без своје кривице, изгуби живот, признаће се његовој породици као основ за пензију његова пуна лична пензија, коју би примао као официр активне службе истог чина.

Кад резервни официр на служби у војсци, у рату, а без своје кривице, онеспособи, признаје му се државна заштита и помоћ по одредбама Инвалидског Закона.

Породица резервног официра, који умре или погине у рату на самој служби у војсци, има право на инвалидску потпору и остале врсте државне заштите и помоћи по одредбама Инвалидског Закона.

Члан 137.

Резервни се официр разрешава тога звања Краљевим Указом, на предлог Министра Војске и Морнарице и то у овим случајевима:

1. - Кад онеспособи за службу резервног официра;
 2. - Кад добије духовно звање;
 3. - Кад моли за разрешење, а молба му се може уважити;
 4. - Кад нема спреме ни способности да може успешно вршити дужност која одговара његовом чину, и у опште кад не подноси више за службу резервног официра; и
 5. - Кад по свом владању, понашању и занимању штети углед официра и војске.
- Резервни официри разрешени по тачци 4. и 5. овог члана распоређују се као обични обвезници у одговарајућу категорију војске.

Члан 138.

Одредбе члана 120. и 121, овог Закона, важе и за резервне официре.

ТРЕЋИ ДЕО МОРНАРИЦА

ПРВИ ОДЕЉАК САСТАВ И ПОДЕЛА МОРНАРИЦЕ

Члан 139.

Морнарицу чине: људство морнарице, пловни материјал и све војно-морнаричке установе на морској обали, на рекама и језерима. Главни су делови Морнарице: флота, речна флотила и поморско ваздухопловство.

Морнарица је устројена у: команде, јединице и установе, чији се назив, састав и јачина прописује Уредбом о формацији морнарице у мирно и ратно доба.

Члан 140.

Људство морнарице дели се на: стални кадар и обвезнике Оперативне и Резервне Морнарице.

Све остало, што се овим Законом прописује о обавези службе у војсци, регрутовању, о роковима службе у сталном кадру, ступању у овај, о служби у њему, о отпуштању, опреми, као и о потпори породица сиромашних обвезника,- важи и за морнарицу, у колико се на њу односи.

Члан 141.

Пловне јединице добијају назив и увршћују се у флотну листу Краљевим Указом, а бришу се из флотне листе тако исто Краљевим Указом.

Члан 142.

Појам „ратни брод“ утврђен је међународним декларацијама. Ратни брод носи ратну заставу Краљевине и под командом је лица морнарице.

Члан 143.

У морнарици постоје:

1. - Војно поморство; и
2. - Струке: Економска, Техничка и Санитетска.

Све што је потребно о уређењу ових и службовању у њима, прописује се Краљевом Уредбом.

1. ВОЈНО ПОМОРСТВО

Члан 144.

Војно поморство чине: поморски официри и официри маритимних и оружних грана.

Њихов је задатак:

а) Поморски официри командују и воде пловне јединице и саставе, као и ваздухопловне јединице и саставе поморског ваздухопловства; припремају и врше све послове који се односе на спремност морнарице и поморског ваздухопловства за рат; врше послове опште, поморске, тактичке и административне природе, као и све оне послове који су у вези са командовањем и употребом свих врста морнаричког наоружања, поморског ваздухопловства маритимних знања у опште.

б) Стручни официри врше послове, који се односе на оне гране војнопоморске службе, за које су нарочито спремни, поред послова опште административне природе у вези са њиховом струком. Они могу и командовати мањим пловним и ваздухопловним јединицама.

Поморски и стручни официри, поред командовања, могу се повремено одређивати и на техничке послове, у колико су стручни за исте.

2. СТРУКЕ

А. Економска

Члан 145.

Задатак је економске струке да обавља све послове предвиђене чланом 20. овог Закона за економску струку војске, а у колико се односе на снабдевање морнарице.

Б. Техничка струка

Члан 146.

Задатак је техничке струке да руководи свима половима техничке природе, потребним за готовост морнарице.

Техничку струку чине:

1. - Инжињер-официри,
2. - Машински официри стројарске и електричарске гране,
3. - Технички чиновници војног реда са стручном техничком факултетском, са вишом и са средњом стручном техничком спремом,
4. - Технички чиновници грађанског реда са факултетском, са вишом и са средњом техничком спремом и службеници грађанског реда са нижом стручном техничком спремом.

Њихов је задатак:

а) Инжињер-официри припремају и врше послове, који се односе на: конструкцију, грађење, оправку и пријем објеката и материјала у својој стручности; на студију и извођење свих техничких радова и старање о потребама морнарице у свима гранама поморске технике.

б) Машински официри стројарске и електричарске гране врше послове који се односе на вођство и руковање свих врста стројева морнарице.

в) Технички чиновници војног и грађанског реда врше техничке послове, према својој стручности, и отправљају административне послове, који су у вези са њиховом службом.

В. Санитетска струка

Члан 147.

Ова струка има задатак изложен у члану 31. овог Закона, а у колико се односи на морнарицу.

Ову струку чине санитарски официри, лекарски помоћници и службеници грађанског реда са стручном спремом за послове ове струке.

Овој струци припадају морнаричке болничарске чете, морнаричке болнице, санитарске пловне јединице, амбуланте, школе, установе превентивне медицине, апотеке и слагалишта - све за потребе морнарице.

ДРУГИ ОДЕЉАК

А. СТАРЕШИНЕ У СТАЛНОМ КАДРУ

І Старешински чиновни

Члан 148.

Старешински су чиновни у Морнарици:

1. Морнар І класе

П о д о ф и ц и р с к и:

1. - Морнарички поднаредник,
2. - Морнарички наредник,
3. - Морнарички вођа III, II и I класе.

Уз ове чиновне додаје се назив дотичне гране њихове службе.

О ф и ц и р с к и:

а) Командно особље:

1. - Поручник корвете	}	нижи официри
2. - Поручник фрегате		
3. - Поручник бојног брода II класе		
4. - Поручник бојног брода I класе		
5. - Капетан корвете	}	виши официри
6. - Капетан фрегате		
7. - Капетан бојног брода		
8. - Контра-адмирал	}	Адмиралитет
9. - Вице-адмирал		
10. - Адмирал		

б) Стручно особље :

Стручни официри поморства и сви официри струка у морнарици имају чиновне по члану 59. овог Закона, као и официри струка у војсци, са ознаком своје струке односно гране службе.

Инжињер-официри и санитарски официри у морнарици почињу службу са чином поручника, а стручни официри поморства, као и остали официри струка у морнарици са чином потпоручника.

II Старешинство — ранг

Члан 149.

Одредбе члана 60. и 61. овог Закона важе и за морнарицу, у колико се на њу односе.

За односе старешинства између указних лица војске и морнарице вреди чин и ранг. Код једнаког чина и ранга, на води старије је лице морнарице, а на копну лице војске.

III Морнари I класе

Члан .150.

Чин морнара I класе постоји у свима гранама службе морнарице. За унапређење у чин морнара I класе потребно је: да је одслужио најмање осам месеци као морнар II класе, или да је успешно свршио једну од стручних школа морнарице за чин морнара I класе.

Право унапређивања у чин морнара I класе има Командант Морнарске Команде.

Регрут кадравац, поморац или речни бродар од заната, може бити унапређен у чин морнара I класе, без обзира на предње рокове, чим са успехом сврши стручни војно-бродарски курс.

IV Подофицири**а) Попуњавање подофицирима**

Члан 151.

Подофицири се добијају:

1. - Из подофицирских школа морнарице,
2. - Од морнара сталног кадра.

б) Унапређивање подофицира

Члан 152.

За добијање подофицирских чиновна су ови услови:

1. - Општи услови ио члану 65. овог Закона.
2. - Посебни услови:

За морнаричког поднаредника: да је најмање са врло добрим успехом свршио једну од подофицирских школа морнарице, или да је служио најмање 12 месеци као морнар I класе и успешно свршио који стручни курс једне гране службе морнарице, а морнари I класе, поморци и речни бродари од заната, да то заслужују својим стручним знањем и положи прописан испит за чин поднаредника.

За морнаричког наредника: да је служио најмање три године као морнарички поднаредник и да је успешно свршио један од стручних курсева.

За морнаричког вођу III класе: да је служио најмање шест година као наредник и да је са успехом свршио један од стручних курсева.

За морнаричког вођу II класе: да је као вођа III класе служио најмање три године и да је за то време успешно вршио додељене службе.

За морнаричког вођу I класе: да је као вођа II класе служио најмање три године, да је за то време успешно вршио службу и да је оцењен да има спреме и способности за положај предвиђен формацијом за чин вође I класе.

У поморском ваздухопловству рокови служења у подофицирским чиновима, за подофицире који припадају летећем особљу, износе најмање половину рокова прописаних за подофицирске чиновне у осталим гранама службе морнарице.

Од прописаних рокова за подофицирске чиновне изузимају се питомци морнаричких подофицирских или стручних школа, као и они морнари који служе ђачки рок. Они добијају чиновне према Уредби о уређењу дотичне школе, а регрути ђаци по одредбама које специјално за њих важе.

Члан 153.

Право унапређивања у чиновне морнаричког поднаредника и морнаричког наредника има Командант Морнарске Команде.

Право унапређивања у чиновне морнаричког вође има Командант Морнарице.

Колико се може унапредити у подофицирске чиновне за сваку годину одређује Министар Војске и Морнарице, на основи формације морнарице и буџетске могућности.

Члан 154.

Одредба члана 70. овог Закона важи и за подофицире морнарице.

в) Поновни рок

Члан 155.

Одредбе чланова: 71., 72. и 73. овог Закона важе и за подофицире морнарице и морнаре I класе на поновним роковима. Поновни рокови у морнарици трају три године.

Морнар I класе који до краја првог поновног рока не испуни услов за унапређење у чин морнаричког поднаредника, не може остати на другом поновном року већ се отпушта из кадра.

г) Осигурање подофицира

Члан 156.

Одредбе чланова 74. и 75. овог Закона о осигурању подофицира војске службом и пензијом, важе и за подофицире морнарице.

Време, које морнари I класе проведу на поновном року не рачуна им се у године службе за стицање права предвиђених овим Законом за подофицире.

Специјална поморска и техничка знања, која стичу подофицири морнарице, признају им се и у грађанству. Ово се регулише нарочитом Уредбом, у споразуму са ресорним Министрима.

д) Оцењивање подофицира

Члан 157.

Оцењивање подофицира врши се на основи Краљеве Уредбе.

ђ) Боловање и одсуствовање

Члан 158.

Одредбе члана 77. овог Закона важе и за подофицире I морнарице.

е) Женидба

Члан 159.

За женидбу подофицира морнарице важе одредбе I члана 78. овог Закона.

ж) Отпуштање подофицира из сталног кадра

Члан 160.

Одредбе члана 79. овог Закона о отпуштању подофицира из сталног кадра војске, важе и за подофицире у морнарици.

з) Губљење чина

Члан 161.

Одредбе члана 80. овог Закона важе и за подофицире у морнарици.

V Официри
A. Попуњавање
ВОЈНО ПОМОРСТВО

Члан 162.

У војном поморству може постати:

а) Поручник корвете:

1. - Свршени питомац наше Поморске Војне Академије; и
2. - Свршени слушалац које поморске војне школе на страни равне нашој Поморској Војној Академији, а који је наш држављанин, ако се у току прве године по свршетку ове школе јави за пријем у нашу морнарицу и ако положи прописан испит.

б) Стручни потпоручник:

Подофицир чина вође, који:

1. - У чину вође проведе најмање четири године.
2. - Строгим избором поморских официра надлежне команде или надлештва у рангу дивизиске команде буде оцењен, да заслужије да се пусти на полагање испита за чин стручног потпоручника и положи испит за овај чин, према прописаном програму и правилу.
3. - Није жењен.
4. - Није старији од 30 година.
5. - Најмање за последње две календарске године има препоручљиве оцене.
6. - За последње време од две године није судски кажњен, рачунајући од дана када је пресуда постала извршна.
- 7.- У времену кад стиче право на производство није под редовном судском истрагом или под судом у опште, а тако исто није ни под претходном кривичном истрагом за дела која повлаче за собом казну већу од две године затвора.
8. -Који је физички здрав и способан за службу стручног официра, што се утврђује стручном војном комисијом.

ЕКОНОМСКА СТРУКА

Члан 163.

Попуна економске струке морнарице врши се у свему по одредбама члана 21. и одредбама под II члана 81. овог Закона.

ТЕХНИЧКА СТРУКА

Члан 164.

У техничкој струци може постати:

а) Инжињер-официр:

1. - Официр, који сврши стручни технички факултет у земљи или иа страии и на двогодишњој пракичној припреми код морнарице покаже спремину и способност за пријем у инжињер-официре. Он се преводи са чином и рангом који је и дотле имао.
2. - Лица грађанског реда са стручном техничком факултетском спремом. Она се примају као привремене чиновници грађанског реда па пошто издрже двогодишњу припрему и положе прописан испит за пријем у струку, унапређују се у чин инжињер-поручника ако су за привремене чиновнике примљени одмах по свршеној школи; иначе, ако долазе из које друге гране државне службе, односно из приватне професије, онда се унапређују у чин, који одговара њиховом дотадашњем положају

у грађанству и годинама инжињерске службе но закључно са чином капетана I класе.

Време проведено у привременој служби рачуна им се за одређивање ранга кад пређу у активну службу, а тако исто и у године службе за стицање права по одредбама овога Закона.

б) Машински официр:

Машински потпоручник може постати подофицир чина вође стројарске или електричарске гране, који је у чину вође провео најмање четири године и положио прописан испит, а одговара и осталим условима из члана 81. и тачке 1. члана 85. овог Закона.

в) Технички чиновник:

1. - Лица грађанског реда са стручном техничком факултетском спремом, са вишом или са средњом стручном техничком спремом, ако имају бар годину дана праксе у грађанству и ако положе прописан испит за војно-техничког чиновника. Ова се лица могу примати и као привремене чиновници по одредбама тачке 2. члана 24. овог Закона. Лица са факултетском спремом, која испуне ове услове, примају се са III, а остала са IV класом нижег војно-техничког чиновника, ако одговарају и условима под I тачке 3. под е), ж) и з) члана 81. овог Закона.

2. - Лица грађанског реда са стручном техничком факултетском спремом или са вишом стручном, или са средњом стручном техничком спремом, или са нижом стручном спремом. Она се примају за чиновнике и службенике грађанског реда одговарајуће категорије и групе, по одредбама Закона о чиновницима и осталим државним службеницима грађанског реда.

САНИТЕТСКА СТРУКА

Члан 165.

За попуна санитарске струке код морнарице важе у свему услови из члана 32. овог Закона.

Члан 166.

Одредбе члана 86. овог Закона важе и за морнарицу.

Б. Унапређивање официра

Члан 167.

Унапређивање официра морнарице врши се:

- 1.- По старешинству - општем рангу закључно са чином капетана фрегате, односно потпуковника.
2. - За више чинове од капетана фрегате, односно потпуковника - по избору, дајући при том првенство оним официрима истога чина, који имају јаче квалификације; и
3. - На празна места по Уредби о формацији морнарице, стим да испуне још и ове услове:

I Општи услови:

Члан 168.

Ови су услови исти из члана 85. овог Закона, закључно са тачком 5., стим, да се најмање одслужи ниже означени број година и то:

а) Поморски официри:

У чину поручника корвете 3 године;

У чину поручника фрегате 3 године;
 У чину поручника бојног брода II класе 3 године;
 У чину поручника бојног брода I класе 5 година;
 У чину капетана корвете 4 године;
 У чину капетана фрегате 4 године;
 У чину капетана бојног брода 4 године;
 У чину контра-адмирала 3 године.
 У чину вице-адмирала 5 година.

б) Стручни официри војног поморства служе у појединим чиновима најмање онај број година, колико је у члану 85. овог Закона предвиђено за официре главних родова војске, а официри струка у морнарици исти број, као и официри одговарајућих струка код војске.

II Посебни услови: ВОЈНО ПОМОРСТВО

Члан 169.

а) За поморске официре:

1. - За поручника фрегате: да је способен за самостално држање страже на мору.
 У поморском ваздухопловству: да је као поручник корвете добио звање дипломираног хидропилота или хидро-извиђача.

2. - За поручника бојног брода II класе: да је као официр морнарице био најмање две године укрцан на опремљеним бродовима и показао спреме и способности за командовање мањим јединицама до 250 тона и да је положио испит за чин поручника бојног брода II класе.

У поморском ваздухопловству: да има звање војног хидропилота или војног хидроизвиђача, да је оцењен да може командовати ескадрилом, да је у претходним чиновима као официр био две године укрцан на пловним јединицама да је положио испит за поручника бојног брода II класе.

3. - За поручника бојног брода I класе: да је у чину поручника бојног брода II класе био укрцан најмање шест месеци на опремљеним бродовима, да је оцењен да има спреме и способности за командовање јединицама, за чије је командовање по формацији предвиђен чин поручника бојног брода I класе.

У поморском ваздухопловству: да је као поручник бојног брода II класе имао најмање једну годину звање војног хидропилота или војног хидроизвиђача и да је успешно командовао ескадрилом најмање шест месеци.

4. - За капетана корвете: да је у чиновима поручника бојног брода успешно командовао одговарајућим пловним јединицама, да је најмање шест месеци успешно вршио дужност првог официра на јединицама преко 250 тона, или да је успешно вршио службу на положајима, за које је формацијом предвиђен чин поручника бојног брода I класе; да је свршио најмање један од специјалних курсева у морнарици, у земљи или на страни; да је положио прописан испит за чин капетана корвете и да је оцењен као спреман и способен за командовање већом јединицом од 250 тона.

У поморском ваздухопловству: да је као поручник бојног брода I класе имао звање војног хидропилота или војног хидроизвиђача најмање годину дана, да је у чину поручника бојног брода командовао ескадрилом најмање годину дана, да је оцењен као спреман и способен и за командовање ваздухопловном групом и да је положио прописан испит за чин капетана корвете.

5. - За капетана фрегате: да је у чину капетана корвете успешно командовао већом пловном јединицом најмање годину дана, а остало време био на одговарајућим положајима морнарице на копну, или успешно вршио послове предвиђене по формацији за чин капетана корвете, и да је оцењен да има спреме и способности за командовање већим ратним бродовима, као и да је способен и за остале положаје који по формацији одговарају чину капетана фрегате.

У поморском ваздухопловству: да је у чину капетана корвете имао звање војног хидропилота или војног хидро-извиђача најмање годину дана, да је успешно командовао ваздухопловном групом најмање годину дана, а за остало време успешно вршио послове који по формацији одговарају чину капетана корвете, и да је оцењен да има спреме и способности и за командовање већих летећих састава поморског ваздухопловства.

6. - За капетана бојног брода: да је у чину капетана фрегате командовао успешно већим бродом или одговарајућим бродским саставима најмање годину дана, да је опште дотадањим својим радом доказао да има више поморско образовање, да је извршио успешно једно командантско путовање под руководством комисије чији је председник Командант Морнарице а чланови: Начелник Штаба Команде Морнарице и један начелник одељења Главног Генералштаба на бригадном положају и да је оцењен да има спреме и способности за командовање највећим ратним бродовима и одговарајућим бродским или поморско-ваздухопловним саставима.

7. - За контра-адмирала: да има више морнаричко образовање, да је у чину капетана бојног брода успешно командовао већим ратним бродовима или одговарајућим самосталним саставима, као и успешно отправљао послове на положајима предвиђеним формацијом за чин капетана бојног брода, да је извршио једно командантско путовање под руководством комисије, чији је председник командант Морнарице а чланови: један помоћник Начелника Главног Генералштаба и Начелник Штаба Команде Морнарице и оцењен да заслужује унапређење у чин контра-адмирала.

8. - За вице-адмирала: да је по свом раду оцењен за I способног за командовање флотом, или за вођство највећих установа у морнарици, да је извршио једно командантско I путовање под руководством комисије, чији је председник Командант Морнарице, а чланови: један Помоћник Начелника Главног Генералштаба и један вице-адмирал, кога Министар Војске и Морнарице одреди, и оцењен да заслужује унапређење у чин вице-адмирала.

9. - За адмирала: да има највише морнаричко образовање и да је својом спремом, успешним радом и дотадањим командовањем доказао да може успешно командовати и бити на челу целокупне морнарице.

б) За стручне официре:

1. - За поручника: да је као потпоручник провео у служби на бродовима најмање две године, или да је успешно вршио додељене му послове своје гране на положајима предвиђеним формацијом.

2. - За капетана II класе: да је у чину потпоручника и поручника провео у служби на бродовима или на одговарајућим службама на копну најмање четири године, да је за све време успешно отправљао додељене му послове, да је положио прописан испит за овај чин и да је оцењен да има спреме и способности за службе, предвиђене по формацији за чин капетана II класе.

3. - За капетана I класе: да је као капетан II класе успешно вршио додељене му послове и службе на мору или копну, предвиђене по формацији за чин капетана II класе, и да је оцењен да има спреме и способности за самостално вођење послова дотичне гране предвиђене по формацији за чин капетана I класе.

4. - За мајора: да је као капетан успешно отправљао додељене му послове и службе на мору и на копну, показао спрему и способност за самосталан рад, да је положио прописан испит за овај чин и да је оцењен да има спреме и способности и за више самосталне послове, предвиђене по формацији за чин мајора.

5. - За потпуковника: да је успешно вршио додељене му послове и службе по формацији, да се својим радом и вршењем службе истакао и показао да има спреме и способности за највише положаје у морнарици, предвиђене по формацији за чин стручног потпуковника.

Члан 170.

За унапређивање официра војног поморства окатегорисаних и употребљених на канцелариске или локалне или административне службе, важе општи услови из члана 85. овог Закона, но са роковима и то: за поморске официре по члану 168. овог Закона као и за стручне официре поморства, а за стручне официре поморства по члану 85. овог Закона као и за струке у војсци.

Одредбе става другог члана 88, овог Закона важе и за официре војног поморства.

ЕКОНОМСКА СТРУКА

Члан 171.

За официре интендантске гране економске струке у служби у морнарици важе за унапређивање исти услови из члана 90. овог Закона, као и за унапређивање официра интендантске гране економске струке у војсци, са применом на одговарајуће службе у морнарици у колико се то у посебним условима члана 90. овог Закона тражи, стим, да се путовања по тачци б., 7. и 8. члана 90. овог Закона врше пред комисијом, чији је председник Командант Морнарице а као чланови:

1. - За пуковника: Начелник Економског Одељења Команде Морнарице, или Начелник Економског Одељења Министарства Војске и Морнарице и Управник Интендантске Академије; и

2. - За бригадног интендантског ђенерала и интендантског ђенерала: један помоћник Начелника Главног Ђенералштаба и Начелник Економског Одељења Команде и Морнарице, или Начелник Економског Одељења Министарства Војске и Морнарице или Управник Интендантске Академије.

ТЕХНИЧКА СТРУКА

Члан 172.

а) Инжињер-официри:

1. - За инжињер-поручника: да је испунио услове члана 164. овог Закона, а лица из грађанства да испуњавају још и услове члана 86. овог Закона.

2. - За инжињер-капетана II класе: да је успешно вршио додељене му послове техничке струке и да је положио прописан испит за овај чин.

3. - За инжињер-канетана I класе: да је најмање у току две године успешно вршио послове код конструкције или успешно и корисно радио на нословима у поморском арсеналу, односно на каквом бродоградилишту или у којој техничкој установи морнарице, као и да је спреман у техничко-административној служби.

4. - За инжињер-мајора: да је као капетан био на самосталним пословима најмање две године, да је за све време у чину капетана успешно вршио додељене му службе и послове, да је оцењен да има спреме и способности: за вођење већих послова, за пријем објеката и машина и за управу техничким установама, као и да је положио прописан испит за овај чин.

5. - За инжињер-потпуковника: да је у чину мајора управљао већим радионицама или одговарајућим техничким установама, или био на одговарајућим самосталним техничким положајима у морнарици и за све време показао успеха у раду, као и способности за више послове и за израду већих пројеката у својој грани.

6. - За инжињер-пуковника: да је у чину мајора и потпуковника провео најмање три године на самосталним положајима, који по формацији одговарају овим чиновима, да је за све то време успешно отправљао додељене му стручне послове, да и сам има својих стручних радова, да је од Команданта Морнарице нарочито оцењен да има спреме и способности за управљање и вођење целокупне техничке службе своје гране.

б) Машински официри:

1. - За машинског поручника: да има спреме и способности за вођење стројарских и електричарских стројева и да је у чину машинског потпоручника најмање осамнаест месеци са успехом управљао мањим стројарским или електричарским стројем,

2. - За машинског капетана II класе: да је најмање две године успешно управљао стројарским или електричарским стројевима и да је положио прописан испит за овај чин.

3. - За машинског капетана I класе: да је вршио самостално дужност и код већих стројарских или електричарских стројева, или био наставио у школама морнарице за машинску грану и да је у официрским чиновима био мање осамнаест месеци на бродској служби.

4. - За машинског мајора: да има спреме и способности за самостално вођење стројарских односно електричарских стројева свију врста, да је најмање две год самостално управљао овим стројевима, да је бар шест месеци био управитељ стројева на опремљеном броду и да је положио прописан испит за чин мајора.

5. - За машинског потпуковника: да је са успехом вршио службу техничког референта у којој команди или установи морнарице или био на одговарајућим положајима по формацији, да је све додељене му послове са успехом отправљао и да је показао потпуну спрему да може руковати свима пословима своје гране.

САНИТЕТСКА СТРУКА

Члан 173.

За унапређивање официра санитетске струке у морнарици важе исте одредбе из члана 92. овог Закона, као и за официре санитетске струке у војсци, само са применом на одговарајуће службе у морнарици, уколико се то чланом 92. овог Закона тражи.

III Опште одредбе

Члан 174.

Одредбе чланова: 96., 97., 98., 99. и 101. овог Закона важе аналого и за морнарицу.

В. Служба официра

Члан 175.

Сваки официр морнарице, према своме чину, мора бити распоређен на један од положаја (звања), који је предвиђен Уредбом о формацији морнарице.

На комадантске и њима равне положаје, на копну и на води, официри се постављају Краљевим Указом, а на командантске положаје пловних јединица испод 250 тона, као и на одговарајуће ниже положаје, наредбом Министра Војске и Морнарице.

Члан 176.

Одредбе чланова 103., 104. и 106. овог Закона важе и за службу официра у морнарици.

Члан 177.

Пловним јединицама и саставима на мору, на рекама и на језерима, као и оперативним командама и надлештвима морнарице на копну и јединицама и установама поморског ваздухопловства, могу командовати само официри војног поморства.

Изузетно, санитарским бродовима у рату командују санитарски официри морнарице.

Члан 178.

Специјална поморска и техничка знања, која стичу поморски и машински официри у морнарици, признају им се и у грађанству. Ово се регулише нарочитом уредбом у споразуму са ресориим Министрима.

Г. Оцењивање официра

Члан 179.

Оцењивање официра врши се на основу Краљеве Уредбе.

Д. Боловање и одсуствовање

Члан 180.

Одредбе члана 109. овог Закона важе и за официре морнарице.

Ђ. Женидба

Члан 181.

Одредбе члана 110. овог Закона важе и за женидбу официра морнарице.

Е. Пензија

Члан 182.

Одредбе из чланова 111., 112., 113., 114. и 115. овог Закона важе и за пензију официра морнарице.

Ж. Оставка

Члан 183.

Одредбе чланова: 116., 117., 118. и 119. овог Закона важе и за морнарицу.

З. Губљење чина

Члан 184.

Одредбе чланова 120. и 121. овог Закона важе и за морнарицу.

Б. СТАРЕШИНЕ У МОРНАРИЦИ ИЗ РЕЗЕРВЕ**1. Резервни подофицири**

Члан 185.

Подофицирски чиновници у резерви исти су као и у сталном кадру, по члану 148. овог Закона.

Члан 186.

Одредбе чланова: 123., 124., 125., 126., 127. и 128. овог Закона важе аналогно и за морнарицу.

2. Резервни официри

Члан 187.

Резервни официр морнарице може постати:

1. - Официр морнарице у пензији или оставци, ако из активне официрске службе није изишао због околности из тачке 3., 4., 5., 6., 8. и 9. члана 112. и из последњег став члана 116. овог Закона.

2. - Ђак наутичар чина морнаричког вође, са патентом поручника дуге пловидбе, као и ђак на ђачком року у морнарици и морнарички вођа, који положи испит за чин резервног поручника корвете, односно за чин резервног потпоручника своје струке, и најдаље за три године по одслужењу свог рока у кадру, на двомесечној вежби, буду успешно вршили дужност морнаричког вође и од својих претпостављених старешина буду оцењени, да по својој спреми и особинама заслужују да буду унапређени у чин поручника корвете односно у чин потпоручника своје струке, а одговарају и условима под I тачке 3. под е), ж) и з) члана 81. и тачке 1. члана 85. овог Закона.

У ваздухопловству још: да је добио и звање хидро-пилота.

3. - Резервни морнарички вођа, који је у овом чину провео најмање четири године, издржао претходно вежбу у морнарици, строгим избором официра команде или установе где је био на вежби оцењен да заслужује да се пусти на полагање испита за чин резервног стручног официра морнарице, положи овај испит, а испуњава и остале услове под I тачке 3. под е), ж) и з) члана 81. и тачке 1. члана 85. овог Закона.

Члан 188.

Чиновници резервних официра у морнарици иду постепено као и чиновници активних официра, почев са чином поручника корвете, односно са чином потпоручника, па закључно са чином капетана фрегате, односно потпуковника, изузимајући активне више официре морнарице, који би приликом пензионисања или оставке били преведени у резерву са чином вишим од капетана фрегате односно потпуковника, као и оне резервне официре морнарице, које овај Закон затече у већем чину од чина резервног капетана фрегате, односно потпуковника.

Члан 189.

Унапређивање резервних официра морнарице врши се Краљевим Указом, на предлог Министра Војске и Морнарице, а по одредбама чланова: 168., 169., 171.,

172. и 173. овог Закона, стим, да у погледу услова за командовање, односно управу појединим установама или вршење специјалних послова, важе одредбе члана 131 овог Закона уколико се односе и на морнарицу.

Члан 190.

Чланови: 132., 133., 134., 136., 137. и 138. овог Закона важе аналогно и за морнарицу.

ЧЕТВРТИ ДЕО

А. КОМАНДОВАЊЕ И УПРАВА МИРНО ДОБА

а) Министарство Војске и Морнарице

Члан 191.

Министарство Војске и Морнарице највиша је командна, управна и административна војна власт.

Уређење Министарства Војске и Морнарице прописује се Уредбом.

Члан 192.

Министар Војске и Морнарице у миру, а уз припомоћ Главног Генералштаба, командује војском и морнарицом у име Краља и одговоран је за готовост и спремност војске, морнарице и земље за рат.

Министар управља, организује и администрује војском и морнарицом, војним установама и свима средствима народне војне силе и прописује правила и прописе командне, дисциплинске и административне природе.

б) Главни Генералштаб

Члан 193.

Главни Генералштаб је орган Министра Војске Морнарице, а задатак му је:

1. - Да потпомаже Министра Војске и Морнарице у спреми војске, морнарице и државе за рат;
2. - Да предлаже и израђује организацију, формацију и дислокацију војске и морнарице;
3. - Да проучава питања која се односе на наоружање и материјалну спремност војске и морнарице уопште и да у томе погледу чини потребне представке Министру Војске и Морнарице;
4. - Да проучава целокупну нашу државу у војном погледу, да прикупља потребне статистичке податке и да израђује пројекте за спремност државе у војном погледу;
5. - Да се стара о одржавању на савременој висини научне спреме виших команданата и осталих официра и о њиховом усавршавању у командовању и вођењу; затим, да проучава научну и моралну спремност наше и страних војска, да утиче на целокупну наставу у војсци и морнарици и да по томе чини потребне представке Министру Војске и Морнарице;
6. - Да израђује ратне и операциске планове и све што је у вези с тим;
7. - Да израђује све послове који се односе на мобилизацију и демобилизацију народне војне силе и све што је у вези са овим;
8. - Да проучава са војног гледишта стране државе и да прикупља све податке у томе погледу; и
9. - Да израђује историју наших ратова и да чува и сређује ратну архиву.

Члан 194.

Све остало о Главном Генералштабу прописује се Уредбом о формацији војске и Уредбом о Главном Генералштабу и о ђенералштабној струци.

в) Групне Инспекције

Члан 195.

За поједине главне родове војске и струке постоје, по потреби, инспекције. Оне су органи Министра Војске и Морнарице, коме су непосредно и потчињене, но у погледу наставе потчињене су непосредно Начелнику Главног Генералштаба.

Све остало о инспекцијама прописује се формацијом и Краљевом Уредбом.

г) Војни Комитети

Члан 196.

За проучавање и оцену питања из војне и поморске технике, војне интендантуре и војног санитета, постоје по потреби, комитети, као органи Министра Војске и Морнарице.

Све остало о комитетима прописује се формацијом и Краљевом Уредбом.

д) Команде и установе

Члан 197.

У војсци и морнарици постоје команде, јединице и установе, чији се назив и састав прописује формацијом војске и морнарице.

ђ) Војне школе

Члан 198.

За спремање старешинског кадра и стручног особља постоје војне школе.

Школа има официрских и подофицирских, као и стручних, за ниже стручно особље.

Сем тога, према потреби, могу се установљавати разни центри за обуку старешина и трупа.

Члан 199.

Официрске су школе ове:

1. - Војна Академија, са вишом и нижом школом
2. - Поморска Војна Академија,
3. - Виша Ваздухопловна Школа,
4. - Интендантска Академија, са вишом и нижом школом,
5. - Официрске школе за главне родове војске,
6. - Војне и морнаричко-техничке школе,
7. - Школе за резервне официре родова војске и струка.

Према потреби, могу се отворати и друге школе и курсеви за војску и морнарицу.

Члан 200.

Подофицирске су школе: за родове војске, за морнарицу и за струке.

Према потреби, у јединицама појединих родова војске, као и у морнарици, отварају се групне школе за спремност подофицира.

Члан 201.

Уређење школа из чланова 199. и 200. овог Закона и центара за обуку прописује се Краљевом Уредбом.

е) Испити за поједине чиновне

Члан 202.

Ближе одредбе за полагање испита, предвиђених овим Законом за официрске чиновне и за одговарајуће класе војних чиновника и чиновника грађанског реда, прописују се Краљевим Уредбама, а правила и програме прописује Министар Војске и Морнарице.

Пологање испита за подофицирске чиновне врши се према програму и правилу, које прописује Министар Војске и Морнарице.

ж) Питомци у школама у земљи и на страни

Члан 203.

Ради специјалисања у родовима војске и у морнарици, као и у струкама, Министар Војске и Морнарице може слати питомце на школовање у одговарајуће школе у земљи и на страни.

Ови питомци могу бити из војске и морнарице или из грађанства.

Члан 204.

Слање питомаца на школовање врши се по избору на основи објављеног стечаја. Избор питомаца врши комисија коју одређује Министар Војске и Морнарице. Пред комисијом се полаже испит, ако је стечајем условљен.

Избор се врши на основи боље испуњених услова

Члан 205.

Ближе одредбе о питомцима у земљи и иностранству прописују се Краљевом Уредбом.

Б. КОМАНДОВАЊЕ И УПРАВА У РАТУ**а) Министарство Војске и Морнарице**

Члан 206.

Министарство Војске и Морнарице дејствује у ратно доба, као и у миру.

Кад се мобилише Врховна Команда, или само Команда Оперативне Војске, на њу прелазе: командовање, операције, саобраћај, дисциплина, санитет, судство и економско снабдевање, - све у границама војног дела, а по нарочитим одређењима одговарајућих Закона и уредаба.

б) Врховна Команда

Члан 207.

Врховна Команда почиње дејствовати по огласу опште мобилизације и дејствује до свршетка демобилизације.

Главни Генералштаб улази, у колико је потребно у састав Штаба Врховне Команде, као њезин орган за мандовање и управу у операцијама целокупне војске и морнарице на ратишту.

Уређење Врховне Команде, њена права, власт и надлежност, прописује се Краљевом Уредбом.

Члан 208,

Формирање војске и морнарице у рату прописује се ратном формацијом, која носи карактер Уредбе.

ПЕТИ ДЕО

ОСТАЛО ОСОБЉЕ ВОЈНОГ И ГРАЂАНСКОГ РЕДА НА СЛУЖБИ У ВОЈСЦИ И МОРНАРИЦИ

Члан 209.

У војсци и морнарици постоје војни чиновници и чиновници и службеници грађанског реда.

Војни су чиновници: стални војни професори: Војне Академије, Поморске Војне Академије и Интендантске Академије; капелници, војни контролори, војнотехнички чиновници струка, стални војни свештеници, лекарски и ветеринарски помоћници и војни писари.

Особље грађанског реда у војсци и морнарици чине: чиновници, надзорници и пословође војно-техничких завода, фабрика и установа, мајстори, званичници и служитељи.

Особље грађанског реда у војсци и морнарици може бити: стално, привремено, контрактурално и хонорарно.

А. Попуњавање

Члан 210.

Стални војни професори: Војне Академије, Поморске Војне Академије и Интендантске Академије могу постати само лица са свршеним факултетом у земљи или на страни и са положеним професорским испитом, првенствено докторском дипломом, који су се иначе истакли својом спремом и оригиналним научним радовима. Они се примају са класом нижег или вишег сталног професора оне класе, која одговара њиховом дотадањем положају у државној служби у грађанству, ако испуњавају и услове под I тачке 3. под е), ж) и з) члана 81. овог Закона.

Војни чиновници осталих струка у војсци и морнарици могу постати лица, која поред општих услова из члана 85. овог Закона испуњавају и посебне услове, који се по одредбама овог Закона траже за пријем у одговарајућу струку .

Пријем сталних чиновника и службеника грађанског реда у војсци и морнарици бива по одредбама Закона о чиновницима и осталим државним службеницима грађанског реда, а за пријем мајстора, квалификованих и неквалификованих радника важе прописи Министра Војске и Морнарице.

Сем сталног особља грађанског реда, Министар Војске и Морнарице решењем својим може примати, према потреби, привремене, контрактуралне и хонорарне чиновнике и службенике грађанског реда: наставничко особље по школама, лекаре, ветеринаре, апотекаре, хемичаре, техничаре и т. д. Са којом се платом ови примају на службу, одређује се писменим уговором, према категорији њихове спреме.

Какве се траже школе, каква спрема и способност чиновника и службеника грађанског реда за поједина звања у војсци и морнарици, прописује Министар Војске и Морнарице.

Члан 211.

Војни чиновници, као и чиновници и службеници и остала лица грађанског реда, која ступају на службу У војску и морнарицу из грађанства, дужна су претходно

да одслуже свој прописан рок у сталном кадру, односно да регулишу своју војну обавезу.

Члан 212.

Војни чиновници, као и стални и привремени чиновници и службеници грађанског реда у војсци и морнарици могу бити само држављани Краљевине Срба, Хрвата и Словенаца. Страни држављани могу се примати само за контрактуалне и хонорарне.

Б. Категорије војних чиновника као и осталих лица грађанског реда на служби у Војсци и Морнарици

Члан 213.

Војних чиновника има нижих и виших. Нижих има четири класе: IV, III, II и I, које одговарају чиновима нижих официра у војсци: потпоручнику, поручнику, капетану II и I класе; виших има четири класе: IV, III, II и I, које одговарају чиновима: мајора, потпуковника, пуковника и бригадног ђенерала.

Особље грађанског реда у војсци и морнарици има звања према формацији војске односно морнарице, а групише се у категорије и групе према његовим квалификацијама а по одредбама Закона о чиновницима и осталим државним службеницима грађанског реда.

В. Ранг

Члан 214.

Одредбе члана 60. и 106. овог Закона важе и за војне чиновнике као и за чиновнике и службенике грађанског реда на служби у војсци и морнарици.

Војни чиновници млађи су по рангу од официра одговарајућих чиновова, са којима су једновремено унапређени.

Чиновници грађанског реда са истом положајном платом официра и војних чиновника млађи су по рангу од ових.

Старешинство међу чиновницима и службеницима грађанског реда одређује се по одредбама Закона о чиновницима и осталим државним службеницима грађанског реда.

Члан 215.

Све особље грађанског реда на служби у војсци и морнарици потпада под војну дисциплину и војне судове.

Г. Унапређивање

Члан 216.

Унапређивање војних чиновника врши се:

1. - По старешинству - рангу у дотичној струци закључно са III вишом класом, а за више наредне класе од ове по избору, дајући при том првенство оним војним чиновницима исте класе, који имају јаче квалификације; и

2. - На празна места по формацији стим, да испуне још и ове услове:

а) Опште услове:

За унапређивање војних чиновника у поједине класе важе општи услови члана 85. овог Закона, а са роковима као код струка у војсци, и то:

1. - Стални војни професори: Војне Академије, Поморске Војне Академије и Интендантске Академије и војни контролори са свршеном Вишом Школом Војне Академије или Вишом Школом Интендантске Академије - закључно са I вишом класом;

2. - Стални војни технички чиновници струка и остали војни чиновници са факултетском спремом или са вишом стручном техничком спремом, и војни контролори: са свршеним факултетом или са свршеном Нижом Школом Војне Академије, са свршеном Поморском Војном Академијом и са свршеном Нижом Школом Интендантске Академије, или са свршеним стручним војним школама у земљи или на страни равним нашој Нижој Школи Војне Академије, Поморској Војној Академији или Нижој Школи Интендантске Академије - закључно са II вишом класом;

3. - Војни капелници са свршеним конзерваторијумом или са вишом стручном музичком спремом и стални војни свештеници - закључно са II вишом класом. У овој класи може бити само Референт за музику и Референти за вероисповести, при Министарству Војске и Морнарице;

4. - Стални војни технички чиновници струка и остали војни чиновници који, поред свршене средње школе са матуrom, имају и свршену средњу техничку, односно коју другу стручну средњу школу - закључно са III вишом класом;

5. - Стални војни технички чиновници струка и остали војни чиновници са свршеном средњом техничком односно којом другом стручном средњом школом - без матуре - и војни капелници са свршеном нашом војно-музичком школом и диригентским курсом - закључно са IV вишом класом; и

6. - Сви остали војни чиновници закључно са I нижом класом војног чиновника.

б) посебне услове:

Посебни су услови за унапређење у поједине класе војних чиновника:

1. - Успешно вршење додељене им службе на положајима по формацији, као и њихова стручна спрема и способност за вршење послова њихове струке;

2. - За II нижу и IV вишу класу, поред осталих услова да је положио и прописан испит. Од овог се испита изузимају стални војни професори и стални војни свештеници;

3. - За I вишу класу да се још својим радом и дотадањом службом као и својим оригиналним и научним радовима видно истакао у својој струци.

Члан 217.

Чиновници и остали службеници грађанског реда унапређују се на празна места по формацији, а по одредбама Закона о чиновницима и осталим државним службеницима грађанског реда, ако испуњавају и услове под I тачке 3. под е), ж) и з) члана 81. и тачке 1. члана 85. овог Закона.

За надзорнике, пословође и мајсторе и друго ниже особље грађанског реда у војсци и морнарици, поред услова под I тачке 3. под е), ж) и з) члана 81. и тачке 1. члана 85. овог Закона, важе и одредбе Закона о чиновницима и осталим државним службеницима грађанског реда, као и специјални прописи Министра Војске и Морнарице.

Члан 218.

Одредбе члана 102. овог Закона важе и за војне чиновнике, као и за чиновнике и службенике грађанског реда у војсци и морнарици.

Постављање и унапређивање војних чиновника бива Краљевим Указом, на предлог Министра Војске и Морнарице, а чиновника и службеника грађанског реда на служби у војсци и морнарици по одредама Закона о чиновницима и осталим државним службеницима грађанског реда.

Мајсторе и остало ниже особље грађанског реда у војсци и морнарици прима, отпушта и унапређује Министар Војске и Морнарице.

Члан 219.

Одредбе члана 103. овог Закона важе и за војне чиновнике, а за чиновнике и службенике грађанског реда важе одредбе Закона о чиновницима и осталим државним службеницима грађанског реда.

Д. Оцењивање

Члан 220.

Оцењивање војних чиновника врши се на основи Краљеве Уредбе, а осталих чиновника и службеника грађанског реда на служби у војсци и морнарици по одредбама Закона о чиновницима и осталим државним службеницима грађанског реда и прописима Министра Војске и Морнарице.

Ђ. Боловање и одсуствовање

Члан 221.

За боловање и одсуствовање војних чиновника важе одредбе члана 109. овог Закона, као и за офицере, а за чиновнике, службенике и остала лица грађанског реда војске и морнарице важе одредбе Закона о чиновницима и осталим државним службеницима грађанског реда.

Е. Женидба

Члан 222.

Одредбе о женидби војних чиновника прописују се Краљевом Уредбом.

Ж. Пензионисање

Члан 223.

Одредбе члана 112. и 113. овог Закона важе у свему и за војне чиновнике као и за офицере; но ако је случај из тачке 3., 4., 8. и 9. члана 112. овог Закона, а још нема десет година указне службе, нити је стекао право на пензију, такав се војни чиновник отпушта из државне службе.

Пензионисање чиновника и службеника грађанског реда на служби у војсци и морнарици бива према одредбама Закона о чиновницима и осталим државним службеницима грађанског реда, сем случаја из тачке 3., 4., 8. и 9. члана 112. овог Закона. Овакав се чиновник и службеник грађанског реда, ако није стекао право на пензију, отпушта из државне службе.

Право на стицање пензије чиновника и службеника грађанског реда на служби у војсци и морнарици, као и начин њиховог пензионисања, бива према одредбама Закона о чиновницима и осталим државним службеницима грађанског реда.

З. Оставка

Члан 224.

За оставку војних чиновника и чиновника и службеника грађанског реда у војсци и морнарици важе одредбе члана 116. до 119. овог Закона, а за чиновнике и

службенике грађанског реда још и одговарајуће одредбе Закона о чиновницима и осталим државним службеницима грађанског реда.

Оставка као и поновно враћање у војску и морнарицу мајстора и осталог нижег особља грађанског реда на служби у војсци и морнарици регулише се прописима Министра Војске и Морнарице.

Члан 225.

Војни чиновници губе звање по одредбама члана 120. овог Закона, а остали чиновници и службеници грађанског реда у војсци и морнарици још и по одговарајућим одредбама Закона о чиновницима и осталим државним службеницима грађанског реда.

Војни чиновници у резерви

Члан 226.

Војни чиновник, по струкама у војсци и морнарици, може у резерви постати:

1. - Лице, које је и раније било у активној служби као војни чиновник. Оваква се лица распоређују према своме звању и класи које су и у активи имали као и обзиром на њихове способности за положаје у одговарајућим категоријама војске;

2. - Ђаци ограничено способни са средњом и са нижом стручном школском спремом за дотичну струку, који се по завршетку регрутске обуке у сталном кадру преводе ради спреме на курс за резервне војне чиновнике или у одговарајуће канцеларије и установе техничких струка где остају шест месеци. При крају ове спреме кандидати полажу испит за нижег резервног војног чиновника одговарајућих струка, после чега се унапређују у чин резервног наредника дотичне струке са којим се чином и отпуштају из кадра.

Резервни и наредници дотичне струке позивају се наредне године на двомесечну вежбу у јединице и установе струке за коју су се спремали и ако успешно заврше ову вежбу и буду повољно оцењени од својих претпостављених старешина а иначе одговарају и осталим условима под I тачке 3. под е), ж) и з) члана 81. и тачке 1. члана 85. овог Закона, унапређују се за нижег резервног војног чиновника IV класе одговарајуће струке.

Даље унапређивање резервних војних чиновника, њихово разрешење од службе у војсци и морнарици и губљење звања бива у свему по одредбама члана 137., 216. и 225. овог Закона као и за активне војне чиновнике, а њихово унапређивање може бити закључно са I нижом класом војног чиновника у резерви, изузев лица из тачке 1. овог члана Закона, која се распоређују са класом, коју су имали и у активној служби.

3. - По потреби и у недостатку резервних официра, као и резервних војних чиновника по тачци 1. и 2. овог члана Закона, могу се на њихова места у мобилно и ратно доба распоређивати на службе у војсци и морнарици и лица из грађанства, државни чиновници, која имају стручне спреме и способности за ове послове. Оваква се лица распоређују према њиховој спреми и способностима на одговарајуће положаје и категорије војске.

За војне свештенике у резерви распоређују се свештеници мирског реда у земљи, законом признатих вероисповести, који су наши држављани, а који су одслужили и рок у кадру као ђаци - богослови - и са овим рангом: дивизиски свештеници I ниже а пуковски II ниже класе војних чиновника и са свима правима и припадностима резервних војних чиновника дотичних класа.

**ШЕСТИ ДЕО
МАТЕРИЈАЛНА ОБАВЕЗА**

I Војница

Члан 227.

Војница је новчана обавеза за све наше држављане, који лично не служе у војсци и морнарици, а није им служба у војсци и морнарици одложена по одредбама овог Закона.

Члан 228.

Плаћању војнице подлеже:

1. - Стално и привремено неспособни;
2. - Задруге, имања, радње или приходи оних лица, која ма на који начин избегну служење свога обавезног рока у војсци и морнарици; и
3. - Задруге, имања, радње или приходи оних лица, која због издржавања судске осуде, или због тога што не уживају грађанску част, не могу лично служити у војсци и морнарици.

Војница износи:

За лица под 1. — 50% годишњег непосредног пореза на део имања, радње или прихода, који пада на њихов део.

За лица под 2. и 3. — 100% годишњег непосредног пореза на део имања, радње или прихода, који њима припада.

За лица, за која се утврди да су се намерно осакатила, те су услед тога постала стално или привремено неспособна за службу у војсци и морнарици, одређује се војница по стопи као и за лица под 2. и 3. овога члана.

Војница се плаћа од навршене двадесете до навршене педесете године старости.

Члан 229.

Од плаћања војнице ослобођавају се:

1. - Лица која уживају инвалидску потпору;
2. - Лица ненамерно онеспособљена на војној дужности;
3. - Лица умоболна, глуво-нема, слепа и саката, тако да су неспособна за ма какав рад и привреду, а плаћају 120 динара и мање неносредне порезе (рачунајући са допунском) на: земљиште, зграде, радњу, занимање и на капитал.

Члан 230.

Војница се наплаћује уз порез по списковима војних округа и уноси се у Ремоитско-Коморски Фонд.

Члан 231.

Родитељи, односно старешине задруге, одговорни су за плаћање војнице за неодељене задругаре.

Члан 232.

Све остало о војници прописује Министар Војске и Морнарице сморазумно са Министром Финансија.

II Попуњавање војске стоком, поморским и преносним средствима

Члан 233.

Поред државне стоке, државног прибора и државних преносних средстава, војска се попуњава свима овим средствима и из народа, кад год је то потребно.

Попуњавање војске овим средствима врши се пописом у народу свију ових средстава, способних и употребљивих за војну службу.

Од овога се изузимају:

1. - Стока, прибор, коморска и преносна средства која припадају Краљу, Члановима Краљевског Дома и страним дипломатским и конзуларним лицима и установама.

2. - Активним и резервним официрима, који врше службу на коњу, ослобођава се онолики број коња са прибором колико им припада по Уредби о Фуражи.

3. - Којој ће се државној установи или приватном индустријском предузећу, сиромашним сељацима, радницима, кочијашима и возарима, којима је стока једини извор живота, оставити и колики број стоке, прибора, коморских и преносних средстава у опште за рад у миру, а колико у рату, прописује Министар Војске и Морнарице Правилником о одузимању стоке, прибора и превозних средстава, споразумио са надлежним Министрима.

III Обавеза давања стоке и преносних средстава у природи

A. За коњицу и остале који врше службу на коњима

Члан 234.

1. - Коњаници и сви остали који службу врше на коњима, као: обвезници пешадиских јединица на коњима, старешине возова и пешадиских трупа и друга лица на административним дужностима, уписују се и регрутују првенствено од оних, који имају какво пољопривредно или индустријско имање, или су обзиром на њихово занимање и занимање њихове задруге принуђени да увек држе коње затим и из осталих задруга, које према величини порезе могу држати у свако доба прописне коње са потпуним и исправним јахаћим и коњским прибором.

2. - Задруге и породице, из којих се регрутују коњаници и ђаци коњаници, а за које у то време војне и општинске власти нађу да могу држати и давати своје задругару коњанику прописног коња са прибором, дужне су му овог држати и давати за све време његове службе у Оперативној Војсци. Ко од обвезника коњаника од дана уписа у резерву па за три месеца не набави прописног коња и прибор, за њега ће све то држава набавити, а њему наплатити уз порез најдаље у току једне године.

3. - Ако би се задруга хтела поделити пре него шта би њен задругар коњаник одслужио свој рок у Оперативној Војсци, те би задругар коњаник деобом остао тако сиромашан, да не би могао даље држати коња, онда његова задруга, односно сам коњаник, дужан је да пре деобе положи-држави новац за коња и прибор, те да држава то за њега набави.

Но ако би се обвезнику коњанику неким другим узроком материјално стање његово и његове задруге тако погоршало, да према оцени војних и општинских власти није у стању да више држи прописног коња са прибором, онда ће се такав обвезник превести у други род војске, према својим способностима.

4. У колико се при упису у резерву не би могло наћи довољно лица из тачке 1. овог члана Закона, било што таквих имућних лица нема, било што се за ову службу тражи извесна стручна способност, онда ће се за ове службе уписивати и

сиромашнији, а потребни коњи са прибором за њих пописаће се у народу код оних, који имају коње, а нису обвезници са својим коњем, или им служба у војсци није на јахаћим коњима. Јахаћи прибор, уколико се не би могао добити пописом од народа, набавиће и чуваће држава.

Б. За артилерију

Члан 235.

1. - Стока за артилерију: јахаћа, товарна и теглећа као и трактери, пописиваће се у народу где се нађе.

2. - Потребан запрежни, јахаћи и товарни прибор за стоку, односно возове, узима се делом пописом од народа где се и у колико нађе, а делом набавља држава из Ремонтско-Коморског Фонда, односно из редовних, накнадних и ванредних буџетских кредита. Који ће и какав запрежни, јахаћи и товарни прибор набављати држава, а који ће се узимати пописом из народа, прописује се правилником. Прибор који набавља држава чува се и држи спреман у њеним слагалиштима.

3. - За попу и осигурање војске крупнијом и бољом расом коња, куповаће се добра пасмина из земље, па ће се образовати нарочити војни коњски депо-и или ергелски заводи и из њих ће се попуњавати артилерија и коњица.

Уређење ових депо-а или завода прописаће се Краљевом Уредбом.

В. За комору

Члан 236.

Сва потреба коморска и преносна средства на суву, води и у ваздуху, са прибором за њих, као: коњска и воловска кола; запрежни, јахаћи и товарни прибор; све врсте трактера, аутомобила, мотосиклета, бисикла, моторних чамаца и других пловних средстава, као и аероплана са прибором и потребама, дају за војску и морнарицу она лица, имања и предузећа у земљи, која их имају, па било да она подлеже обавези у ма којој категорији војске и морнарице, или да не подлеже.

Члан 237.

Железнице, паробродска друштва и власници бродова и пловних средстава дужни су, у случају потребе, да ставе на расположење војсци и морнарици све своје објекте, а за ово добијају накнаду према одељку VI овог Закона.

Ближе одредбе о овоме прописују се Краљевом Уредбом.

Члан 238.

Сва она лица која по члановима: 236. и 237. овог Закона дају коморска и преносна средства у натури, ако подлеже служби у војсци и морнарици, а са мањим су манама али способна, или нису служила у кадру, или су служила скраћен рок, уписују се и распоређују по коморским јединицама категорија војске према врсти коморе и преносних средстава које дају.

Члан 239.

Сопственици моторних возова, пловних и ваздухопловних средстава, који су вични руковању истим а обвезници су иеборци, одређују се на службе са својим возним средством. Ако сопственик није вичан руковању са својим возним средством, тада се одређује његов шофер, механичар или уопште његов намештеник, ако је овај војни обвезник, а способан је за руковање дотичним средством.

Од овога се изузимају лица са нарочитом спремом, која су као таква распоређена на друге службе. Коморска и преносна средства узимаће се од свију лица по члановима: 234. и 235. овог Закона, као и од имања и предузећа по члану 236. овог Закона, без обзира којој категорији војске и морнарице сопственик припада, па ће се најбољим најпре попунити Оперативна, потом Резервна војска. Даваоци коморе односно преносних средстава, ако су са њима лично уписани, ослобођавају се да лично у мирно време терају, односно возе, већ место себе могу са коморским и преносним средствима слати свога рођака, слугу или ма кога поузданог, који би био способан за ту службу.

Ово не вреди за случај мобилизације и рата. Тада су сви уписани обвезници дужни лично да служе са својом стоком и коморским преносним средствима.

Члан 241.

Ако лица, која дају комору, не служе са овом, нити су уписана са својим коморским и преносним средствима, било с тога што по свом положају или по нарочитој спремности заузимају какав други положај у војсци и морнарици, или су привремено, према својој редовној грађанској положају, ослобођена од личног служења у војсци и морнарици, или су најзад прешла године обавезе за личну службу, - онда ће се за возара, коњоводца или руковаоца уз њихова коморска и преносна средства одређивати друго лице, првенствено од њихове родбине, а свагда и у сваком случају из истога места.

IV Ремонтско-Коморски Фонд

Члан 242.

1. - За чување и руковање новцем, који се добија за набавку стоке, коморе и прибора по одредбама овог Закона и нарочитом дотацијом из редовног буџета, постоји при Министарству Војске и Морнарице "Ремонтско-Коморски Фонд", са нарочитом својом управом, која се иазива "Управа Ремонтско-Коморског Фонда". Ова рукује и одговорна је за имовину овог Фонда, као и за то, да се она троши само на сврху овим Законом намењену.

2. - Новац овога Фонда има се трошити искључиво на набавку недостајућих коња, прописаних коморских и преносних средстава (рачунајући у њих и све врсте аутомобила), јахаћег, запрежног и товарног прибора за војску и морнарицу и одржавање истог у исправности, као и за накнаду стоке и превозних средстава узетих за службу у војсци и морнарици.

3. - У Ремонтско-Коморски Фонд по овоме Закону улази и сав до сада прикупљени новац за ову сврху по одредбама ранијег Закона, а који се налази у истом Фонду.

4. - Све остало о овоме Фонду прописује се Уредбом.

V Попис и упис стоке, коморских и преносних средстава и држање смотре

Члан 243.

1. - Да би се према досадашњим одредбама овога Закона, сва стока, коморска и преносна средства у земљи, која се налазе на лицу места, могла пописати, прегледати и према одговарајућим условима уписати и да би се прописано и потребно стање могло и даље стално одржавати, вршиће се, према потреби, сваке године, или периодично, а у подесно време, војничка смотра, уз суделовање општинских и полицијских власти, над свом стоком и коморским и преносним средствима која се

у земљи налазе. Од овог прегледа изузета су само лица, која су именована у тачци 1. члана 233. овог Закона.

2. - Ко на овај начин буде уписан, било да лично са својом стоком и коморским и преносним средствима служи, било да је иначе даје за војску и морнарицу, дужан ће бити да уписану стоку или коморска и преносна средства чува и одржава свагда у исправном стању, тако да се на одређењу му војну службу може у свако доба употребити.

Кад коме од ових уписана стока угине или постане неспособна, или се прода, дужан је одмах о томе да извести своју општинску власт и у року од два месеца да набави и приведе јој другу стоку, а потом и војној власти, те да се она прегледа и у спискове уведе.

Ко ово не учини, било што не може другу стоку да купи, или што више не намерава да је држи (што не важи за коњанике - обвезнике Оперативне Војске), дужан је, опет у овом року, да о томе извести своју општинску власт, а ова војну, те да се дотични обвезник, ако је био уписан са својом стоком или комором, распореди на друго одговарајуће место у војсци, односно у морнарици.

3. - Коњаници могу такође своје коње продавати и мењати, али у сваком случају, било ако им коњ угине, постане неспособан или га отуђе, морају у року од два месеца набавити другог и о томе извести своју општинску и војну власт. Исто тако, ако обвезник коњаник, ма са којих разлога, није више у могућности да држи коња, дужан је, да у овом року извести своју општинску и војну власт. Коњаник који не набави коња у овоме року, па се за то не оправда, казниће се од стране команданта дотичне дивизиске области са 300 - 500 динара, а у поновном случају са 800 - 1000 динара новчане казне, у корист Ремонтско-Коморског Фонда.

Ово исто важи и за остале обвезнике који службу врше на своме коњу и обавезни су по овоме Закону да га имају.

Општинска власт је одговорна на исти начин, као и за кривице из члана 56. овог Закона, за тачно вршење одредаба прописаних у тачци 2. овога члана, те да нико не изостане од пријаве војној власти, који не би имао прописну стоку, коморска и преносна средства на лицу, или их у одређеном року не би набавио.

4. - Кад се нареди приравно стање или мобилизација, скуп или смотра по тачци 1. овог члана, или вежбање дотичне јединице, нико не сме своју стоку и преносна средства отуђивати.

5. - Остала стока и коморска и преносна средства, која се на овоме прегледу нађе способна за службу у војсци и морнарици, а не буде узета и распоређена за војску односно морнарицу, уписаће се само укупно и водити по списковима као допунска коморска и преносна средства.

Сопственици допунске стоке, коморских и преносних средстава могу своју стоку, коморска и преносна средства по вољи отуђивати, ио ако после три месеца не набаве другу и у опште не намеравају је више држати, дужни су о томе извести своју општинску власт, а ова војну, те да се из спискова избрише.

VI Накнаде за послугу стоком, коморским и преносним средствима

Члан 244.

У редовном и приправном стању за послугу стоком, коморским и преносним средствима држава даје накнаду сопственицима. Накнада се одређује по данима, а величину накнаде одређује Министар Војске и Морнарице, у границама буџета и у сагласности са Председником Министарског Савета.

Члан 245.

У редовном и приправном стању, приликом давања стоке, коморских и преносних средстава на послугу војске и морнарице, узимање од сопственика врши се по комисијској процени. У комисију улази и представник дотичне општине.

Ближе одредбе о овоме, као и поступак, прописује Министар Војске и Морнарице.

Члан 246.

Ако се при службеној употреби у војсци и морнарици стока, воз или ма које узето средство упропасти, односно онеспособи, држава надокнађује сопственику штету по процени.

Начин исплате накнаде прописује Министар Војске и Морнарице.

Члан 247.

У мобилном и ратном стању за узету стоку и остала коморска и превозна и преносна средства, држава плаћа накнаду сопственицима из Ремонтско-Коморског Фонда, по комисијској процени, почев прво са најсиромашнијим обвезницима и онима којима је она једини извор издржавања. Ако се исплата за узету стоку и остала коморска и преносна средства не би могла извршити из редовних, платиће се из ванредних кредита, који се за то буду одобрили, или ће се исплата извршити после рата.

VII Накнада штете причињене од стране војске

Члан 248.

У редовном, приправном, мобилном и ратном стању, за причињену штету по службеној потреби приватним имањима у земљи држава даје сопственицима истих накнаду у новцу по комисијској процени.

Све остало што се односи на ове накнаде, као и поступак за извршење, прописује Министар Војске и Морнарице.

СЕДМИ ДЕО ВЕЖБАЊА И МАНЕВРИ

Члан 249.

Делови војске и морнарице могу се позивати на вежбања сваке године, а према одредбама овог Закона.

Члан 250.

Резервни официри, резервни војни чиновници и обвезници војске и морнарице могу се позивати на вежбања сваке године и то:

а) За време док су распоређени на службе у Оперативној Војсци и Оперативној Морнарици до 4 недеље годишње;

б) За време док су распоређени на службе у Резервној Војсци и Резервној Морнарици до 2 недеље годишње.

Члан 251.

Наставно, школско особље, као и ђаци који су одслужили ђачки рок у кадру, позиваће се на вежбања за време школског одмора ако нарочита потреба не буде захтевала да се ово врши и у које друго време.

Члан 252.

Кад се појави хитна потреба, Министар Војске и Морнарице, у сагласности са Председником Министарског Савета, може задржати на вежбању и војнике по одслужењу обавезног рока у сталном кадру, као и резервне официре, резервне војне чиновнике и обвезнике позвате на вежбање, преко времена одређеног за вежбање.

Члан 253.

За подмирење коморских потреба, као и за потребе нарочитих радова на суву и на води, могу се позвати на вежбање комора и превозна и преносна средства свих врста.

Време трајања ових вежбања исто је као и за обвезнике дотичне категорије војске.

Члан 254.

Трошкови око упућивања на вежбања: резервних официра, резервних војних чиновника, обвезника, стоке, коморе, коморских и преносних средстава као и при отпуштању са ових, сnose се по члану 55. овог Закона.

Члан 255.

Лозивање на вежбање резервних официра, резервних војних чиновника, обвезника и коморе, врши се Краљевим Указом, на предлог Министра Војске и Морнарице.

ОСМИ ДЕО ПРИНАДЛЕЖНОСТИ

Члан 256.

Принадлежности официра, војних чиновника, подофицира, војника и морнара ове су:

1. - Плата, која се дели на основну и положајну;
2. - Станарина, која се дели на редовну и увећану; и
3. - Додаци.

Члан 257.

Војвода има само плату у износу 108.000 динара годишње и додатке на: момка, дрва и коња.

Члан 258.

Официри првих трију група: армиски ђенерал - адмирал, дивизиски ђенерал - вице-адмирал и бригадни ђенерал - контра-адмирал немају основне плате.

1. Плата

а) Основна плата

Члан 259.

Основна плата осталих официра дели се на десет степена по овој таблици:

1. степен 3.600 динара
2. “ 4.560 “

3. “ 5.520 “
4. “ 6.600 “
5. “ 7.800 “
6. “ 9.000 “
7. “ 10.200 “
8. “ 11.400 “
9. “ 12.600 “
10. “ 14.400 “

Члан 260.

Основна плата вођа у ваздухопловству и у морнарици и наредника водника дели се на десет степена, по овој таблици:

1. степен 2.700 динара
2. “ 3.300 “
3. “ 3.900 “
4. “ 4.500 “
5. “ 5.100 “
6. “ 5.700 “
7. “ 6.300 “
8. “ 6.900 “
9. “ 7.620 ”
10. “ 8.580 “

Члан 261.

Основна плата подофицира: поднаредника и наредника војске и морнарице и музичара, дели се на десет степена, по овој таблици:

1. степен 2.400 динара
2. “ 2.880 “
3. “ 3.360 “
4. “ 3.840 “
5. “ 4.320 “
6. “ 4.800 “
7. “ 5.280 “
8. “ 5.760 “
9. “ 6.240 “
10. “ 6.960 “

Члан 262.

Основна плата редова односно морнара II класе и каплара односно морнара I класе износи:

- Редов - морнар II класе 120 динара;
Каплар - морнар I класе 360 динара.

Пошто одслуже 18 месеци од свога рока, повећава се основна плата редовима у ваздухопловству и морнарима II класе на 240 динара, а капларима у ваздухопловству и морнарима I класе на 480 динара.

По одслужењу обавезног рока у кадру од 18 месеци у војсци, односно две године у ваздухопловству или морнарици, каплари на одобреном им поновном року

за прве две, а морнари I класе за прве три године, односно до унапређења у чин поднаредника, добијаће основну плату у износу од 1.200 динара годишње.

Члан 263.

Оснoвна плата питомца војних школа:

1. - Војне Академије, Поморске Војне Академије и Интендантске Академије:
Редов и каплар 240 динара
Поднаредник 360 “
Наредник 480 ”

2. Подофицерских школа, саиндетске, ветеринарске, музичке и поткивачке школе 120 динара.

Питомци војних школа, који су у ове ступили из сталног кадра са платом већом од напред прописаних за питомце војних школа, задржавају дотадашњу своју плату, док не стекну право на већу.

Питомци војних школа, који буду отпуштени из школе пре завршетка исте, а који буду упућени у трупу на одслужење пуног обавезног рока, односно на одслужење обавезног времена које су у школи провели, примају за све то време плату, коју су и у школи имали. Као подофицери, на плату, по одредбама овог Закона, имају право тек после одслужења обавезног рока, односно после одслуженог обавезног времена које су у школи провели, и то ако се буду јавили и буде им одобрен останак на поновном року.

Питомци војно-занатлиских школа, за време трајања школе, не добијају никакву плату, већ нарочиту награду - дневницу - за радове које обављају по радионицама завода. Величину ове награде - дневнице - и ближе одредбе по овоме прописује Министар Војске и Морнарице.

Члан 264.

Војни чиновници код војске и морнарице, виши и нижи, имају основну плату по члану 259. овог Закона као и официри.

Члан 265.

Основна плата тече одвојено у официрским чиновима и класама војних чиновника, а одвојено у подофицерским чиновима и почиње са првим степеном. На сваком степену основне плате служба траје три године, после кога рока: официри и војни чиновници, подофицери и музичари, добијају аутоматски повишицу првог вишег степена.

Време, које каплар, односно морнар I класе проведе на поновном року према последњем ставу члана 262. овог Закона не рачуна се у време за стицање права на већи степен подофицерске основне плате.

Члан 266.

По навршетку највишег степена основне плате, официрима и војним чиновницима, подофицирима и музичарима припада за све време даљег службовања њихова највиша годишња основна плата увећана са 15%. Ова повишица узима се у основ за рачунање пензије само онима, који имају 35 година ефективне службе.

На ово повећање основне плате и рачунање ове повишице у основ за пензију немају право официри, који по одредбама овог Закона примају додатак на чин и звање.

б) Положајна плата

Члан 267.

Положајна плата официра, војних чиновника, подофицера и музичара одређује се према чиновима (класама) које имају.

Члан 268.

Положајне плате официра деле се на десет група:

1. група армиски ђенерал и адмирал 48.000 дин.
2. група дивизиски ђенерал и вице-адмирал 42.000 “
3. група бригадни ђенерал и контра-адмирал 36.000 “
4. група пуковник и капетан бојног брода 21.000 “
5. група потпуковник и капетан фрегате 12.000 “
6. група мајор и капетан корвете 9.600 “
7. група капетан I кл. и поручник бој. брода I кл. 7.200 “
8. група капетан II кл. и поручник бој. брода II кл. 5.400 “
9. група поручник и поручник фрегате 4.200 “
10. група потпоручник и поручник корвете 3.000 “

Члан 269.

Положајне плате вођа у ваздухопловству и у морнарици и подофицера војске и морнарице су ове:

- Вође I класе 4.200 дин.
- Вође II класе 3.000 “
- Вође III класе 2.400 “
- Наредника водника 2.400 “
- Наредника после 15 година подофицер. службе 1.920 “
- Наредника до 15 година подофицерске службе 1.440 “
- Поднаредника 960 “

Члан 270.

Положајне плате музичара су ове:

- Виши музичар после 15 година музичке службе:
- I класе 2.160 динара
- II класе 1.920 “
- III класе 1.680 “
- Виши музичар до 15 година музичке службе:
- I класе 1.920 динара
- II класе 680 “
- III класе 1.440 “
- Нижи музичари 960 “

Члан 271,

Војни чиновници имају положајну плату одговарајућих чинов официра по члану 268. овог Закона.

2. Редовна станарина

Члан 272.

Редовна станарина официра првих трију група: армиског ђенерала - адмирала, дивизиског ђенерала - вице-адмирала и бригадног ђенерала - контра-адмирала је

3.600 динара годишње, а осталих официра и војних чиновника одређује се по овој таблици:

За првих шест година службе по 1.800 динара
 За даљих девет година службе по 2.100 “
 За остало време 2.700 “

Члан 273.

Редовна станарина жењеног вође у ваздухопловству и у морнарици и наредника водника износи:

После 15 година подофицирске службе 1.500 дин.
 До 15 година подофицирске службе 1.200 дин.
 Редовна станарина осталих жењених подофицира и музичара износи:
 Преко 15 година службе по 1.200 дин.
 У првих 15 година службе по 1.020 дин.

Члан 274.

Нежењени: вође, подофицири, музичари, питомци војних школа, каплари, морнари I класе, редови и морнари II класе немају права на редовну станарину, пошто стан имају у натури. Но у случајевима, када не могу да добију стан у натури, уживаће за то време станарину која им припада, по члану 273. овога Закона.

Члан 275.

Председник Министарског Савета, на предлог Министра Војске и Морнарице, а у споразуму са Министром Финансија а увећаће редовну станарину за места у којима су стално цене изузетно велике. У погледу увећања ове станарине ова се места деле на три класе: у првој класи увећава се редовна станарина са 30%, у другој са 20% а у трећој са 10%.

Члан 276.

Чиновници и остали службеници грађанског реда на служби у војсци и морнарици имају основну и положајну плату и редовну станарину по одредбама Закона о чиновницима и осталим државним службеницима грађанског реда и на њих се односе све одредбе истога Закона.

Члан 277.

Привремени чиновници у војсци и морнарици, примљени по одредбама Закона о чиновницима и осталим државним службеницима грађанског реда, имају плату (основну и положајну) и станарину чина (класе) са којим се према одредбама овог Закона примају на службу код војске или морнарице.

Контрактуални чиновници у војсци и морнарици имају укупне новчане принадлежности према уговору, а обзиром на њихове способности и на службу за коју се примају.

Хонорарни чиновници грађанског реда имају укупне новчане принадлежности према решењу Министра Војске и Морнарице.

Члан 278.

Сви квалификовани мајстори разних заната и остало ниже особље грађанског реда у војсци и морнарици имају плату и све остале принадлежности према прописима Министра Војске и Морнарице.

Члан 279.

Квалификовани и неквалификовани радници, који су као такви окатегорисани, имају сем дневнице - наднице и додатак на породицу, ако су жењени и ако имају најмање 5 година практичног рада у војсци и мориарици. Дневница им се даје према њиховој спреми и раду, а њему величину прописује Мимистар Војске и Морнарице. Они од ових радника, којима немају 5 година рада у војсци и мориарици, имају само дневницу према погодби.

Члан 280.

Резервни официри у војсци и морнарици и резервни војни чиновници, кад су на вежби и уопште на служби у војсци и морнарици имају за то време плату (основну и положајну) и редовну станарину по одредбама чланова: 259., 268. и 272. овог Закона, као и активни официри и активни војни чиновници. Но ако су државни или самоуправни чиновници и службеници, пеизионери или уопште уживају ма какву помоћ од државе или самоуправних тела, а имају мању годишњу плату него што има активни официр истога чина односно активни војни чиновник исте класе, онда добијају само разлику између своје плате и редовне станарине и плате и станарине чина односно класе које имају у војсци и морнарици.

Основна плата и станарина резервног официра и резервног војног чиновника рачуна се према годинама проведеним у официрској - чиновничкој - служби, рачунајући од дана указа којим је произведен у први официрски чин односно најмлађу класу војних чиновника.

Принадлежности резервних официра односно резервних војних чиновника по овоме члану Закона припадаће им од дана доласка од куће на вежбање, па до повратка кући по свршеном вежбању.

Члан 281.

Лицима војног и грађанског реда, изабраним за питомце Министарства Војске и Морнарице на страни, као и војним изасланицима и осталим официрима, чиновницима и службеницима војног и грађанског реда упућеним по службеној потреби у иностранство, одређује принадлежности - издржавање - Председник Министарског Савета, на предлог Министра Војске и Морнарице, а у споразуму са Министром Финансија.

Принадлежности питомцима Министарства Војске и Морнарице на нашим универзитетима у земљи одређује Министар Војске и Морнарице.

3. Додаци Специјалан војни додатак

Члан 282.

Специјалан војни додатак припада свима активним официрима војске и морнарице, без обзира на чин и положај, у износу 9.600 динара годишње.

Додатак на чин и звање

Члан 283.

Додатак на чин и звање припада свима активним официрима војске и морнарице од чина мајора - капетана корвете - па закључно са чином армиског ђенерала - адмирала - и то у овом годишњем износу:

1. Армиском ђенералу и адмиралу 42.000 дин.
2. Дивизиском ђенералу и вице-адмиралу:
После 5 година службе у чину дивизиског ђенерала и вице-адмирала 37.200 “
До 5 година службе у чину дивизиског ђенерала и вице-адмирала 32.200 “
3. Бригадном ђенералу и контра-адмиралу:
После 5 година службе у чину бригадног ђенерала и контра-адмирала 25.440
До 5 година службе у чину бригадног ђенерала и контра-адмирала 20.640 “
4. Пуковнику и капетану бојног брода:
После 5 година службе у чину пуковника и капетана бојног брода 18.240 “
До 5 година службе у чину пуковника и капетана бојног брода 17.040 дин.
5. Потпуковнику и капетану фрегате:
После 5 година службе у чину потпуковника и капетана фрегате 15.840 “
До 5 година службе у чину потпуковника и капетана фрегате 9.600 “
6. Мајору и капетану корвете 6.000 ”

Додатак на одело

Члан 284.

Додатак на одело припада свима активним војним капелницима и оним активним војним чиновницима, који су према Уредби о Одећи обавезни да редовно носе прописну униформу. Овај додатак износи без обзира на класе, 9.600 динара годишње.

Активним официрима Краљеве Гарде, као и војним капелницима Краљеве Гарде, док су на служби у Краљевој Гарди и обавезни да носе прописну одећу за официре Краљеве Гарде, без обзира на чин и положај, припада додатак на одело у износу 6.000 динара годишње.

Резервни официри, резервни војни чиновници и пензионисани официри, који су употребљени ратним распоредом на службе у војсци и морнарици, добијају одело од државе. За време рата добијају одело од државе и активни војни чиновници, који у миру нису обавезни да носе прописну униформу према Уредби о Одећи и који не добијају додатак по првом ставу овог члана Закона. Ближе одредбе по овоме прописује Министар Војске и Морнарице.

Додатак на момка и дрва

Члан 285.

Официри и војни чиновници на активној служби код војске и морнарице, без разлике чина или класе, имају годишње по 600 динара на момка. Поред тога, активни официри и војни капелници имају још 27 кубних метара и 250 кубних дссиметара дрва, а они остали активни војни чиновници по 18 кубних метара дрва годишње,

Резервним официрима, употребљеним стално или привремено на службе активних официра код војске и морнарице, припадају ови додаци као и активним официрима.

Ожењени подофицири и музичари добијају по 12 кубних метара дрва на годину.

Додатак на коња

Члан 286.

Додатак на коња имају сви они активни официри и војни чиновници, који по Уредби о Фуражи имају право држања службеног коња на државној фуражи, и то за сваког сопственог коња по 1.200 динара годишње.

Резервни официри имају право на овај додатак само ако су стално или привремено употребљени на службе активних официра код војске, ако им коњ припада по формацији и ако имају свог сопственог коња за службу. За време вежбе овај додатак припада резервним официрима само ако вежбу издржавају са својим сопственим коњем, а коњ им припада по формацији.

Контрактуални војни лекари и ветеринари имају право на овај додатак ако су на службама за које им коњ припада и ако имају свога сопственог прописног коња за службену употребу.

Ближе одредбе о праву на држање службених коња на државној фуражи прописује Уредба о Фуражи.

Додатак на породицу

Члан 287.

Додатак на породицу припада свима ожењеним официрима, војним чиновницима, чиновницима грађанског реда на служби у војсци и морнарици, подофицирима, музичарима, државним мајсторима и занатлијама, квалификованим и неквалификованим радницима и служителјима - по одредбама Закона о чиновницима и осталим државним службеницима грађанског реда.

Члан 288.

Редовне принадлежности предвиђене овим Законом рачунају се у динарима у годишњим сумама.

Члан 289.

Хонорари наставницима у војним школама као и хонорари осталим лицима у војсци и морнарици, обезбеђују се сваке године буџетом. Величину хонорара одређује Министар Војске и Морнарице.

Члан 290.

За нарочите службе и радове, који су скопчани са изванредним тешкоћама и опасностима по живот, или са особитим квалификацијама, одговорностима и напором, припада нарочита награда. Издавање ове награде и њену величину прописује Министар Војске и Морнарице. Потребне суме за ове награде обезбеђују се сваке године буџетом.

Члан 291.

Сем ових додатака предвиђених овим Законом, постоје још и: накнаде, које се официрима и војним чиновницима, подофицирима и музичарима издају приликом селидбе и службеног путовања, и додаци на летење (у ваздухопловству) и укрцање (у морнарици).

Ове накнаде и додаци одређују се Законом о накнадама приликом селидбе и службеног путовања официра, војних чиновника и осталих службеника у војсци и морнарици и о додацима на летење и укрцање.

У мобилно и ратно доба накнаде предвиђене овим чланом Закона не следују, већ накнаде које се тада одреде.

Чиновницима и службеницима грађанског реда на служби у војсци и морнарици накнаде за сеобу и службено путовање припадају према одредбама Закона о

чиновницима и осталим државним службеницима грађанског реда, а додаци на летење и укрцање по одредбама Закона о накнадама и о додацима на летење и укрцање.

Члан 292.

Службени коњи активних официра и активних војних чиновника имају од државе бесплатно смештај, негу, храну и потков. Кад ови коњи болују, имају бесплатно лечење од државе у марвеним болницама и изван ових. Ово важи и за коње резервних официра и резервних војних чиновника, кад су на служби у војсци.

Члан 293.

Официри, војни чиновници и подофицири у војсци и морнарици имају бесплатно лекове и лечење за себе и своје чланове породице, кад болују код својих кућа.

У војним болницама имају бесплатан смештај, негу и лечење: официри, војни чиновници, подофицири, каплари и морнари, редови и питомци војних, морнаричких, нижих техничких, као и војно-занатлиских школа у војсци и морнарици, музичари и музички приправници. У местима где нема војних болница лечиће се сва ова лица у државним или у приватним болницама, на рачун Министарства Војске и Морнарице.

Сви они из првог става овога члана Закона, као и њихови чланови породице, имаће бесплатан смештај у оним бањама, санаторијумима и климатским местима, где има војно-државних зграда намењених за овај циљ, а под условима које пропише Министар Војске и Морнарице.

Пензионисани и резервни официри, који су учествовали у рату, имају лично за себе права у погледу бесплатног лечења по војним болницама, а за себе и своје породице бесплатан смештај по војнодржавним зградама у бањама, санаторијумима и климатским местима, као и активни официри.

Право на бесплатно лечење по војним болницама имају и просути регрути, који би се по свом пристанку пре ступања у кадар упутили у болнице ради операције.

Члан 294.

Оболели официри, војни чиновници, подофицири и музичари, као и пензионисани и резервни официри, ако је болест последица рата, имају права и на новчану помоћ за лечење по бањама, санаторијумима и у климатским местима. Ова се помоћ обезбеђује сваке године буџетом, а њену величину, као и услове под којима се даје, прописује Министар Војске и Морнарице.

Активни официри, војни чиновници, подофицири и музичари, као и пензионисани и резервни официри, који су учествовали у ратовима, уживаће и нарочите повластице за лечење по свима државним и самоуправним бањама под условима, које споразумно пропишу Министар Војске и Морнарице са Министром Социјалне Политике и Народног Здравља.

Члан 295.

Лица војног и грађанског реда на служби у војсци и морнарици могу, било сама, било са породицом, становати у државним зградама. Величину закупне цене и начин плаћања прописује Министар Војске и Морнарице.

Члан 296.

Сва лица у војсци и морнарици, која се својевољно удаље са службе, губе право на све принадлежности од дана када су службу напустила.

Члан 297.

Од дана стављања под редовну кривичну истрагу и у притвор, за кривично дело које повлачи накнаду штете држави, сва лица у војсци и морнарици примају и то: нежњени 25% а жењени 50% од целокупних својих новчаних принадлежности. Остатак се обуставља за накнаду штете.

Исто тако, осуђени на затвор до једне године дана примају од дана када су стављени у затвор 50% целокупних својих новчаних принадлежности, а кажњени удаљењем од службе примају, од дана разрешења па до истека казне, 75% целокупних својих новчаних принадлежности.

Обустављене принадлежности предају се каси Ремонтско-Коморског Фонда, ако осуђени не одговара за накнаду штете по првом ставу овог члана.

Члан 298.

Подофицири, музичари, каплари, редови, морнари, питомци војних, морнаричких, нижих техничких и осталих школа војске и морнарице и музички приправници не примају новчане принадлежности док су:

- а) На привременом отпусту,
- б) На одсуству преко оног по члану 57. и 77. овог Закона,
- в) У бегству, и
- г) У затвору.

Ожењени подофицири, за време издржавања казне затвора, примају 50% својих новчаних принадлежности.

Члан 299.

Резервни подофицири, каплари, морнари и обвезници за време вежбе у миру, а тако исто и за све време трајања рата, не добијају никакву плату. За време рата, тако исто неће имати никакву плату ни каплари, редови и морнари сталног кадра, ако их је рат затекао на обавезном року.

За одржавање одела и спреме у исправности, као и за подмирење других личних потреба, у рату, сва напред поменути лица из кадра и резерве добијаће потребна средства и материјал у природи.

ДЕВЕТИ ДЕО ПЕНЗИЈЕ

Члан 300.

1. - Официр и војни чиновник, који је навршио десет година указне службе, добија право на пензију и може се ставити у пензију по одредбама члана 111., 112. и 113. овог Закона. Но ако је случај из тачке: 3., 4., 5., 6., 8. и 9. члана 112. овог Закона, официр се ставља у пензију и пре навршених десет година указне службе.

2. - У године службе за величину пензије рачуна се стварно прослужено време на активној неказној и указној служби у војсци и морнарици, по одбитку 18 месеци, као пуног рока службе у сталном кадру, но само од неказних година службе у колико их дотични има.

Оним официрима и војним чиновницима, који су били као привремени или контрактуални службеници у војсци или морнарици, рачуна се у године службе за пензију и време које су као привремени односно контрактуални провели у служби војске или морнарице.

Официрима, војним чиновницима и чиновницима грађанског реда, активираним, преведеним или примљеним на службу у војску или морнарицу из других грана државне или самоуправне службе или приватне професије, рачунаће се раније проведено време у године службе за пензију према одредбама Закона о Чиновницима и осталим државним службеницима грађанског реда.

3. - Официр и војни чиновник, који је стекао права по тачци 1. и 2. овог члана Закона, не губи их ни при преводу у грађанску службу, а ово право имају и они, који су до ступања на снагу овог Закона у такву службу преведени.

4. - Официру и војном чиновнику, који се без своје кривице на служби у миру тако повреди, да према оцени стручне војне комисије постане неспособан за даљу службу, признаје се право на пензију чина или класе у којој је, а у време за пензију рачунаће му се све дотле признате године службе и још десет година, но стим, да број година признате службе не може прећи 35. Али, ако би због ове повреде остао потпуно неспособан ма за какав привредни рад уопште, онда му се признаје пуна пензија његовог чина, односно класе.

Породици официра и војног чиновника, који на служби у миру, без своје кривице, изгуби живот, признаће се као основ за пензију пуна лична пензија, коју би дотични официр односно чиновник имао према своме чину односно класи.

Официр и војни чиновник, који у рату због задобивених рана, озледа или повреда оспособи за службу у војсци, поред припадајуће му пензије има право и на државну заштиту и помоћ по одредбама Инвалидског Закона.

Породице официра и војних чиновника, који умру или погину у рату, поред пензије која им припада по одредбама Закона о чиновницима и осталим државним службеницима грађанског реда, имају право и на инвалидску потпору и остале врсте државне заштите и помоћи по одредбама Инвалидског Закона.

5. - У време за пензију уопште не рачуна се оно које официр или војни чиновник проведе:

- а) Удаљен од службе,
- б) У судском затвору,
- в) У пензији, и
- г) У оставци.

Члан 301.

Основ за рачунање пензије официра је њихова плата (основна и положајна), редовна станарина и специјални војни додатак према члану 282. овог Закона, које су примали при пензионисању и од пензиског основа припада им за десет година службе 50%, а за свако даље пола године по 1%, тако да за 35 година активне службе добију потпун пензиски оснoв као пензију. Започето пола године рачуна се као потпуно.

У основ за рачунање пензије официра узима се и додатак на чин и звање, који је активни официр примао при пензионисању, према члану 283. овог Закона, и то: 50% ако је навршио 20 година, 60% ако је навршио 25 година, 70% после навршених 30 година и цео додатак после навршених 35 година признате ефективне војничке службе.

Основ за рачунање пензије војних чиновника је њихова плата (основна и положајна) и редовна станарина, које су примали при пензионисању, и припада им према годинама активне службе у процентима као и официрима, према првом ставу овога члана Закона.

Члан 302.

Официр или војни чиновник стављен у пензију по одредбама тачке 5. и б. члана 112. овог Закона, ако није навршио десет година указне службе добија 50% од укупног износа његове тадање плате (основне и положајне) и редовне станарине.

У случају предвиђеном тачком 3., 4., 8. и 9. члана 112. овог Закона, официру, који није навршио десет година указне службе, додељује се на име помоћи 25% од укупног износа његове тадање плате (основне и положајне), а војни чиновник у овом случају отпушта се из државне службе.

Члан 303.

Официри и војни чиновници војске и морнарице, који у активној служби прослуже десет година у једном чину, односно класи и стављени су у пензију, у основ за рачунање пензије узима се плата (основна и положајна) и редовна станарина наредног чина, односно класе, ако су за последње три године имали препоручљиве оцене. На ово немају право они активни официри војске и морнарице, који примају додатак на чин и звање према члану 283. и којима се овај додатак узима у основ за пензију према члану 301. овог Закона.

Члан 304.

Официри, војни чиновници и подофицири стичу права иа породичну пензију и губе исту према одредбама Закона о чиновницима и осталим државним службеницима грађанског реда. За све остале чиновнике и службенике грађанског реда у војсци и морнарици за њихову личну и породичну пензију, важе одредбе истог Закона.

Члан 305.

Од времена проведеног на активној служби у крајевима, у којима су прилике за живот нарочито тешке, као и од времена проведеног у служби на опремљеним ратним бродовима и у служби летећег особља код ваздухопловства, рачунају се за пензију сваких осам месеци за пуну годину.

Који су то крајеви у којима су прилике за живот нарочито тешке утврђује Председник Министарског Савета.

Године проведене у Јужној Србији рачунају се за пензију двоструко и то како за државне службенике тако и за њихове породице. Ово ће се рачунати од 9. августа 1923. године па закључно са 9. августом 1930. године.

Године у којима је било рата, рачунају се активним официрима и активним војним чиновницима за пензију свака у две, без обзира на трајање рата у дотичној години. Ово исто важи и за резервне официре и резервне војне чиновнике, који су као такви учествовали у ратовима па активирани, а тако исто и за пензионисане официре који су у току рата из пензије употребљени на службе у војсци и морнарици.

Члан 306.

Пензионисање војних чиновника врши се Краљевим Указом, на предлог Министра Војске и Морнарице. Пензионисање осталих војних лица бива решењем Ми-

нистра Војске и Морнарице, а пензионисање чиновника и осталих службеника грађанског реда у војсци и морнарици врши се према Закону о чиновницима и осталим државним службеницима грађанског реда.

Члан 307.

Официри и војни чиновници губе право на личну пензију:

1. - Кад судском осудом изгубе чин односно звање и права с овим;
2. - Када поднесу оставку на државну службу и ова им буде уважена;
3. - Када својевољно напусте службу ; и
4. - Смрћу.

Члан 308.

За величину пензије подофицирима, вођама и музичарима рачуна се плата (основна и положајна) и редовна станарина према чину односно класи, у којој се подофицир, вођа и музичар ставља у пензију.

Подофицир, вођа и музичар стиче право и може се пензионисати по одребама члана 75. овог Закона.

За првих десет година пензија подофицира, вође и музичара износи 50% његове тадање плате (основне и положајне) и редовне станарине, а за свако даље пола године службе, проценат расте са 1%, тако, да после прослужених 35 година признате службе подофицир, вођа и музичар стиче право на пуну пензију у износу његове целе тадање плате (основне и положајне) и редовне станарине.

У године за величину пензије рачунају се подофициру, вођи и музичару све године активне службе у војсци и морнарици, по одбитку обавезног рока службе у кадру од 18 месеци, а музичарима и по одбитку времена проведеног у музици пре навршене 18. године старости.

Започета година рачуна се у пуну, а свака година проведена у рату у чину подофицира, вође и музичара, рачуна се у две, без обзира колико је у тој години рат трајао.

Стечено право на пензију подофицир, односно вођа или музичар не губи и при преводу у грађанску стужбу.

Одредбе тачке 4. члана 300. овог Закона важе и за подофицире, вође и музичаре и њихове породице.

Члан 309.

Подофицир, вођа и музичар, код кога би наступио случај из тачке 2. и 3. члана 75. овог Закона, а нема десет година непрекидне и ваљане подофицирске службе односно службе вође, односно музичара, и није стекао права на пензију, отпустиће се из кадра, а на име помоћи издаће му се једном за свагда годишњи износ његове плате (основне и положајне) и редовне станарине.

Члан 310.

Одредбе члана 305. овог Закона важе и за подофицире вође и музичаре.

Члан 311.

Државни мајстори и службеници у војсци и морнарици стичу право на личну и породичну пензију по одредбама Закона о чиновницима и осталим државним службеницима грађанског реда, уколико на то имају право по поменутом Закону.

Члан 312.

Одредбе тачке 4. члана 300. овог Закона важе и за државне мајсторе и службенике ако су онеспособили или је смрт наступила на стужби, а без њихове кривице.

Члан 313.

Подофицири, вође и музичари губе право на личну и породичну пензију када буду лишени чина или кад својевољно напусте службу.

Породице подофицира и музичара губе право на пензију по одредбама Закона о чиновницима и осталим државним службеницима грађанског реда.

Државни мајстори и остали службеници губе право на личну и породичну пензију по одговарајућим одредбама Закона о чиновницима и осталим државним службеницима грађанског реда.

Члан 314.

Пензије ће се исплаћивати официрима, војним чиновницима, подофицирима, вођама и музичарима одмах по решењима, којима су им регулисане пензије, и то привремено, док се по тим решењима не донесу и коначно одлуке од надлежних органа државне власти. Ово исто важи и за пензије породица умрлих официра, војних чиновника, подофицира, вођа и музичара.

Члан 315.

По смрти државног чиновника и службеника у војсци и морнарици (официра и свих осталих, сем оних који су на обавезном року службе), активног или пензионисаног, издаће се на име сахране, као и помоћи, припадљности предвиђене Законом о чиновницима и осталим државним службеницима грађанског реда.

ДЕСЕТИ ДЕО СНАБДЕВАЊЕ ВОЈСКЕ И МОРНАРИЦЕ

Члан 316.

Какво ће и које наоружање, одећу и осталу ратну спрему имати војска и морнарица, као и како ће се њима снабдевати, прописује се Краљевом Уредбом.

Члан 317.

Обвезницима, кад су на стужби у војсци и морнарици, оружје, потребну ратну спрему, храну, одело, обућу, постељну, логорску и личну спрему, као и смештај, огрев, осветљење и лечење даје држава.

Члан 318.

Сву стоку и возове за стални кадар даје држава, Стока обвезника, кад је на стужби у војсци, има од државе бесплатан смештај, храну, негу, лечење и потков. Ближе одредбе по овоме прописује Министар Војске и Морнарице.

Члан 319.

Све потребно наоружање, бродовље, артилериску, инжињерску, ваздухопловну, поморску, економску, санитарску и ветеринарску спрему и материјал, потребан за војску и морнарицу у миру и рату, набавља држава.

Члан 320.

Земљиште за вежбалишта, логоре, за подизање војних зграда и војних установа, зграда за смештај војних и морнаричких команда, установа и надлештава, као и за смештај обвезника и њихове стоке, када су на вежби служби, дају држава и самоуправна тела.

Члан 321.

У редовном, приправном, мобилном и ратном стању, у оскудици војно-државних зграда за смештај обвезника и њихове стоке и возова, кад су на вежби и служби код војске и морнарице, могу се узимати и зграде државних и самоуправних тела, као и приватних лица, установа и предузећа.

За смештај по државним зградама и по зградама самоуправних тела не дају се никакве накнаде. За смештај по зградама приватних лица, установа и предузећа, држава даје сопственицима у редовном и приправном стању накнаду у новцу, а у мобилном и ратном стању не даје им се никаква накнада.

Члан 322.

Ближе одредбе о осигурању земљишта и зграда за потребе војске и морнарице, право наређивања смештаја и величину накнаде, сходно члану 320. и 321. овог Закона као и све остало, што се односи на настањивање војске и морнарице у редовном, приправном, мобилном и ратном стању, прописује Закон о настањивању војске и морнарице.

Члан 323.

Осигурање потребног земљишта за подизање утврђења и грађевинских построја, намењених за одбрану земље или границе врши се по одредбама Закона о утврђивању.

Члан 324.

Подизање војних зграда прописује се Краљевом Уредбом.

Потребан намештај и остале потребе у војним зградама као и за живот посаде бродова морнарице, даје држава, а шта у то улази прописује Министар Војске и Морнарице.

Члан 325.

За подизање зграда за станове официра, војних чиновника, жењених подофицира, вођа и музичара и осталих жењених војних службеника, као и зграда за смештај и лечење њихово и њихових породица по бањама и климатским местима у земљи, постоји при Министарству Војске и Морнарице нарочити фонд.

Ближе одредбе о овоме фонду прописују се Краљевом Уредбом.

Услови под којима се војним лицима дају станови и све ближе одредбе по овоме, прописује Министар Војске и Морнарице.

Члан 326.

За снабдевање војне силе у рату, може се по потреби наређивати и реквизиција. Реквизиција у земљи врши се уз накнаду.

Право овог наређивања има Министар Војске и Морнарице, по одобрењу Председника Министарског Савета.

Величину накнаде одређује Председник Министарског Савета, на предлог Министра Војске и Морнарице, а у споразуму са Министром Финансија.

Право вршења реквизиције и све остало о њој прописује Закон о реквизицији.

Члан 327.

Питомци школа у земљи и на страни добијају од државе школске предмете и сав потрошни материјал.

Ближе одредбе по овоме прописује Министар Војске и Морнарице.

Члан 328.

Све остало о снабдевању војске и морнарице, о правима и дужностима одговорних лица при набављању, руковању и контролисању употребе државне имовине за сврхе војне силе у редовном, приправном, мобилном и ратном стању, прописује Закон о Администрацији Војске и Морнарице.

**ЈЕДАНАЕСТИ ДЕО
ПОТПОРА ПОРОДИЦАМА СИРОМАШНИХ ОБВЕЗНИКА
НА СЛУЖБИ У НАРОДНОЈ ВОЈНОЈ СИЛИ**

Члан 329.

Задруге - породице - сиромашних обвезника, за време док су њихови храниоци, као обвезници, на служби у народној војној сили, добијају од својих општинских власти потпору у новцу и у натури, довољну за живот, а према приликама и условима живота у дотичном месту.

Величину ове потпоре, за сваки посебан случај, одређује нарочитим решењем општински суд из својих средстава.

Члан 330.

Старањем општинских власти имају се благовремено обрадити земљорадничка имања сиромашних и инокосних обвезника, ако служба ових обвезника у народној војној сили пада у време пољских радова. Војне власти, ни оперативне ни позадинске, немају права снабдевати се храном са оваквих и на овај начин обрађених имања.

Члан 331.

Надзор над правилним и тачним додељивањем и давањем ове потпоре, као и над обрадом имања, врше у првом реду средске власти, а у другом реду и надлежне команде војних округа и дивизиских области.

За немарно давање ове потпоре и немарно обрађивање имања, као и за немарно контролисање овога, надлежне грађанске власти подлеже кажњавању по одредбама члана 56. овог Закона, а војне по §. 41. Војно-казненог законика.

ПРЕЛАЗНА НАРЕЂЕЊА

Члан 332.

Рок од две године службе у сталном кадру код ваздухопловства важиће за све регруте регрутоване за ваздухопловство, који после ступања на снагу овог Закона буду упућени на одслужење свог обавезног рока.

Члан 333.

Одредбе члана 45. овог Закона имају се применити на све наше држављане на страни, који се до дана ступања на снагу овога Закона налазе ван Отаџбине, у Европи (сем земаља у нашем непосредном суседству), и у Прекоморским Земљама, а који нису одслужили свој обавезни, рок у сталном кадру, нити су регулисали своју војну обавезу, но стим:

1. - Да се пријаве и регулишу своју војну обавезу и то: они који живе у Европи, (сем земаља у нашем непосредном суседству) за годину дана, а они ван Европе, у Преко-морским Земљама, у року за две године од дана ступања на снагу овог Закона. Сви они, који у означеном року то не учине, а рокови предвиђени другим ставом члана 45. овог Закона протекну, као и они из претпоследњег става члана 45. овог Закона, сносиће и предвиђене последице у истоме члану Закона;

2. - Да се одредбе тачке 12. и 3. члана 45. овог Закона, у погледу служења рока у сталном кадру, имају да примене и на све оне наше држављане из другог става тога члана који су се вратили у Отаџбину пре обнародовања овог Закона, и који се налазе сада у сталном кадру на служењу трогодишњег рока.

Члан 334.

Ради примене члана 50. и осталих одредаба овога Закона, који имају за основ имовно стање, и док се не изврши разрез порезе по садањем Закону о Порези, узимаће се по одредбама досадањег Закона о Устројству Војске и Морнарице годишња непосредна пореза од 20 динара и мање, не рачунајући лични порез.

Члан 335.

Садањи контра-адмирал, са даном ступања на снагу овог Закона, превод се у вице-адмирале, а вице-адмирал у адмирале.

Садањи бригадни ђенерали родова војске, обнародовањем овога Закона, отпочеће да носе назив по одредбама члана 58. овог Закона.

Садањи ђенералштабни официри водиће се и на даље као ђенералштабни официри.

Члан 336.

Одређивање ранга по другом ставу члана 60. овог Закона отпочеће са официрима 51. класе Ниже Школе Војне Академије, односно са официрима 1. класе Административне Школе, који буду први ступили и свршили Вишу Школу Интендантске Академије.

Члан 337.

Административна Школа, устројена по одредбама Закона о Устројству Војске и Морнарице од 1923. године, а са рангом Ниже Школе Војне Академије, продужава да дејствује са даном ступања на снагу овог Закона као Нижа Школа Итендантске Академије.

Са даном ступања на снагу овог Закона превод се у интендантске официре са чином и рангом који су и до сада имали:

1. - Сви садањи интендантски официри економске струке војске и економски официри морнарице;

2. - Сви административни официри економске струке војске и морнарице који су свршили Административну Школу, устројену по одредбама досадањег Закона;

3. - Сви административни официри економске струке, који су свршили нашу Нижу Школу Војне Академије, или Поморску Војну Академију или школу равну овима на страни, а који су пробавили најмање четири године на дужностима интендантске гране и оцењени као способни за управу, односно за отпављање интендантских послова;

4. - Сви административни официри економске струке војске и морнарице са којим свршеним факултетом, ако испуњавају и услове тачке 3. овог члана Закона; и

5. - Сви административни официри економске струке војске и морнарице са свршеном кадетском школом, који су положили испит за чин мајора по програму за интендантске и административне официре, а испуњавају и остале услове тачке 3. овог члана Закона.

Члан 338.

1. - Административни официри свију струка војске и морнарице, који су постали од активних официра родова војске, односно из морнарице, као и они, који су постали од резервних официра родова војске, односно из морнарице, али су чин резервног официра добили пре рата, односно у рату, и то у своме роду војске, односно у морнарици, вратиће се у ранији род војске, односно у морнарицу, са чином и рангом који су и до сада имали и задржаће се на административним службама, а њихово даље унапређивање по родовима војске и у морнарици биће по одредбама члана 88. и 170. овог Закона.

2. - Административни официри економске струке војске и морнарице, који испуњавају услове тачке 1. под б) члана 21. овог Закона, превешће се одмах у војне контролоре одговарајућих класа, а остали кад издрже припрему и положе испит сходно одредбама члана 21. овога Закона.

3. - Административни официри струка војске и морнарице, сем економске, који по одредбама овог Закона имају услова за превод у струку, превешће се у официре односно у војно-техничке чиновнике одговарајућих струка са чином, односно класом, који одговарају њиховом садањем чину.

4. - Административни официри струка војске и морнарице, који су раније били административни чиновници или војни писари, као и они који су у административне официре произведени од наредника или вођа, или који су били резервни официри, али чин резервног официра нису добили у рату у своме роду војске, односно у морнарици, па активирани, или иначе примљени из грађанства, а који по одредбама овог члана Закона не буду преведени у официре, војне контролоре и војно-техничке чиновнике, превешће се у војне чиновнике одговарајућих струка (економске, артилериско-техничке, инжењерско-техничке, ваздухопловно-техничке, санитарске, судске и геодетске струке) са класом, која одговара њиховом садањем чину.

5. - Административни официри економске струке, који су у чин административног официра унапређени од чиновника или подофицира, а који су употребљени за војне референте при срезовима, превешће се у војне писаре оне класе, која одговара њиховом садањем чину.

6. - Административни официри санитарске струке војске и стручни официри санитарске струке у морнарици, који су свршили санитарску школу или унапређени у официре од болничарских наредника по положеном прописаном испиту за административног потпоручника санитарске струке, односно за стручног потпоручника санитарске струке у морнарици, превешће се у лекарске помоћнике одговарајућих класа.

Члан 339.

Морнаричко-технички официри морнарице превешће се са даном ступања на снагу овог Закона у маишнске официре техничке струке морнарице.

Члан 340.

Садање техничке пословође морнарице и ваздухопловства, који су примљени из грађанства, а са свршеном најмање средњом техничком школом, као и они из војске који су произведени од наредника или вође, превешће се у војно-техничке чиновнике одговарајуће класе.

Техничке пословође, који су примљени из грађанства, а са свршеном само иижом техничком или занатском школом као и они који су произведени од мајстора, превешће се у чиновнике односно службенике грађанског реда одговарајуће категорије и групе, у колико на то имају право по одредбама Закона о чиновницима и осталим државним службеницима грађанског реда, иначе ће се превести у мајсторе или одговарајућа звања у војсци и морнарици, а са платом (основном и положајном) коју су и до сада имали. За њихово даље унапређивање, као службеника грађанског реда, важе одредбе Закона о чиновницима и осталим државним службеницима грађанског реда, у колико на то имају право, иначе важе специјални прописи Министра Војске и Морнарице по члану 217. овог Закона, којима ово унапређење буде регулисано.

Садањи надзорници и пословође војно-техничких завода и барутана, са свршеном војно-занатлиском школом у Крагујевцу или равном њој, а који су по одредбама ранијег Закона као војни чиновници били са припадностима чиновника грађанског реда, остају и даље са истим припадностима и сматраће се као чиновници грађанског реда, па и њихово даље унапређивање бива по одредбама Закона о чиновницима и осталим државним службеницима грађанског реда.

Члан 341.

Садањи референти за вероисповести при Министарству Војске и Морнарице, као стални војни свештеници, превешће се по одредбама овога Закона и то у ону класу виших војних чиновника, која по положајној плати одговара класи коју су имали као виши војни свештеници по одредбама ранијег Закона,

Сви остали садањи стални војни свештеници, превешће се у чиновнике грађанског реда, одговарајуће категорије и групе према квалификацијама и годинама признате службе, а по одредбама Закона о чиновницима и осталим државним службеницима грађанског реда, но задржавају и на даље основну и положајну плату класе у којој се затекну при превођењу. За њихово даље унапређивање важе одредбе Закона о чиновницима и осталим државним службеницима грађанског реда.

Члан 342.

Садањи редовни професори Војне Академије, Поморске Војне Академије и Интендантске Академије, а који испуњавају услове овога Закона, превешће се у сталне војне професоре оне класе која одговара њиховој групи положајне плате коју су примали при превођењу. Даље њихово унапређивање бива по одредбама овога Закона.

Члан 343.

Садањи лекарски и ветеринарски помоћници превешће се по одредбама овога Закона у лекарске односно ветеринарске помоћнике и то у оне класе које одговарају:

њиховим годинама чиновничеслужбе, групи III категорије чиновника грађанског реда и положајним платама, које буду имали на дан превођења. Ранг се свима рачуна од дана када су постављени за лекарске односно ветеринарске помоћнике а задржавају онај степен основне плате на коме буду на дан превођења док не испуне услове за превођење на већи степен по одредбама члана 265. овога Закона. За њихово даље унапређивање, време прослужено у појединим групама дотичне категорије, сматраће се као прослужено време у дотичним класама војних чиновника у које се преводе, пошто испуне и остале услове, предвиђене овим Законом.

Досадањи апотекарски помоћници превешће се у чиновнике грађанског реда одговарајуће групе категорије у којој су и до сада били.

Члан 344.

Садањи војни. писари превешће се по одредбама овога Закона у војне писаре и то у оне класе, које одговарају њиховим годинама чиновничке службе, групи III категорије чиновника грађанског реда и положајним платама које буду имали на дан превођења.

Сви они војни писари, који нису положили прописан испит за војног писара, остају и даље са припадностима чиновника грађанског реда III категорије, док не положе раније прописани испит, када се и унапређују у војне писаре III класе, пошто прослуже у IV класи четири године.

За ранг и степен основне плате и даље унапређивање војних писара, важе одредбе члана 343. овог Закона.

Члан 345.

Садањи архивски чиновници код војске и морнарице, који су постали од активних подофицира војске и морнарице, а који су положили прописани испит за војног писара (архивског чиновника) и желе да се преведу у војне писаре, превешће се по одредбама овога Закона у војне писаре IV класе са оним степеном основне плате који одговара годинама службе, које су провели у служби код војске и морнарице као архивски чиновници. Даље њихово унапређивање бива по одредбама овога Закона. Они од ових архивских чиновника, који не желе да се преведу у војне писаре, као и они који нису положили прописани испит, или су као такви примљени из грађанства, остаће и на даље као чиновници грађанског реда.

Члан 346.

Резервни административни официри економске струке војске и морнарице, са условима из члана 337. овог Закона, превешће се у резервне интендантске официре са чином и рангом који су и дотле имали.

Резервни административни официри осталих струка са свршеним факултетом или којом вишом стручном школом ранга факулгета, превешће се по одредбама овога Закона у резервне официре дотичне струке са чином и рангом који су и дотле имали.

Резервни административни официри струка војске и морнарице, који по одредбама првог и другог става овог члана Закона не буду преведени у резервне официре дотичних струка, а који су раније били официри родова војске или морнарице, па преведени у административну струку, вратиће се као резервни официри у своје родове војске, односно морнарицу, са чином и рангом који су имали, али ће и на даље остати распоређени за вршење административних дужности.

Сви остали резервни административни официри струка војске и морнарице, превешће се постепено према њиховој спреми и способности, и према потреби у резервне војне чиновнике одговарајућих струка и то оне класе, која одговара чину који имају на дан превођења, а остале, који немају спреме ни способности разрешити службе резервног административног официра.

Даље унапређивање резервних официра и резервних војних чиновника бива по одредбама овога Закона.

Члан 347.

Резервне техничке пословође, који испуњавају услове овога Закона, превешће се у резервне војно-техничке чиновнике дотичне струке одговарајуће класе, а сви остали који не испуњавају ове услове, превешће се у обвезнике мајсторе по одредбама овога Закона.

Даље унапређивање резервних војно-техничких чиновника бива по одредбама овога Закона.

Члан 348.

Резервни санитарски и апотекарски официри, који су у чинове резервних официра унапређени по одредбама Закона о признању официрског чина студентима медицине Ђ.Бр. 13113 од 26. јула 1928. године и Закона о признању официрског чина студентима фармације Ђ.Бр. 29789 од 19. јула 1929. године, унапређиваће се по одредбама тих закона закључно са чином капетана I класе, а њихово даље унапређивање бива по одредбама овога Закона.

Члан 349.

Унапређивање у чин резервног потпоручника струка у војсци и мориарици и у IV класу резервног нижег војног чиновника дотичне струке по одредбама овога Закона, важиће и за све оне ђаке, који се по ступању на снагу овога Закона налазе на одслужењу рока, као и за све ђаке - резервне нареднике и вође, који до дана обнародовања овог Закона нису унапређени у чин резервног официра дотичне струке.

Члан 350.

Официрима, који су раније служили у бившој руској војсци па су већ примљени, или буду примљени у нашу војску, признају се све године службе, које су провели као активни официри у руској војсци, и то како за степен основне плате, тако и за пензију, но без права на материјалне накнаде.

Члан 351.

Сви официри и војни чиновници који су чин официра односно звање војног чиновника добили пре обнародовања овога Закона, а којима је одређен степен основне плате по одредбама ранијег Закона, задржавају тај степен основне плате док не испуне услов из члана 265. овога Закона за превођење на већи степен, а када га испуне, даље степеновање бива по одредбама овога Закона. Свима онима, који буду унапређени у официре односно у војне чиновнике после ступања на снагу овог Закона, степени основне плате одређиваће се по одредбама овога Закона.

Члан 352.

Додатак на звање по члану 9. Закона о накнадама приликом селидбе и службеиог путовања, официра, војних свештеника, чиновника и осталих службеника у војсци и морнарици и о додацима на звање, летење и укрцање, престаје тећи од 1. октобра ове године, од кога ће се дана издавати додатак на чин и звање по члану 283. овога Закона.

Члан 353.

Додатак на официрску спремину и ратну опрему, по члану 285. Закона о Устројству Војске и Морнарице од 1923. године престаје тећи од 1. октобра ове године свима онима, којима од тога дана по одредбама члана 282. овог Закона припада специјалан војни додатак, а додатак на одело издаваће се и на даље само онима, којима овај припада по члану 284. овог Закона.

Свима оним административним официрима струка и техничким пословођама ваздухопловства и морнарице, који по одредбама овога Закона немају услова за превод у официре, већ се имају превести у војне чиновнике, додатак на официрску спремину и ратну опрему, који су уживали по одредбама Закона о Устројству Војске и Морнарице од 1923. године, издаваће се до 1. јануара 1930. године, а од тога дана издаваће се додатак на одело само онима, којима овај буде и припадао по члану 284. овога Закона.

Члан 354.

Одредбе члана 297. овог Закона, у колико се односе на официре кажњене удаљењем, од службе, имају се примењивати на оне, који овом казном буду кажњени по ступању на снагу овог Закона.

Члан 355.

До сада пензионисани официри, којима је по одредбама ранијег Закона дато право ношења униформе, задржавају ово право ради изношења одела још за годину дана од дана обнародовања овога Закона.

Члан 356.

Министар Војске и Морнарице овлашћује се да у духу одредаба ових прелазних наређења и осталих одредаба овог Закона, као и одредаба Закона о чиновницима и осталим државним службеницима грађанског реда, изврши сва превођења официра, чиновника и осталих лица на служби у војсци и морнарици, обзиром на њихове квалификације, спремину и способност и стварну потребу службе и да према годинама официрске односно чиновничке службе одреди ранг и степен основне плате, у колико то овим прелазним наређењима није предвиђено.

Ова превођења извршити до 1. јануара 1930. године.

Члан 357.

За извршење овога Закона надлежан је Министар Војске и Морнарице, који ће регулисати начин извршења његових појединих одредаба и успоставити остале односе у војсци и морнарици створене овим Законом.

Члан 358.

Овај Закон ступа у живот од дана када га Краљ потпише, а обавезну снагу добија када се обнародује у "Службеним Новинама", од кога дана престаје важити Закон о

Устројству Војске и Морнарице Ф .Б. Бр. 33150 од 9. августа 1923. године, као и све одредбе осталих закона и уредаба које би биле у супротности са одредбама овога Закона.

Препоручујемо Нашем Министру Војске и Морнарице да овај Закон обнародује, а свима Нашим Министрима да се о његовом извршењу старају, Властима пак заповедамо да по њему поступају, а свима и свакоме да му се покорвају.

Б. Бр. 35.400

6. септембра 1929. године

Блед

АЛЕКСАНДАР, с. р.

Министар Војске и Морнарице,
Почасни Ађутант Њ. В. Краља,
Армиски Генерал,
Стев. С. Хацић, с. р.

Видео и ставио Државни Печат,
Чувар Државног Печата,
Министар Правде,
Др. М. Сршкић, с. р.

Председник Министарског Савета,
Министар Унутрашњих Послова,
Почасни Ађутант Њ. В. Краља,
Дивизиски Генерал,
Пет. Живковић, с. р.

